

P. 19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
239
238
237
236
235
234
233
232
231
230
229
228
227
226
225
224
223
222
221
220
219
218
217
216
215
214
213
212
211
210
209
208
207
206
205
204
203
202
201
200
199
198
197
196
195
194
193
192
191
190
189
188
187
186
185
184
183
182
181
180
179
178
177
176
175
174
173
172
171
170
169
168
167
166
165
164
163
162
161
160
159
158
157
156
155
154
153
152
151
150
149
148
147
146
145
144
143
142
141
140
139
138
137
136
135
134
133
132
131
130
129
128
127
126
125
124
123
122
121
120
119
118
117
116
115
114
113
112
111
110
109
108
107
106
105
104
103
102
101
100
99
98
97
96
95
94
93
92
91
90
89
88
87
86
85
84
83
82
81
80
79
78
77
76
75
74
73
72
71
70
69
68
67
66
65
64
63
62
61
60
59
58
57
56
55
54
53
52
51
50
49
48
47
46
45
44
43
42
41
40
39
38
37
36
35
34
33
32
31
30
29
28
27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1>

COMMENTARI^I DE REBV^S IN SCIENTIA NATVRALI ET MEDICINA GESTIS.

VOLVMINIS XXIX. PARS III.

LIPSIAE, MDCCCLXXXVII.
APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

Londini apud Pr. Elmsly, Edinburgi apud Elph. Balfour, Lugd. Bat. ap.
Frates Luchemann, Parisiis apud Barroi senior. Venetiis apud Io. Bapt.
Pasquali, Milano apud Ios. Galeazzi, Augustae Taurinor. apud
Laurent. Giraud, Florentiae apud Ios. Molini, Holmiae
apud M. Swederum.

dia acad
litanae
typis
pagg.
Petro
1778
rumd
365.

Nuper
trop
ionibus
in finem
ibus co
ertere p
collider
ellet.
ius illu
zione n
ibri pr
collet.
duo pr
non ex
semestri
et in L
te vni
Praem
cogall
semef
palla

3)

I.

Academiae scientiarum imperialis Petropoli
litanae pro anno 1777. T. I. Pars I. Petropoli
typis Academiae scientiarum 1778. 384.
pagg. Eorumdem Pars II. pro an. 1777.
Petrop. 1780. 395. pagg. Et pro anno
1778. T. II. P. I. ib. 1780. 393. pagg. Eo-
rumdem P. II. pro anno 1778. ib. 1781.
365. pagg. 4. c. fig. praeter historiam.

Nuper monuimus celeberrimam Academiam Pe-
tropolitanam confilium cepisse de commenta-
tionibus sociorum sub titulo *Actorum*^{*)} edendis, eum
in finem, ut nouum et aliquo modo diuersum a priori-
bus constituerent opus, quod quisque in suos con-
vertere posset usus, et si antecedentes tomos neque
possideret, neque iis coemendis sumptus impendere
cellet. Consultius quoque visum est academie so-
ciis illustribus hac occasione Actis aliam formam ra-
sonem magnitudinis et externae speciei induere, et
libri pretium imminuere, ut ad plures peruenire
posset. Cuius quidem rei causa uno quoque anno
duo prodibunt volumina, quorum singulum 400
non excedet paginas. Vnum quodque igitur anni
semestre complectetur commentationes sociorum,
et in Latina et in Francogallica exaratas lingua, prou-
te vnicuique libuit atque commodum visum est.
Praemittetur autem singulo volumini historia fran-
cogallice conscripta, omnium eorum quae per illud
semestre in Academia facta sunt, mutationum quas
passa sit, conuentuum publicorum ac solennium, ha-

Bb 2 bitarum

³⁾ V. Comm. nostr. Vol. XXIII. Pars I. p. 14.

bitarum lectionum et colloquiorum; porro quae-
num propositiones, distributiones praemitorum, me-
chinarum inuentiones et quae opera academie sum-
proposita, et in vniuersum omnium commentatio-
num complectetur summam, quae communem val-
tatem afferre et cognitu necessariae et dignissimae es-
queant. At cum vacuum vnius anni spatium ab
1775, quo Noui Commentarii finiti sunt, ad a. 1777
relictum sit, illud hac ratione explere studebunt, ut Tri-
bula, omnia continet, quae in commentariis vtrique
insunt, volumen pro anno 1776. efficiat; quae simili-
offerat lectoribus historiam omnibus numeris abso-
lutam huius academie ab eius origine usque ad se-
museculares solennitates anno 1776 celebratas.

Historiam autem singulis voluminibus praem-
fam non recensemus, ne prolixiores iusto simu-
hoc tantum commemorabimus, primum Acade-
mie confessum ob receptionem serenissimi Poloni-
rum regis STANISLAI AVGVSTI inter membra ho-
noraria sollennissime factam d. 6. Junii, et alium ob
praesentiam, qua REX Sueciae indulgentissimus sub no-
mine COMITIS DE GOTHLAND confessui d. 23. Iunii
interfuit, splendidissimum ac celebratissimum fuisse

Tom. I. Acta vero ipsa exhibent ex mathematice doctri-
na sequentes tractatus.
Pars I.

p. 3. 1. Cl. DAN. BERNOULLI diuidicationem maxima-
probabilem plurium obseruationum discrepantium u-
que verisimillimam inductionem inde formandam.

p. 24. 2. Cl. LEONH. EULER obseruationes in prae-
dendentem dissertationem.

p. 34. 3. Cl. DE CONDORCET super quasdam series in-
finitas, quarum summa exprimi potest per functiones
analyticas formae propriae.

p. 38. 4. Cl. LEONH. EULER de formulis exponentia-
libus replicatis.

p. 61. 5. EIVSDEM, de methodis quae adhiberi possunt,

*ad integrandas aequationes differentiales lineares,
quas differentialia plurium variabilium ingrediuntur.*

6. Cl. NICOLAI FUSS, *meditationes circa resolu-* p. 91.
tionem fractionis x^m : $(x-a)(x-b)(x-d)$ etc.
in fractiones simplices, ubi simul demonstratio in-
signis theorematis arithmeticci occurrit.

His physico mathematica sunt subnexa:

7. Cl. LEONH. EULER *de representatione super-* p. 107.
faciei sphaericae super plano.

8. EIVSDEM *de projectione geographica superfi-* p. 133.
ci sphaericae.

9. EIVSDEM *de projectione geographica Delicia-* p. 143.
in mappa generali imperii Russici vfitata.

10. Cl. W. L. KRAFFT *tentamen theoriae Electro-* p. 154.
phorii.

11. Cl. LEONH. EULER *vera theoria refractionis* p. 174.
et dispersionis radiorum rationibus et experimentis con-
firmata.

12. EIVSDEM *de figura quam ventus fluido sta-* p. 190.
ganti inducere valet.

Physica autem pars ad nostrum consilium spe-
cans exhibet,

13. Cl. I. G. GEORGII *de natro ruthenico obser-* p. 197.
vationes. In quam plurimis Russiae regionibus, prae-
missis in parte australi Asiatica varii inueniuntur sa-
les. Multae ac copiosissimae salis muriatici intra regni
fines varietates occurrent; ibi inuenitur sal culinare,
marinum, lacustre, fontinale, gemmeum seu mon-
tanum, mirabile Giauberi, partim purum, partim
sale muriatico mixtum, neutrum acidulare Wallerii.
Porro vitriolum in matrice schistosa, pyritosa, ter-
reaue, humus nitro diues, nitrum natuum, sal am-
moniacum, et inter ea quoque natrum seu alcali
minerale natuum, quod copiose hinc et illinc etiam
cum aliis salibus mixtum est, illudque cum Plinij,

Aristotelis, Taciti atque Dioscoridis natro comparatur, simulque cause dubitationum, quae Chemorum exercuere ingenia, indicantur. Ab eo enim tempore quo per principia chemica salium naturam distingui coepta est, analyses docuerunt alcali salis muriatici et natrum Persicum vera esse alcalia, non terras salinas. Igitur natrum, omnesque eius varietates continentes alcali salis muriatici secundum affinitatem characterum, inter alkalina salia representantur: nam non tantum in sale muriatico existit, sed basin quoque salis mirabilis natui constituit, quo reperitur in lacubus salitis et subsalsis. Natrum liberum seu acido non saturatum fontes medicatissim produnt v. c. scaturigines salinae ad Wolgan circa coloniam Sanensem detectae, fons in lacu Tustu defluens, scaturigo ad Vdam Dauriae, balneum calidum ad occidentalem ripam Baikalis sucturiens. Lacus quidam in Sibiria continent natrum acido non tanta copia saturatum, vt aqua cum acidis efferuescat strenue. Maior abundantia Natri in locis depressis Tatariae atque Sibiriae, sale culinari atque Glauberi copiosius efflorescentibus. Natrum fere purum, et cum parcissima salis media mixtura coniunctum, versus mare Caspium ab una parte Wolgensis, aluei suppeditant; maxime autem purum est in australiore ripa Lacus sic dicti vini Allakul, aliquisque in locis. Neutris salibus quoque in parua copia adhaeret in campis salinis Maeoticis, p. 202. Caspicis, Sibiricis. Probe tamen notandum, natrum semper salibus neutris muriatico ac Glauberi, iunctum esse, imo Glauberianum raro tantum absque muriatico occurgere. Plerumque natrum alterutro horum salium vel ambobus admixtum exstat, et purissimum quoque in vicinia salis muriatici semper sicut. Reperitur vero plurimum et purissimum in locis sale efflorescentibus Solonzia Russis dictis, hoc

est, in ripis lacuum sale imbutorum, et in lacunis
 parum depressis variae magnitudinis, interdum hu-
 mus nigra talem continet salem, qui efflorescit, si lo-
 cus depresso est. Ad profunditatem vnius pedis
 soli salis libra una plus duas drachmas salis largi-
 tur, profundior minus salis habet, bipedalis profun-
 ditas nullum. Vbi natron adeat, in ipsa illud super-
 facie haeret, infra sal muriaticus est. Varia autem
 sub forma prodit se, ratione puritatis gradus, et lo-
 locorum scaturiginum, et tempestatum indolis, refert
 squidem pruinam, niuem, puluerem impuriorem p. 204.
 vel in moleculas coactum, crystallos etc. Chemi-
 cam analysin consulto omisit Cl. A. quia MARG-
 GRAFIVS*) eam exhibuit, aliisque; potius quaedam
 adduntur quae ad comparationem natri vel alcali
 terrestris naturalis, cum natro veterum ac recentio-
 rum spectant. Primum itaque docet natrum natu-
 rale nondum depuratum, cuiuscunque demum co-
 loris, formae et mixturae sit, inodorum esse, inter-
 dum vero volatilem, pungentem et fere suffocan-
 tem spargere odorem. Depuratum contra natrum p. 206.
 odore caret. Gustum' habet alcalinum, et minus
 acerum alcali vegetabili, eius ceterum plerasque
 possidet proprietates. Soluitur in triplo, aliquando
 in duplo fere pondere aquae, facileque generat cry-
 stallos. Natrum purissimum aqua solutum e solu-
 tione alcali vegetabilis nullum sedimentum praeci-
 pit, neque turbidum reddit liquorem, crystallos
 vero mutat, easque imperfectorum reddit. Cum aci. p. 208.
 do vitrioli natrum praebet salem Glauberi, cum
 acido nitri nitrum cubicum, omnibus notis perfe-
 dum, cum acido salis, aceti et crystallis tartari ae-
 que ac soda depurata, sal commune regeneratum,
 terram foliatam tartari siccum, crystallinam et sal
 polychrestum Seignette. Ex ammoniaco sale vola-

B b 4

tilem

*) Opusc. chem. P. I. p. 34. et in diss. de alcali salis muriatici.

tilem alcalinum spiritum pellit, et sal communem regeneratum efficit. Cum sulphure liquatum h. par sulphuris constituit, quod ab alcali vegetabili non mutatur, cum pinguedine animali vel vegetabili saponem efficit, per se quidem non solidum, attamen si calce acuatur substantiam solidam induit facile.

p. 209. Natrum etiam natuum per omnes perfectionis gradus a terra salina ad purissimum natrum in Russia reperitur, et in desertis quoque salsis circaque lacus separatione a s. libus neutris producitur, et rora salsi quoque aspergine natri diuites sunt. In primis

p. 211. natrum a Buraetica gente et Mongolis ad theam adhibetur, quam sibi incoctis Chinensibus foliis et inquelinis quoque plantis cum lacte et butyro parant, adiecto sale mirabiliter natroso ita largiter, ut illud omne in illo decocto pingui et fere saponaceo solutum retineri queat. Tatari Astrachenses plantis salsis comburendo sodam parant, illas autem tempore colligendo, siccando, et tandem in fossa terrae argillosoe comburendo, cineresque in olio igne torrendo usque in massam coalescant, quae sodae verae circiter quartam continent partem. Coniicit vero etiam A. Cl. natrum boraci, quamquam viribus sit inferius, ad ferruminanda varia metalli substitui posse. Coniecturae conciliat summam auctoritatem ex Metallurgi principis Kuguschef apud fabricas argentarias Nertschinenses modo procedendi, quo natrum muriatico et Glauberiano sale inquinatum, quod ad Vrum prope Soloneschnaia colligitur, triplici solutione in aqua pura, et deinde dupli per aquam calcis depuravit, et cuiusuis crystallisationis retinuit productum; et id quod obtinuit, post quintam crystallisationem, lacte dulci solvit. Prodiit quidem vix octaua primi ponderis pars, sed adeo nobilitatum natrum, ut ad metallurgicas operationes omnem boracis praefestet viuum.

Natrum

Natrum denique ad plerosque vsus mechanicos loco cinerum clauellatorum adhiberi potest, sed etiam in vitriariis officinis, ad tinctorios vsus, ad saponem conficiendum, ad dealbandas telas lineas vel gossypinas, et in pharmacopoliis loco sodae purae ad parandum sal Seignette, terram foliatam tartari siccam, sapones medicos aliaque composita cum frumento potest usurpari, et in officinis metallariis natrum terrenum loco fluoris non inutile erit.

14. Cl. PETRI ION. BERGII *descriptio Ledi p. 213.*
buxifolii, nouae ex America septentrionali allatae plantae specie. Quoad habitum conuenit cum habitu nostrae Europaeae, sed dum haec habet folia linearia, illa eadem gerit ouata. Reliquas differentias ipsa descriptio ad specimen siccum facta, exhibet, quam hic inserimus. *Ledum buxifolium*, foliis ouatis, habitat in noua Iersea Americes, solo sterili, arenoso. *Frutex* parvus, vix pedalis. *Caulis* erectus, teretusculus, cicatricibus scaber, cinerascens, determinate ramosus. *Rami* ad interstitia stata, subverticillata, foliosi vel cicatrisati; singuli pariter ramulosi, erecti. *Folia* buxi, sparsa, frequentia, breuiter petiolata, oualia, obtusa, duas vel tres lineas longa, superne subrugosa, subtus laevia, punctata, utrinque nitida, margine vndique reclinato. *Corymborum* terminales, simplices, pedunculis unifloris, pubescentibus. *Bracteae* oblongae, obtuse, subimbricatae, patentes, in receptaculo proprio sitae, vnde pedunculi exeunt. *Calyx*: *Perianthium* monophyllum, glabrum, basi intrusa, quinqueangulari, quinquepartitum; laciniis lanceolatis, acutis, erectis. *Corolla* alba; *Petala* quinque ouata, obtusa, calyce longiora, fessilia, patentia. *Stamina*: *Filamenta* decem subulata, corolla longiora, erecto-patentia, alba. *Antherae* purpureae, ouatae, paruae, hinc planiusculae, inde didymae, bisulca-

tae, incumbenti-erectae. *Pistillum*: *Germen* superum, subrotundum, vndique sulcatum, scabidum; *Stylus cylindricus*, erectus, longitudine statim minum; *Stigma simplex*, subemarginatum, truncatum. *Capula ouata*, acuta, subrugosa, trilocularis, triualuis: valuulis latero interiore longitudinaliter dehiscentibus. *Semina plurima*, parua, ouata, scobe interstincta.

p. 215. 15. *Digitales hybridae* auctore Cl. I. T. KOELREVTER. Iam multa experimenta circa plantas hybridas studiosissime facta cum Academia communicavit Noster, et tantummodo nuper de lychnide cucubalo*) sua obseruata exhibuit. Hic nunc hybridas e *digitali lutea* et *purpurea*, et *digitali purpurea* et *thapsi productas* proposuit. Voluit quoque *digitalis ferruginea* partes feminineas cum mare ambiguæ fecundare, verum absque successu. *Digitalis lutea*, puluere antherarum *digitalis purpureae* conspersa, produxit plurimas plantas, ob speciosam magnitudinem, summam caulum luxuriam, tenacem radicum vitam, siue florescentiae diuturnitatem, eximiamque florum pulchritudinem, quos altero demum anno sub initium Junii plerumque explicare incipiunt, maximam attentionem merentes. En hic descriptionem: *Radix* perennis, *caulis* altior quam penes vtramque. *Folia* latius lanceolata, latius virentia, rigidusculta crebrioribus ac profundioribus denticulis oblique incisa siue serrata, magisque pubescens ac rugosa, quam luteae, quae denticulata tantum rarius, angustius lanceolata, obscure viridia, rigida ac glaberrima, purpureae autem rotundioribus crenis incisa, ex ouato lanceolata, late viridia, rugosa, villosa ac mollia sunt. *Folia* imfera petiolata. *Color* purpurascens tam in caulinibus quam foliorum neruis. *Spica* florum ad unum latius conuer-

*) Vid. Comment. nostr. Vol. XXIII. pag. 8.

conuersa, minus dense arcteque imbricata, quam
 in lutea, multoque magis congesta quam in purpurea.
 Eadem ab initio, luteae instar, parum nutat. *Penduculi* longiores quam luteae, breuiores quam pur-
 pureae. *Flores* inter luteam et purpuream mediae
 magnitudinis ac conformatio[n]is. *Calyx*: laciniae
 ouato-lanceolatae, maiores, patentiores, latiores,
 minusque acuminatae quam luteae, sed minores, mi-
 nus patentes, angustiores et acutiores quam pur-
 pureae. *Calyx* post corollae defluvium conniuens,
 luteae clausus, purpureae vero patulus. *Corolla*
 amoene rubella, cum aliquali flauedinis mixtura
 intus maculis ac punctis nonnullis purpureis, albo
 circumfusis notata, in lutea ex albido flauescens,
 immaculata, in purpurea, purpurea maculisque con-
 coloribus in fundo albo longe lateque dispersis varie-
 gata. *Lacinia* corollae *superior* emarginata, obtuse pa-
 rabolica, laterales duae ouales, inferior ouata. In
 lutea vero superior acute bifida, laterales triangula-
 res, inferior oblonga, et in purpurea laciniae corol-
 lae omnes rotundiores, superior integerrima, retu-
 sa quasi ac lata valde, laterales semicirculares, infe-
 rior parabolica. *Stamina* superne situ inter se fere
 parallela, rectumque siue laciniarum corollae diu-
 sionem vix attingentia; in lutea satis diuergentia,
 longiorumque pari supra laciniae superioris latera-
 liumque basin emergentia; in purpurea superne
 conuergentia, retroque floris rectum persistentia.
Filamenta inter luteam et purpuream mediae lon-
 gitudinis et crassitiei. *Antherae* punctis purpureis
 rarioribus adspersae; in lutea immaculatae, et in pur-
 purea punctis purpureis crebrioribus variae. Eae-
 dem magnitudinis respectu, infra utriusque parentis
 antheras, ob pollinis boni ac copiosi defectum per-
 sistunt. *Moleculae* eius maximam partem effoetae,
 collaptae, paruulae, formaque minus regularis, lon-
 geque

geque pauciores, quam in parentibus; paucissima tantum earum melioris notae, succi masculi portione oleosa scatentes. Moleculae pulueris antherrum luteae et purpureae omnes ellipticae, inter se inuicem aequales, masculoque semine oleoso turgidae. *Pistillum* mediae inter utramque magnitudinis et formae. *Germen* oblongum, infra stili basis sacculum quasi efformans ac laete virens. *Stylus* modice incuruus, summitati germinis superiori parum oblique insertus. *Stigma* profundius, bilobum ac obtusiusculum. *Germen* purpureae ouato acutum ac obscure virens. *Stylus* incuruus valde, summitatem germinis aequalem recta excipiens. *Stigma* minus profunde bifidum et acutius. *Germen* luteae ouatum subincuruum, apicem versus stylum in duas partes inaequales diuisum ac pallide virens. *Stylus* fere rectus, stigma versus crassior ac purpurea leuiter tinctus, inferne quasi infractus, germinique summitati oblique deorsum immersus. *Pericarpium*. *Capsula* ouata, leuiter acuminata ac oblongum defectum hinc et illinc collapsa. *Capsula* purpureae ouato-acuminata et luteae ouato-conica. *Semina bona* ut plurimum nulla; partim spurie tantum modo, partim plane non impregnata. Semen unum alterumue ad sensum bonum in capsula haec vel illa rarissimum. Quamuis in hoc experimenta impregnationem de floribus purpureis intense rubentibus fecerat, individua tamen huius hybridas plantae non omnia uno eodemque florum colori praedita fuere; plurimae siquidem floribus dilutius rubentibus exterius, interius pallide luteolis, paucissimae floribus albis, pauloque maioribus, naturae purpureae, cultura mutatae, ac facile aberrantis virtutio adscribendae ac varietatum nomine nuncupandae. *EDigitali lutea* et *Thaspis* plantae hoc modo productae plane cum iis quos recensuimus conueniebant.

mibent. *Digitalis ferruginea cum digitali ambigua* p. 219.
 diam exhibuit. Tota videlicet planta minus gla-
 bra quam ferruginea, magis vero quam ambigua.
Caulis tenuior atque flexilis magis quam ferrugi-
 neae, crassior ac rigidior quam ambiguae. *Folia*
 lanceolata, vixque denticulata vel obiter tantum:
 latiora, breuiora, acutiora, teneriora, laetiusque
 virentia, quam ferrugineae, sed angustiora, longio-
 ra, obtusiora, rigidiora ac obscurius virentia, quam
 ambiguae. *Folia ferrugineae* vero linear-lanceo-
 lata, integerrima, at ambiguae ouato-lanceolata,
 denticulata s. ferrulata. *Pedunculi* longiores quam
 ferrugineae, ast breuiores quam ambiguae. *Flores*
 maiores, laxius dispositi, nec situ omni ita aequa-
 les ac ferrugineae, ast minores densiusque stipati
 quam ambiguae, nec adeo secundi, sed circum om-
 nem paene caulis ambitum aequaliter fere prodeun-
 tes. *Calyx*: *laciniae* angustiores, longiores et acu-
 tiories, quam ferrugineae, latiores, breuiores ac
 obtusiores quam ambiguae. *Corollae color* inter
 ferrugineum ferruginea et luteum ambiguae quasi
 medius, venis pallidioribus, quam ferrugineae, ast
 obscurioribus picta, quam ambiguae. *Venter* co-
 rollae minus quidem vrceoli formam exhibens quam
 ambiguae. *Lacinia* corollae *superior* sat breuis, ob-
 tusa cum acumine: in ferruginea prominula, in am-
 bigua valde obtusa ac reuoluta. *Laciniae laterales*
 acutae, triangulares. *Lacinia* *inferior* ovalis, elon-
 gata; quae in ferruginea oblonga ac valde porresta,
 in ambigua vero obtuse triangula a reflexa est. *Sta-
 mina* longiora ac rectiora quam ferrugineae, breuio-
 ra ac flexuosiora, quam ambiguae. *Pulus anthera-
 rum* aequo corruptus ac in plantis antecedentibus.
Stylus longior, nec ita hamatus, vel aduncus, vt in
 ferruginea, sed breuior, magisque aduncus, quam
 in ambigua. *Capitula* oblongo-conica; in ferrugi-
 nea

nea conica, in ambigua oblonga. Capsulae mattheae minores quam ferrugineae et ambiguæ, ac obfeminum defectum hinc inde collapsæ, vacuae, se minibusque bonis vel plane carentes, vel uno alte-

p. 221. roue tantum, ut videtur, rarius donatae. Ex *Digitali purpurea* et *Thapsi* haec producta est; cuius caules, et rami primarii aliquantum breuiiores, multo tenuiores ac flexiliores, pluribusque etiam atque longioribus ramulis praediti quam purpureæ; at longiores, notabiliter crassiores, rigidiores, paucioribusque ac breuioribus ramulis obsiti quam Thapsi. *Folia* obscurius virentia, ac propter lanuginem adhaerentem incana magis, quam purpureæ, sed minus ac Thapsi. Longiora, sessilia magis et proximode angustiora, magisque acuminata, crenis acutioribus, quam purpureæ; ast non adeo longa, sessilia et angusta, crenisque obtusioribus incisa sunt, quam Thapsi. *Pedunculi* longiores quam purpureæ, breuiores quam Thapsi. *Flores* inter se diluncti magis, nec adeo secundi quam purpureæ; ast proximiores sibi, magisque uno versu dispositi, quam Thapsi. Magnitudo eorumdem inter maiores purpureas ac minores Thapsi, media, atque numerus minor, quam purpureæ, maior vero quam Thapsi. *Calycis laciniae* angustiores, quam purpureæ, ast latiores quam Thapsi. *Corolla* obscuriore purpura tincta quam purpureæ, sed paulo magis diluta, quam Thapsi. *Laciniae* quoque *inferiori*, admodum purpureæ, quae eo præcipue notata est, flauescens aliquid coloris admixtum erat, breui tamen evanidi. *Maculae* etiam atque puncta obscure purpurea, quibus interiora huius labii variegata sunt, minora quam purpureæ, maiora autem quam Thapsi. *Lacinia superior* minus emarginata quam purpureæ, ast profundius multo, quam Thapsi, quae integerrimam non raro habet. *Lacinia inferior* longior, quam purpureæ, ast breuior quam Thapsi. Omnes hæc plantæ in-

sum-

summo gradu foecundae non minus ac purpurea et Thapsi, totidemque, quot vtriusque parentis unquam optimae notae seminibus repletae erant maturae ipsarum capsulae. *Semina obscurioris coloris*, p. 222.
 quam purpureae, pallidioris, quam Thapsi. Colligit autem Cl. A. Botanicos quosdam male digitalem Thapsi pro diuersa et distincta specie venditare; nec filiam digitalis purpureae e verbasco Thapso esse euictum esse. Vnam potius alterius esse varietatem, illamque faciem suam Hispanicam, licet proprio semper antherarum puluere de industria impraegnetur, post quartam quintamque generationem sub climate Russo frigidiori cum Germanica sponte sensim commutare, ac in purpuream tandem penitus converti autoplia auctorem docuit. Plantarum vero copula hybrida productarum animalium summa foecunditas varietatis, sterilitas vel summa, vel foecunditas. De copulationibus autem aliis digitalium p. 223.
 frustra tentatis exstant experimenta octo et triginta ab Auctore instituta, quae autem, ne iusto simus prolixiores, transimus.

15. *Cl. c. f. WOLF de orificio venae coronariae* p. 234.
magno. Observationes prorsus singulares Noster de hoc orificio cum anatomicis communicat, quae non nisi gratae atque acceptae esse possunt nobis, quum noutate sua ac vsu sese commendent quam maxime, in functione siquidem venae, qua sanguis in sinum cordis effunditur, praeprimis summa ipsius cernitur utilitas. Truncus videlicet venae coronariae ubi propinquus est suo orificio, quo terminatur, ab exterioribus versus interiora penetrans, crassum fasciculum musculosum offendit, qui totus quidem ad auriculam spectat, sed quoad maximam partem contribuit ad efficiendum orificium venosum ventriculi dextri. Membrana enim interna auriculae, ubi super hunc musculum descendit, protinus abit in valvulam p. 235.

vulam huius orificii annularem, cuius laminam internam constituit. Adeoque pars posterior lacum orificii venosi ab hoc musculo formatur, ex quo pleraque simul fibrae auriculae orinem ducunt. Hunc musculum ergo annularem in parte posterior et sinistri prope orificium venae cavae inferioris perforat venae coronariae truncus, adeo, ut illum in duas fibras crassas, fere teretes, longe a se inuncem separatas diuidat, inter quas ipse truncus cum suo orificio comprehenditur. In aliis corporibus Noster inter dictum fasciculum, orificium venosum ventriculi efficientem, peculiarem fibram muscularm, satis crassam, fasciculo additam, hanc truncum extremitatem comprehensam esse vidit. Et tunc fibra a papilla quadam oriri solet, quae fasciculo ad-

p. 235. haeret. In utroque casu hae fasciculi partes, vel fasciculus integer et fibra addita, semper limbum efficiunt, quo orificium cingitur: quae a fibra formatur membrana, distinguere licet a parte inferiori, quae a fasciculo efficitur: Illa communis est inter orificium venae coronariae magnae et orificium venae cavae inferioris. Haec similiter oram communem efficit, inter venae coronariae orificium, et orificium venosum ventriculi dextri. Proinde sedes orificii venae coronariae magnae accuratius non determinari potest. Aperitur haec vena inter ipsa duo maxima, quae in sinum dextrum hiant, orificium inter orificium venae cavae inferioris et orificium venosum ventriculi dextri, eamque in specie huius partem, cui valuula septi respondet. Illi orae communi valuula Eustachii sua extremitate anteriori adhaeret. In fetu, ubi haec valuula maior est, extremitas eius anterior super totam limbi longitudinem decurrit, et in arcum usque adscendit, quo orificium p. 236. venae cavae inferioris dextrum superius cingitur. In adulto autem, ubi valuula Eustachii continuo retrahitur

tur et imminuitur ad medium quasi limbi partem,
 etiam usque ad arcus initium, qui nunc pars su-
 perior annuli oualis est, ultima valuulae extremitas
 seu cornu anterius sese extendere solet. Singularia
 autem in venae cavae orificio occurrentia praeter alia
 haec sunt: quod orificium in sinum dextrum hiat
 immediate, in eoque primum apparet, quod ipsum
 tam munitum est valuula, id diuersum est ab ori-
 ficio proprio venae coronariae magnae. Illud No-
 ter commune dixit, quum communem venae co-
 nonariae magnae et alii cordis venae exitum praee-
 dit; hoc proprium vocare ipsi libuit. Commune
 efficit partim margine libero mobili valuulae, par-
 im ora foueae, quae trunci extremi nomine com-
 prehensa est inter duas partes fissi fasciculi muscu-
 li, vel inter fasciculum hunc integrum et fibram
 musculariem, ei accidentem. Fouea satis profunda
 et larga est, figurae oualis, oblongae, transuersim
 sinu posita, quae atrium quasi exhibet venae coro-
 nariae magnae, seu lacum largiorem, in quem sanguis,
 siusquam sinum cordis adeat, tanquam ex riuo an-
 tiori propelli possit. Super hanc foueam valuula p. 237.
 tenuis est subplana, adeo tamen, ut dimidiata tan-
 tum eius partem dextram tegat, sinistri aperta
 maneat. Valuula quoad figuram proprius foueae as-
 edit, et cum foueae parte dextra profundiori sac-
 culum seu speluncam fundo gaudentem acuto format.
 In media foueae parte, a margine valuulae mobili testa,
 valuula ipsa remota, apparet orificium magnum, sed
 minus quam commune, illudque proprium est ve-
 nae coronariae; figura subrotunda gaudens, direc-
 tione vero communis directioni opposita. In ipso p. 238.
 sculi fundo tertium orificium venae in conspectum
 erit, ab HALLERO vena cordis media dicta. Valu-
 la caeterum in plerisque corporibus tenuis est, pel-
 lucida, visu pulcherrima et multis minimis forami-
 Tom. XXIX. Pars III. Cc nulis

nulis perrepta. In vnicō tamen indiuiduo fabricam
diuersam inuenit, orificium enim venae coronariae
neque munitum erat valuula propria, neque con-
tentum inter duos musculos, neque in sede ordina-
ria situm. Positum enim erat ultra valuulam Eu-
stachii, solito in hoc corpore latiore, inter eius
extremitatem anteriorem et summum lumen venae
cauae inferioris, ea ratione, vt, si valuula versus ve-
nam cauam pelleretur, coronariae orificium longe
lateque tegeretur. Nos quidem arbitramur, lumen
proprium hic fuisse naturae. Caeterum omnia re-
deunt ad hoc, vt sanguinis in venam coronariam re-
gressus prohibeatur. Hanc ob caussam valuula planior,
longior, angustiorque est quam seminulare,
ac diuersa ab annularibus vel tubulosis aut semi-
bulosis, et proprii eiusdam generis, vt vim auricu-
lae et sanguinis eius prementis sustinere posse.

p. 242. Aliud artificium, quo sanguis auriculæ a vena co-
ronaria arcetur, in musculis positum est, quibus or-
ficiū commune cingitur. Hi quippe, quem sinus
musculi sint, vna cum toto sinu agunt, et systolem
diastolemque uno momento percipiunt. Tertium
contra regressum sanguinis praesidium est situs or-
ficii proprii, contrarius directioni communis, qui
fit, vt si forte sanguis sub valuula per orificium com-
mune in sacculum elaberetur, is non omni sua
in venam coronariam eiusque proprium orificium
sed potius in fundum sacci impelleret, ubi vi
maxima fracta parum noxae orificio huic proprio infe-

p. 243. re potest. Prouide tamen arcere sanguinem a vena
caua voluit natura, quia, si sanguini auriculæ haec
via pateret, varices continuo, mox facci enormes
cruore referti, in trunco huius venae nudo, ac in
numerofsis eius ramis per cordis superficiem diffi-
butis, prōducerentur. Nec longius abesset, quin
ruptis venis cruor pericardium impleret, cor com-
primeret,

iam
meret, eiusque motum fistendo vitae finem fa-
caret.

16. *Phocarum species descriptae a Cl. I. LEPE* p. 257.
Maxima dissensio inter Systematicos est de
phoca, vnam tantum, aut plures earumdem statuen-
tes species. Quis autem tantas componere lites
melius potuisset, quam A. Cl. qui peregrinans per
mare album diuersis temporibus diuersas quoque
phocas vidit? Describere igitur eas sibi sumvit et
primum quidem phocam oceanicam, quae habitu pho- p. 261.
cum refert vitulinam, corporis mole eam multum su-
perat, coloribus pilorum ab ea est distincta. Caput ro-
undatum, os prominulum, obtusum. Labium su-
perius tumidum, crassum, medio sulco distinctum, lon-
gus inferiori. Labium inferius magis acuminatum,
pertura oris pro corporis mole parua. Dentes in-
feriores quatuor in maxilla superiore, conici, acuti,
medii minores, proximi caninis validiores. In ma-
xilla inferiori incisores modo quatuor, minusque
acuti. Iuxta incisores vtrinque in vtraque maxilla
vetus unus, validior atque acutior. Molares vtrin-
que sex tricuspidati, cuspede media longiore vali-
dore. Inter dentes, si apprimuntur, nullum inter-
stitium vacuum est. Lingua extremo bifida, papil-
la aperis ad fauces retroflexis instructa. Vibrissae
intructae sunt setis decem ordinum, quarum poste-
riores inferioresque reliquis longiores, albidae, com-
pressae, anteriores vero superioresque multo bre-
iores et teneriores, nigerrimae. Oculi sat magni,
prominuli, iride nigra, pupilla lucida; ruga cuta-
nea firma nuda palpebrarum loco inseruit, in can-
tho anteriori oculi sita est membrana nictitans, sat
firma, quam animal pro lubitu ad auertendas iniu-
cias externas expandere et oculum ea obducere
potest. Setae duae sat firmae, supra canthum mai-
orem oculi sitae, eidem usui inseruiunt. Auricula

nulla, apertura auris ouata, rugosa cuti clausilis
Collum crassum, coni truncati figura, minime tamen
 distinctum. *Brachia* cuti pectoris inuoluta, palma
 membrana pilis testa coadunatae, *extrema quinque*
digitorum armantur validis vnguis nigris. In vi-
 uersum multo validiores sunt illis, quibus plantae
 instruuntur. *Femora* ad caudae exortum com-
 magis tamen prae brachiis longa, plantis pentadactylis,
digitis membrana firma nuda inter se iuncta
 vngues nigri teneriores, attamen acutiores, quam
 plantis; *mammae* duea retractiles, quibus vincuntur
 foetum nutriendi. *Cutis* sat firma, crassa, pilis cur-
 tis tenaciter inherentibus instructa est. *Color* n-
 riat, capitis enim obscure castaneus, magisque
 nigredinem inclinans, reliquum corpus sordidum,
 ventre tamen magis albicante. In dorso
 humeros conspicitur *macula* capiti concolor, que
 statim bifurca euadit, et secundum vtrumque latum
 usque ad regionem, ubi emittitur penis, excum-
 lunae dimidiatae forma, quae semper constans
 accendentibus interim aliis eiusdem coloris macula-
 p. 263. irregularibus. Haec est maris figura adulti, iuno-
 res vero ratione magnitudinis et coloris multum
 parentibus distant. Primo enim anno superne
 nereae ac lucidae sunt, inferne magis albidae, al-
 spersae vndique maculis rioribus nigricantibus
 modo rotundatis, modo oblongis, atque ab incolis
 vocantur *phocae albicantes*, ab altero anno cinerariae
 color diluitur albedine, maculae fiunt maiores
 evidentiores, et hinc *phocae maculatae* appellantur.
 Hunc colorem foemellae immutatum seruant; me-
 res vero ob maculas obscure castaneas latera occi-
 pantes nomine *quasi alatarum* insigniuntur. Haec
phoca frigidiores plaga maris amat, hieme cum
 ipsa glacie in mari albo apparet, exeunte Aprili emi-
 xo et enutrito foetu rursus cum glacie in spatiosum

oceanum glacialem, relictis catulis. Circa in-
alam autem Noua Zemlia ob glaciei frequentiam
omnitempore anni conspicitur. Phocam autem illam
cum phoca oceanica Stelere et phoca tertia Kruschen-
icoum vnam eamdemque esse statuit Auctor Cl. Co-
rum et pinguedo variis vsibus inseruit, eorum enim
ad obdueenda scrinia, iuniorum ad ocreas
conficiendas adhibetur, pinguedo coriariis inseruit.

Phoca leporina tempore aestiuo tantum in mari p. 264.
albo comparet, et flumina in illud se exonerantia ad-
scendit, descenditque. Ratione corporis habitus ac p. 265.
pilis magnitudinis phocam oceanicam quidem refert, dif-
ferent tamen in quibusdam. Color enim totius sor-
disce albus admixta pauca flauedine, neque vñquam
maculata conspicitur. Pili sunt prolixiores, non
presso, sed erecti, praesertim vero in iunioribus
prolixitate, mollitie atque albedine pilos leporinos
imitantur. Caput non tam magnum vt in ph. oc.
excum elongatum est, labrum superius magis tumidum,
stans et instar vitulini crassum. Oculi coerulescentes, pu-
illa nigra, dentes vt in ph. oc. attamen multo vali-
dores. Vibrisse autem alio modo se habent, con-
tant enim quindecim setarum ordinibus, quae
crissae validaeque sunt, et anteriorem partem fabri
superioris vndique obsident, hinc phoca haec quasi
urbata est. Brachia multo debiliora sunt, palmae
coarctatae ac quasi abruptae. Membrana
plantarum digitos vniens minime lunulata, sed vñ-
digue aequalis est, cauda breuior, crassior tamen.
Corium quadruplo crassius quam ph. oc. et animali
recens occiso detractum quinque lineas crassum.
Reliqua vt in phoca oc. CRANZIVS cum phoca ocea-
nica confundit, OLAFFENS*) sub nomine iunioris
Kopur, depictam sifit. Phocae lep. adeps eidem
vni inseruit ac ph. oc. corium vero ob firmitatem et
erassi.

crassitudinem suam scinditur in linea spirali; pondere appenso in rectam dirigitur et ad lora habensque adhibetur. Juniorum autem pelles subiguntur, pilique nigro imbuuntur colore. His obducuntur externe mytrae, quae quodammodo pelles castoreas imitantur: sed pili sunt multo rigidiore, tempori tamen longe resistunt, nec facile atteruntur, aut defluunt.

Vltima sectio astronomica continet:

- p. 269. 17. *Considerationes super problemate astronomico in Tomo Commentar. vett. IV. per tractato anno Cl. L. EULERO.* Requiritur autem in hoc problemate, vt ex tribus eiusdem stellae fixae observationis altitudinibus, vna cum temporis interuallis inter observationes elapsis tam eleuatio poli eius loci obseruationes sunt factae, quam declinatio ipsius stellae, seu eius distantia a polo definiatur.
- p. 276. 18. *EIVSDEM de figura apparente annuli Saturni pro eius loco quocumque respectu terrae.*
- p. 288. 19. *EIVSDEM de apparitione et disparitione annuli Saturni.*
- p. 317. 20. *Cl. A. I. LEXELL solutio problematis astronomici, de inueniendo loco heliocentrico cometarum ex dato loco eius geocentrico, si pro cognitis habeantur loci nodi et inclinatio orbitae, in qua cometa mouetur.*
- p. 332. 21. *EIVSDEM tentamen astronomicum de temporibus periodicis cometarum, et speciatim de tempore reuolutionis cometae a. 1770 obseruati.*
- p. 370. 22. *Cl. I. A. EVLER Epitome obseruationum meteorologicarum Petropoli a. 1776 secundum calendarium correctum institutarum.*

Tom. I. Summa huius partis primum pro more recepta

P. II. *mathematica* proponit:

- p. 3. 1. *Cl. LEONH. EVLER de integratione formulae*
- $$\int \frac{dx \ln}{\sqrt{1-xx}} ab x=0 \text{ ad } x=1 \text{ extensae.}$$

2. Cl. LEONH. EVLER de valore formulae integra- p. 29.

$$\int \frac{x^{a-n} dx}{1-x} \frac{(1-x)^b}{1-x^n}$$

$x=0$ usque ad $x=1$ extensae.

3. EIVSDEM nouae demonstrationes circa resolu- p. 48.
tionem numerorum in quadrata.

4. EIVSDEM considerationes circa Brachystochronas. P. 70.

5. Cl. NIC. FVSS de integratione aequationis dif- P. 89.
frentio-differentialis

$$\frac{dz}{dt^2} + \frac{2m dz}{dt} + nz = a \sin. ct + b \cos. ct$$

etiamunque eiusdem generis.

Physico vero mathematica fistunt:

6. Cl. DAN. BERNOULLI specimen philosophi- p. 109.
cum de compensationibus horologicis, et veriori men-
sura temporis.

7. Cl. LEONH. EVLER super effectu refractionis p. 129.
in observationibus terrestribus.

8. EIVSDEM de motu oscillatorio penduli cuius- p. 159.
unque, dum arcus datae amplitudinis absolut.

Physicae autem commentationes nobis pro-
ponunt:

9. Lobeliae hybridae experimenta a Cl. I. T. p. 185.
KOELREUTER instituta. Partium genitalium in-
terior nexus, situs ac conformatio in plantis syng-
enesia monogamis hybridam impregnationem ope-
rationis rite administrandam admodum reddit
difficilem ac laboriosam. Quum autem in specie-
bus quamplurimis, praeprimis in cardinali sub cli-
mate Rossico saepius florescentia peragatur ita, vt
plerorumque florum stigma antherarum coalitarum
tubum plane virginem pertranseat, clausumque
penitus ac imperfectum, sub umbilici vel osculi pro-
minuli, corona pilosa circumsepti forma, in aprico
etiam diu satis ita persistat; antequam iste in veram

huius valuam suum effundere possit puluerem spomaticum; ad absoluendam eiusmodi hybridam impregnationem castrationem non adeo necessarium esse, sed conspersione stigmatis statim post completam eius in duos lobos expansionem, missis omnibus ambagibus commode ac securè institui posse experientia edocitus est A. Cl. Attamen tutius esse censuit praemittere castrationem circumspete, ne he datur pistillum, quia vel per ventos vel per infelix pulueris seminalis proprii interdum aliquid ad b. lobum stigma facile posthac deferatur. Tentauit autem utroque modo rem et obtinuit capsulas seminibus plurimis pallide spadiceis foetas, ex quibus hybridae plantae enatae sequenti sunt anno. Observauit tamen, anomala ista partium fructifications explicatione, cui Lobelias in solo natali, vel haec obnoxias esse, vel certe nuptiali insectorum seruatu iis hac in re naturam subuenisse prouidam censem, potissimum fieri, ut flores Lobeliae cardinalis, obseruorum constitutorum infrequentiam aut absentiam facile omnes in solo Russico abortiant. Quod igitur speciosam hanc plantam per semina cupit multiplicare, penicillo debet quotidie sufficientem portionem pulueris antherarum proprii ac recentis excipere, eoque internam omnem verrucosam stigmatum quorumuis virginorum roreque feminino madentium superficiem conspergore, et prouentum largissimum expectare certissime. Primum autem experimentum instituit cum *Lobelia siphilitica* et *cardinali*, cuius hybridae descriptio haec est: *Folia* satis vesiculosae, substantiae firmioris, pallido luteo colore ante caulescentiam suffusa, angustiora aliquantum atque insignioribus magisque ferratis crenis ad marginem praedita quam siphilitica, sed latiora, dentibus obtusioribus minusque conspicuas quam cardinalis. Folia superiora spicae inserta, mi-

nora, floresque minus occultantia quam in siphilitica, at multo maiora quam in cardinali. *Flores* inter breviores ac ampliores siphiliticae, et multo longiores ac angustiores cardinalis, medii. *Calycis* laciniæ multo angustiores, longiores, rectius porrectæ nec ita falcatae quam siphiliticae, at multo etiam latiores, aliquanto minores, erectæ, sinibusque multo magis reflexis, quam cardinalis. *Corollæ* laciniæ profundiores ac angustiores quam siphiliticae, sed breviores ac latiores quam cardinalis. Tres inferiores haud ita parallelae inter se ut siphiliticae, sed cardinalis more magis a se inuicem divergentes. *Staminum* columna longior, acutius triangula, minusque incurua, quam siphiliticae, at brevior, obtusius triangula, magisque incuruata quam cardinalis. *Puluis antherarum* e folliculis paruulis, vacuis atque collapsis: attamen etiam haud paucō numero alii iis immixti fuerunt, seminali liquore scatentes, figure ut siphiliticae et cardinalis, longe ellipticae ac bonae indolis. *Pistillum* longius, stylo superne magis inclinato quam siphiliticae, sed brevius, stylo superius rectiore, quam cardinalis. Observauit quoque *stigma* vniuerso huic generi non obtusum; sed adulta aetate constanter ac vere bilobum esse. *Color* florū e violaceo carmesinus seu purpureus; qui siphiliticae cyaneus, cardinalis vero coccineus est. Experimenta inuersa ratione simil- p. 189. limas, et alias produxere paululum recedentes. Exp. p. 190 6-14 copulationes Lobeliarum alias frustraque hucusque tentatas exhibent.

10. *Dissertatio de crano rhinocerotis Africani*, p. 198
cornu gemino academiae scientiarum Imperiali Petropolitanae oblata a PETRO CAMPER, V. Cl. Desiderata olim a Cl. PALLASIO acurata rhinocerotis crani^ū descriptio est *), quam hic publicae exposuit luci

Ce 5

Cl.

*) in diff. de ossibus Sibiriae fossilibus, craniis praesertim

Cl. CAMPER, cui missum erat ex bonae spei promontorio rhinocerotis caput integrum cum gemino cornu per *Illusterrimum Baronem de PLETTENBERG*, gubernatorem Belgii in ea parte Africae. Ilud autem non tantum in theatro Groeningiano 1771 d. 6. Febr. auditoribus suis multisque rerum naturum demonstrauit amicis, primum cum pelle, dentes coctione depuratum, vt cranium, maxillas etrumque structuram exponeret plenijs, sed etiam iconem ipsius accuratissime delineauit, et ad Academiam celeberrimam misit, integrum autem histriam alio tempore edendam sancte est pollicitus

p. 194 Iam haec memoratu digna de rhinocerote atque eius cornuum dedit numero: *Rhinocerotengens belua frugifera, nunc cornu vnico, nunc gemino armata frequenter in Africa et Asia reperitur, at in Africa ut plurimum bicornes sunt quae per Aegyptum Romam traductae; et ex Mogolensi imperio iuxta Persiam in Arabiam potuerunt transire sicut Domitianum nummi testantur adiecti, quippe qui in ludis spectandas voluit. Iobus sub nomine *Rex* descripsit, raritas vero illorum gemino cornu fuit antiquitus maxima, hodie multo sunt frequentiores. Inueniuntur quoque quidam tergeminio cornu adulatus Naturae referendi.* Ambigit tamen illos ad suum genus referre, quia de moribus et vitae genere nihil determinare potuit. et cranii structura dentiumque dispositio sit diuersissima; summa tamen paene consencionem cum apris Belgicis, in Asiaticis Babirossa, atque Americanis Pecari vocatis, intueni sibi persuadet, vnde etiam simul apri Aethiopici cranium depinxit, vt eo melius comparatio posset institui. Eiusmodi tres apri secti a **CAMPERO** habue-

*Sertim rhinocerotum, inserta. T. XIII. comm. 1771
Acad. Petr.*

*n*rostrum ossiculo proprio ad terram confodiendam praedito. Rhinocerotis vero *labium superius* tamquam in digitum migrat, elephantino non absimilem, qui ad proboscidis extremum conspicitur, quo cibum vt elephas capit, et quo aper omnis destituitur, cuius praeterea *nares* non a rostri latere, sed in antiqua parte plana sitae sunt. *Cornu anterius* in hoc exemplo adeo fuit incuruum, vt alterum tanquam inutile reddiderit. Variat tamen, A. siquidem possidet alterius cranii partem, cuius cornu anterius regnum, et antrorum inclinatum est. *Labium inferius* valde latum est, orisque *ricinus* a suis diuersus, longius enim excurrit in rhinocerote. *Oculi* in media capitis parte siti, qui in apris retrorsum magis sedem obtinent, etiam maiores sunt et elegantes, vti in viuo cum unico cornu, ante triginta annos ab A. viso. *Caput* vero a fronte consideratum aliquid grande et maiestate conspicuum, quod in aprorum genere desideratur, conspicendum praebet. *Cranium ipsum*, si componatur cum in Commentariis Petropolitanis Nouis*) descripto, quod illud longitudine aequat, haec offert: *orbita* in figura **CAMPERI** medium occupat, atque per ampla est; *altitudo totius*, roburque maiora, *condyli occipitis* magis retrorsum siti, *narium hiatus minor*, sed altior. *Septum narium* maximam efficit differentiam, in Sibirico enim cranio ad extremitatem rostri usque osseum est, in Capensi cartilagineum. *Sedes cornuum* in fossili bene conuenit cum nostro, et differentia superficie rostri hispidae et futurarum obliteratarum in cranio Sibirico, magis aetati quam varietati specificae tribuenda est. *Os maxillae superioris* appendice gaudet; qualis in omnibus fere quadrupedibus reperitur, vt et in homine silvestri seu Orang - Outang, in Cynocephalis, simiis etc.

Haec

*) T. XIII. p. 484.

Haec maxilla comprehendit dentes incisivos, in rhinocerote vero Nostri ob paruitatem nullos. In apro Aethiopico dentes primores desunt, quia lanarii cornuum instar sursum et antrorsum flexi vsum eorum reddunt vanum. Vnde manifeste patet arbitratur, rhinocerota dentibus tum incisoris tum lanariis omnino carere, et molaribus solis esse instructum, quorum alveoli maximum spatium oris interni occupant. Tres anteriores robusti quidem minores tamen tribus subsequentibus; septimus minor sexto, forte ob adultiorem animalis aetatem. Igitur egregie iudicauit Cl. PALLAS, dentes rhinocerotis esse vel senos, vel septenos, ut de septenis exemplum Autoris rem omnem euincit. Cerebellique camera perparua est, octo pollices longa sex fere alta, atque adeo maior quam in fossilibus Sibiriae capitibus *). Nullum osseum tentorium obseruauit Noster, quale insigne est penes phocas, vrsos, canes, leones, feles et phocaenam. Orbita per ampla est, margine scabro instructa, quem Cl. PALLAS suggrundium vocat. Ob oculos vero effossos in Capensi capite puncta lacrymalia non potuit prosequi, ea autem adesse putat ob duplarem canalem osseum in angulo orbitae conspicuum. Elephas et hippopotamus illis caret punctis. Nerui optici insignis longitudine esse debet, quia oculus valde distat a cerebro, foramen opticum, sphenopalatinum, infraorbitale adsunt, reliqua ceu nota transit. Vtraque Zygomaticis radix insignes habet processus, quibus maxillae inferioris retinentur condyli, ne retrosum labantur. Mastoideus processus exiguis est, etiam tympani cavaitas parua videtur, nisi forte per zygomaticis radicem se extendat. Ora posterior offrontis quidem reflexa, sed ultra condyli partem non protracta est, in fossilibus multum eminet. Re-

*) l. c. p. 484 et p. 457.

diqua sibi inuicem satis similia sunt. *De basi crani p. 200.*

rhinocerotis. Comparatione huius cum PALLASII facta vidit A., suum robore et latitudine supergredi caput fossile. Dehiscentiam autem in fossili a PALLASIO admiratam in suo perfectius effectam vidit, quia duo ossicula maxillaria anteriora conseruauit. Ex quo PALLAS intelligere poterit, cur in quatuor craniis fossilibus nullum vestigium dentium primorum inuenierit, quos tamen frustra alii enumerarunt: Caret quippe iis rhinoceros, atque nonnisi molares possidet. *Dentes omnes A. molares vocat,* quia magno osse maxillari inhaerent et radicem duplificem, et coronam omnes horizontalem habent, uti et bini anteriores in vtraque maxilla. Cum autem in viuo animali tam fero non facilis est dentium enumeratio; fallaces illos characteres esse ex dentium numero in classium generumque diuisionibus faciens affirmat. Itaque magis brutis adnumerandos esse rhinocerotes, nequaquam belluis. Ruminantia autem omnia hanc anteriorem maxillae portionem sine dentibus habent, quemadmodum rhinoceros. In Myrmecophaga Capensi eadem natura aberratio est, etiamsi molares adsint valde conspicui, quos frustra negauit KOLBIUS. Dentium molarium numerus in vtraque maxilla ad 28 accedit, septem in vtroque latere, ingentes et robustissimi, ita tamen dispositi, ut inferiores intra margines superiorum excipiuntur: vnde simul patet lateraliter non moueri maxillam inferiorem ad manducandum, sed contundi cibos: obstat etiam huic motui maxillae inferioris articulatio, transuersalem quippe lineam format condylus vterque. *Vomer* erat valde tenuis ex duplice lamina, quae septum cartilagineum excipiebat, externe multum differt a fossili, in quo et vomer et septum ex osse robustissimo conflata videntur. Porro omnia magis elongata sunt in fossili,

li, quae in A. contracta, quoniam totum cranium p. 202. gracile magis est in his fossilibus. *De differentia inter A. Rhinocerotis cranium et Sibicum fossile.* Arbitratur A. suum rhinocerotem propter magnam rrietatem, quae ipsi cum PALLASII intercedit rhinocerote, quamquam ille geminum quoque habent cornu, aliam animalis speciem esse, pluresque diversitates explicari posse, si examinentur crania Asiaticorum, num nares septo osseo diuisas habeant ac compressas. Etiam dentes molares aliam speciem videntur constituere, et cum crania elephantorum, aliorumque incognitorum animalium quadrupedum fossilium mirum in modum differant, ea noua genera animalium constituere coniicit. Caeterum expertis hinc et illinc horum animalium craniis, quae tamen in illis non habitant regionibus, colligunt diluua diuersa, terrae motus frequentiores, ignis subterranei explosiones horum admirandorum phænomenorum causas esse.

p. 210. *11. Cl. PALLAS additamentum ad praecedentem dissertationem.* Ut differentia a Cl. CAMPERO explicata magis pateat, iconem apponendam curavit Cl. PALLAS integerimi crani Sibirici fossilis ad Tschikojum inuenti, et maxillæ suae impositi, qua circumcaesura capitis animalis exprimitur perfectius. Ex litteris vero cum haec scriberet a Cl. CAMPERO datis intellexit, illum rhinocerotem viuum in viario regio Versaliensi vidisse et os eius accurate inspicere potuisse, in quo lata quidem sed tenuis valde lingua delituit. Interuallum fuit inter denta anteriores in superiore aequa ac inferiore maxilla, qua in parte admodum prominuit gingiva. Deinde in dissoluto capite vituli rhinocerotis ex India orientali transmisso, obseruauit C. os incisuum seu maxillæ superioris complementum binis alveolis instruatum et sesquipollicari longitudine, quae tamen in

supra

supra descripto vix vnum superabat pollicem, nullo alveolari vestigio notata. Praeter duos alveos in singulo compleimento iunioris cranii, quorum anterior multo maior erat et profundior, reliqua maxilla tantum quinque molares continuit, ita dispositos, ut insigne fuerit interuallum inter anteriores seu quintum molarem, et alveolum minorem, circa quem per faciem obliquam cum maxillari osse committitur appendix. Figura vtriusque maxillas huius iunioris animalis Cl. CAMPERI egregie conuenit cum fig. 2. 3. 4. Tab. XVI, *Nou. comm.* Et A. existimat maxillas in variis rhinocerotibus diversimode esse constructas, ut examinanda sint plurima crania, antequam certi quid de structura et dentium numero definiri possit. At Cl. PALLASIVS existimat dentes primores faltem superiores debere distare, quia secus nocerent labio superiori eiusque mobilissimo apici, qui admodum similis est digito proboscidis elephanti, iisdemque fungitur officiis; quibus dentes approximati obstarent. Duplex vero complementum, osseum videlicet et cartilagineum ipsi inter specificas Indici et Afri rhinocerotis differentias videtur collocandum esse. Praeterea in rhinocerote viuo C. inferiores dentes primores inter se distare visi sunt, aliter in iuniore res se habet, ubi sinistra maxillae inferioris pars septem habet alveolos, quorum ultimus valde magnus ac profundus fuit, ut eius fundus ex illabente lumine trans foramen conspici potuerit. Habet is a latere interno cauum, quod simillimum P. iis videtur, quae in maxillis hominum animaliumque videmus ex lapisis primoribus dentibus. Caeterum se male intellectum esse a CAMPERO affirmat, cum finxerit rhinocerotem voluisse ipsum naturaliter cum suillo genere coniungere, sensum autem hunc subesse illius

illius verbis; proxima stare affinitate et ad eum
dem pertinere ordinem naturalem.

p. 213. 12. *Observatio de dentibus molaribus fossili
ignoti animalis, Canadenibus analogis etiam ad Vr-
lense iugum repertis, Auctore Cl. PALLAS.* Duo mo-
lares maximos et durissimos accepit Noster in iti-
re, et post redditum instituto examine simillimos ei-
se deprehendit iis, qui in Americae borealis regio-
ne ad Ohium fluuium cum aliis quadrupedum re-
quiis inuenti sunt, quorum notitiam COLLINSONVS
descriptionem autem HVNTERVS*) dederunt. At
Cl. D' AVBENTON molares Canadenses plures Col-
linsonianis comparatos hippopotamo tribuit. Vi-
gitur certior fieret, rogauit V. Cl. CAMPERVN,
ex exemplis Lugduni Batauorum asseruatis hippopo-
tami molarem maximum delineandum curaret, quib-
us quoque satis est factum precibus. Quo facto
re ipsa expertus est molares Canadenses in Actis An-
glicanis delineatos, hippopotamo nequaquam esse
proprios, sed alii animali elephanti analogo.

p. 225. 13. *Observationes circa myrmecophagum Africa-
nam et didelphidis nouam speciem orientalem e litteris
Cels. CAMPER excerptae et illustratae a Cl. PALLAS.*
Aduersus Cl. BVFFONVM Myrmecophagas et Didel-
phides extra Americam esse ex Cl. CAMPERI decla-
rat litteris, quippe qui myrmecophagum nouam
Africanam detexit, quae toto corporis habitu, omni-
pedumque externa forma, lingua tereti emissili, et
ternos characteres generis exacte refert, tamen non
edentula est, ut Americanae species omnes; sed ha-
bet in intimo ore ab extremis maxillarum remotos
molares, fere dasypodium instar. Ipse CAMPERVS
propria manu delineavit iconem. A Gener. quo-
que Ios. BANCKS noua Didelphidis species in noua

Zeeland:

*) Philos. Trans. Vol. LVII. 1767. p. 464. tab. 21.
Vol. LVIII. 1768 p. 34. tab. 4.

Zealandia antarctici hemisphaerii detecta atque
 eius descripta est itinerario, et ipse **BUFFONIUS**^{*})
 negre non audet Didelphidum in India orientali
 existentiam. Cl. A. quoque existimauerat illam tan-
 immodo in orientali India esse indigenam speciem,
 quam **SUFFONIUS** Phalanger appellat et pro Surina-
 mensi venditat, et docuerat didelphidis Opossum va-
 letatem in Moluccanis occurere insulis, Americano
 animali, praeter colorem dilutiorem, simillimam.
 sed per **CORN. de BRUYN**^{**}) alia edocetus est, si qui-
 em ille singularem speciem Didelphidis Philandri
 nomine delineauit, e viuario Batauiæ, vulpino, an-
 tufo capite, fascia fusca per oculos, auriculis ere-
 lis, ventris marsupio magno, completo, cauda
 anco breuiore, crassa, nuda, artibus posticis ma-
 oribus et carnosioribus, plantis tridactylis, vnico
 digito quasi duplicato biungi. **SCHREBER**^{***}) eam
 pro propria specie agnouit. Magis autem
 confirmatus est Noster per litteras Cl. **CAMPERI**,
 qui seleton huius animalis a Cl. **van der STEEG**,
 Batauiæ medico, missum est, de qua haec litteris
 consignauit: Gaudet didelphis Asiatica in maxilla
 superiore dentibus primoribus vtrinque tribus, ter-
 tro inciso, quinque molaribus, laniariis nullis. In
 inferiore maxilla duobus tantum incisoriis hastatis,
 marginibus exterioribus latis, acutis. Pedes ante-
 riores sunt valde breues, et pentadactyli; posterio-
 res longi, robusti, duobus exterioribus digitis lon-
 gis, valentibus; internis extenuatis, exilibus, arcte
 inter se vnitis, pollice nullo, omnes spinae verte-
 brarum colli exiguae. Hae partes differentiam con-
 stituunt

^{*}) Suppl. Op. Vol. III. p. 268.

^{**}) Reize over Moscovie door Persien en Indien p.

374 tab. n. 213.

^{***}) Tom. III. p. 551. t. 153.

Tom. XXIX. Pars III.

stituunt inter Americanam et Asiatricam didelphidem
 p. 232. 14. *Descriptio bubalis cum cauda equina, primum
 in uniuersum observationibus super quasdam spe-
 cies taurorum, auctore Cl. PALLAS.* Aduersus AV-
 EONIVM probat taurum et sic dictum bissonem non
 esse varietates; sed unam eamdemque speciem, cum
 eo autem consentit taurum silvestrem in America
 septentrionali pro varietate haberi tauri Europei
 ratione climatis, et aliorum simul examinat tenta-
 tias: AELIANVM *) tantum inter veteres fecisse his
 rum taurorum mentionem, ac dedisse exactam de-
 scriptionem; eiusque boophagum conuenire cum
 p. 252. quam maxime. Quoad formam vero externam ob-
 balim cum cauda equina non excedere magnitudi-
 nem minoris vaccae domesticae affirmat, et simili
 bubali vulgari etiam esse quoad gestationem capitis
 ipsum breuius, conuexius et crassius quam taurorum
 domesticorum. *Apertura oualis narium* minus
 liqua et paene transuersalis est, labia sunt valde en-
 sa, et in superiori est incisura sive spatum accu-
 te respondens duabus naribus. *Vertex capitis* selec-
 tollit in altum inter aures; caput est testum et obsitum
 pilis densissimis, crispis. In medio frontis pilis le-
 spergunt egregie atque in duos fasciculos varie pol-
 los fecidunt, magis tamen prominentes versus reperiuntur, quod pilis vacat. *Aures* magnae, h-
 taeque, ubique pilis obsitae sunt, arrectae neque
 pendulae. Tota corporis marium constitutio cal-
 fior, quam femellarum est. *Dorsum* in regione scapularum eleuatum, quod admodum ornatum est co-
 pia pilorum crisporum, qui super collum tanquam
 iuba descendunt et in nucha desinunt. Reliqua
 dorsi pars et latera colli vestita sunt pilis breuibus et
 laeuibus tempore aestatis, in hieme autem magis
 erectis et abunde protuberantibus. Itaque hi pilis
 contr

*) de animal. XV. 14. et 11.

contraria prorsus habent in hoc animali quam in
ebra directionem. Inferior omnis *truncus* et ma-
xima pars *crurum* admodum densis crinibus tecta est,
qui dimidiae vlnae longitudinem excedunt, demissi-
que ad crura barbam quasi de collo dependentem
afficiunt. Os *cervigis* caudam protendens tantum
quoad basin conspicere licet, testum enim est bre-
vissimum dimidium pedem aequantibus, reliqua pars
crinibus duorum pedum longis velata forniat fasci-
ulum crassiorum, et melius compositos, quam cauda
enes equos optime comtos. Tota *crurum* pars in-
terior, quae crassiora quam taurorum vulgarium sunt,
elita est pilis laeuis ac rigidis. Triangulare
quoddam spatium thoracem inter et crura anterio-
ra laeuis, sed paullo mollioribus septum est pilis.
Vegulæ sunt admodum magnæ, et quoad omnia
similes tauris, et adnexis prominentibus calcaribus,
externè conuexis, interne excavatis gaudent.

15. *Observationes super asinum in suo fero statu*
de vero onagro veterum, auct. Cl. PALLAS. Itine-
rariorum nostrorum conditores parum de onagro
retulerunt, quia ob timiditatem et celerem cursum
hocce animal raro, et non nisi casu quodam fortuito
conficiendum praebet. Occasionem autem
natus Noster accuratius considerandi onagrum,
quum feminam Petropolim transmiserit Cl. GMÉ-
LIN, cui oram maris Caspii permeanti huius anima-
lis copia facta fuerat. Illud animal a Persis vocatur
Dogha-Ischaki asinus montanus, ab Oleario *Kourhan*
dictum, illudque capiunt ope fossarum testarum et
herbis repletarum, ne cadendo vulneretur, iunio-
res siquidem magno vendunt pretio interdum 75
ducatorum, eosque rubro colore tingunt. Tatari au-
tem in silvis sagittis traiciunt, ob carnem, quam ad-
modum in deliciis habent. Tales asini admodum
sunt vegeti et agiles ad currendum, laborum patient-

tes, et diutius quam Tatarorum equi itinerum molestias ferre possunt. Omnibus annis per aetatem deserta magnae Tatariae, et loca ad lacum Aral habitant, versus hiemem migrant in Indiam utramque. Mores huius animalis quod attinet, valde docile

p. 267. est, et remotum a naturali asinorum stupiditate. Dsemella Noster obseruauit, illam sitim per binos dies in itinere ferre posse, si tantummodo tempesta humida, et copiose ros terram humectet. Aquam marina mixtam dulci praefert et nunquam turbat potat. Comedit libenter panem sale conditum et salis pugillos adeo assumit. Plantas particulata finis gaudentes et kalinas, amarasque lactescentes, siliquas, cucumeres, et fructus quosdam siccos v. c pisa, amat. Plantis odoriferis duris, caducis et quibus vescuntur asini domestici, non delectatur. Proprium autem ipsis est, protinus quum quis proprius accedit, aut a parte posteriori, et dorsum eorum manu aut baculo tangit, aerem clamore replete. Mas autem a femina differt, minore docilitate, magnitudine. Transmissus a GMELINO, quum per mare a Derbento ad Astracanum transportatus esset,

p. 269 mortuus erat; Cadauer igitur perlustrauit Noster, cuius longitudo a nucha usque ad radicem cauda 4 pedes 10 pollices erat, pars anterior altitudine 4' 2" 8" posterior 4' 6" 6", longitudo capitis pedum duorum, aurium 11½ pollices, cauda 3 pedes et 1½ pollicem. Femina vero tantum 3 pedes et 10 pollices a nucha usque ad caudae radicem continebat, pars anterior alta 3' 4" 8" posterior 3 pedes 6 pollices, caput 1. pedem 6½ pollices, ossa pars caudae 10½ pollices, fasciculus 8" 5 "", aures 5"". Ponderabat autem 150 libras Russicas. Ma a femina in eo quoque differebat, quod corpus robustius, collum crassius, pectus et dorsum latius, et in vniuersum per lineam a scapulis vniuersum dor-

sum percurrentem, quae penes femellas non est, et
quae in quibusdam maribus duplex est. Onager
sedecim vertebris caudae gaudet, reliquae numero
conueniunt cum asino doméstico. Dentes sunt 32
ex incisores, quinque molares in unaquaque ma-
tilla. Partes internae nullam differentiam a vulgari
ostendebant. Bilem Persae adhibent aduersus visus
obfuscationem et cataractam. Ex pelle praeparant
Boucares coria granulata.

Astronomica autem continent:

16. Cl. LEONH. EULER *de theoria Lunae ad ma-* p. 281.
orem perfectionis gradum euehenda.

17. ANDR. LEXELL *Coniecturam de locis coeli,* p. 328.
in quibus cometa anni 1770 in proximo suo ad peri-
helium reditu, e tellure nostra conspici debet.

18. EIUSDEM *Obseruationes circa methodum* p. 343.
inveniendi longitudinem loci ex obseruata distantia lu-
nae a stella fixa.

19. Cl. STEPH. RUMOVSKI *determinatio longi-* p. 359.
tudinis et latitudinis quorundam imperii Russiae loco-
rum, deducta ex obseruationibus a IOHANNE ISLE-
NIEP institutis.

20. *Epitome obseruationum meteorologicarum* p. 381.
Patropoli anno 1777 secundum Calendarium corre-
suum institutorum.

Pars prior Aëtorum pro anno 1778 haec ex T. H.
mathematum doctrina complectitur: Pars I.

1. Cl. LEONH. EULER *de corporibus regulari-* p. 3.
bus per doctrinam sphaericam determinatis; ubi simul
nova methodus, globos siue coelestes, siue terrestres
charta obducendi, traditur.

2. EIUSDEM *dilucidationes super methodo elegan-* p. 20.
tissima, qua illustris de la GRANGE usus est in inte-
granda aequatione differentiali $\frac{dx}{r_x} = \frac{dy}{r_y}$

- p. 58. 3. Cl. ANDR. LEXELL de reductione formula
rum integralium ad rectificationem ellipsoes et hyper-
bolae.
- p. 102. 4. Cl. LEONH. EULER de infinitis infinitis gr-
ibus tam infinite magnorum quam infinite parvorum.
Phyisco mathematica argumenta sunt:
- p. 121. 5. Cl. LEONH. EULER Determinatio onerarum
quae columnae gestare valent.
- p. 146. 6. EIUSDEM examen insignis paradoxi in theor-
ia columnarum occurrentis.
- p. 163. 7. EIUSDEM de altitudine columnarum sub pro-
prio pondere corruentium.
- p. 194. 8. Cl. NICOL. FUSS varia problemata circa fe-
tum aequilibrii trabium compactilium oneratarum, et
rumque vires et pressionem contra anterides.
*Physicam autem doctrinam suis auxerunt et illas
strarunt commentationibus.*
- p. 219. 9. Cl. I. T. KOELREUTER de *Lycia hybrida*. Il-
lam produxit Auctor ex *lycio barbaro* et *africo*, et
hic primus hybridus inter arborescentes frutices.
Satis prospere eiusdem generatio succedit, si *lycum*
barbarum in fertiliori solo ac sub dio floret, ramu-
si in olla plantata est. Semina in simetum sata per
octiduum iam copiose progerminant. Frutices pro-
gnati praecoci incremento parentem superant, pri-
ma florent egregie aestate, ac nouem pedum atting-
gunt altitudinem, cum *Lycia barbara* eiusdem acti-
tis vix duos cum dimidio aequet, et ne florum qui-
dem vestigium prodat. Sequentibus annis hybridus
Maio mense copiosissimo florum prouentus et per
totam aestatem superbiit. *Caulis* autem *Lycia*
hybridae multo altior ac crassior quam *barbarae*
afrae, rigidior idem ac magis aculeatus quam *bar-
barae*, at flexilior longe, leuiorisque armaturae quam
afrae. *Folia* linearis-lanceolata; minora ac tenuiora
quam *barbarae*, maiora ac crassiora quam *afrae*. Co-

lx major, longior, amplior ac obscurius virescens quam barbaree, minor, breuior, angustior atque pallidior quam afrae. *Corolla* infundibuliformis, violacea; maior quam barbaree, minor vero quam afrae. Matris autem *corolla* ad rotatam, patris ad cylindraceam magis accedit; color illius ex rubicundo violaceus, pallidissimus, huius e violaceo purpurens, obscurissimus. Ita quoque laciniae corollae hybridae inter longas et angustas siue ellipticas barbaree, ac perbreues, latas ac obtusas afrae, medium quasi tenent. *Stamina* violacea, pallidula, longiora quam barbaree, ast breuiora quam afrae. *Pistillum* mediae inter barbaream ac afraem magnitudinis ac formae. *Pericarpium*: bacea rario, miniacea, paene cylindracea siue obtuso - ovalis, bilocularis, sero demum autumno matura. *Semen* vnum alterumue tantum in quois loculo, vel etiam nullum. *Bacca* barbaree ovoato - oblonga, afrae subrotunda.

10. *De conseruae natura disquisitio chemica*, au- p. 225.
store Cl. I.G. GEORGI. Lithophyta, et cryptogamas, nonnulli ad regnum animale referunt, quidam per illas animale et vegetabile regnum tanquam per rete connexum statuunt, in universum autem de natura horum corporum dissentivit. Igitur analysin vulgaris conseruae riularis ac palustris instituit A. atque confessionem illarum ex principiis deduxit chymicus. Odor recentis et siccae palustris fuit, licet in purissima aqua creuisset. Vtraque commanduata saliuam virescente imbuit colore, gustui sensum virillum excitauit, et filamenta exsucca, tenacia sati reliquit. Siccata ad candelam comburitur facile, at sine flamma, empyreuma volatile simul spargens. Libras quatuor recentis, ex aqua destillatae phlegma insipidum, odore paludosof, nullumque olei vestigium dedere. Siccatae conseruae vnciae duae cum aqua iterum ebullientes decoctum praebuere vi- scens,

scens, limpidum, subacidulo fere gustu; quod evaporatione facta extractum consistentia mellis gustu vix amarum produxit, quod per quatuor et viii menses asseruatum nihil salini in crystallos abeunt exhibuit, licet reagentia aliquid salis muriatici adesse testarentur. Residuum a coctura filamentis satis tenacibus, viridiusculis constitut, quorum secata massa vnciam unam cum duabus drachmis efficit, et ad candelam viuida cum flamma sine fumo combusta fuit. Vncia conferuae siccatae in spiritu vini alcoholisato extracta, infusione pulcre viridem colorem liquido praebuit, digestione saturatum. Tinctura sic parata gratum prodidit amarorem; qua euaporata et abluto residuo, octodecim grana resinae vegetabilis, nigrescentis, siccae superfuerunt, quae alba cum flamma incensa simul liquata est gratumque sparsit odorem. Conferuae sic extractae residuum siccatum fuit sex drachmarum, fragilis atque fuscae substantiae. Vnciae octo conferuae ab adhaerente arena quantum fieri potuit depunctae, destillatione ex retorta vitrea sequentia prodeta largitae sunt 1) phlegmatis limpidi, insipidi, paludem redolentis, vnciam unam 2) phlegmatis empyreumatici primum flauescentis, deinde saturatis, collectum vnciam cum drachmis sex; 3) oleum empyreumatici nigrescentis atque satis crassi drachmam sesquitertiam; oleum vero in retortae recipientis collo haerens adustum tantumdem videbatur aequasse ponderis; 4) residuum destillationis carbonaceum, puluerulentum, vnciarum trium comedimidia fuit. Salis volatilis nihil apparuit, vasis nihilominus luto bene munitis, odor vero phlegmatis cum oleo destillantis aliquantum visus est volatile. Phlegma empyreumaticum addito alcali aliquato lactescit odore vrinoso lenissimo; quiete sededit ex hoc phlegmate oleum nigrescens. Cum acidis

acidis idem nihil mutatur, ab oleo tamen separatum aliquantum acidis mouetur, et odorem vrinosum amittit. Cretae solutio in acido nitri hoc phlegmate non precipitatur, mercurius eodem acido dilutus statim, et argentum post aliquot horas fusci sedimenti forma delicitur. Hepar sulphuris digestione cum oleo tartari deliquati paratum, statim cum foetore turbatur, flauumque sedimentum deponit. Tincturae heliotropii aquosae mixtum phlegma laete rubrum colorem illico inducit, eundemque colorem chartae assumunt. Chartae autem ligno fernambucano et indice curcumae tinctae minime inde mutantur. Ca-p. 230.

pot mortuum satis ponderosum, ab arena admixta separari non potuit. In crucibulo vero calcinatum in cineres rubescentes et satis ponderosos transiit, qui aqua bulliente abluti, drachmas sex cinerum leviorum eiusdem praebuerunt coloris, reliquo pondere per arenam depositam perditio. Aqua in qua eloti cineres fuerant filtrata, evaporatione reliquit fals rufescens quindecim grana, lamellarum forma, cum immixtis tesseris minutis. Hic sal gustu culinarem cum amarore iunctum retulit, aeris humore non deliquescit, in igne crepitauit sine odore sulphureo, cum acidis parum feruuit, argentum in acido nitri solutum floccorum specie deiecit. Is itaque pro sale culinari, nimio alcali onusto hendus, cuius pars, vi ignis amissio acido, alcalinam illam mixturam produxisse visa est. Ut porro cientes et terream basin conferuae penitus serutaretur Alterum vncias octo aliquo modo depuratas in crucibulo ignito sensim combussit. Succendebatur flamma lenta, depressa, violacea, comite fumo spissio, odoris aliquantum volatilis. Carbo leuis multo ci- tius, quam qui a combustis agaricis obtinetur, in cineres rufescentes, grauiores abiit, quorum pon- dus fuit duarum et semis vnciarum cum admixta

arena. Hac vero lotione separata sal ex adhibita produxit aqua, simillimus illi ex capite mortuo, culinam nempe cum tantillo alcali mineralis non saturati pondere septendecim granorum. Calcinauit deinde laves cineres lotione depuratos siccatosque. Subtilissimi visi sunt et multas continere ferreas particulam magneti adhaerentes, praesertim post praeuiam cum sebo

p. 231. vstitutionem. Gallarum infusum inde nigrescit; sed cineres cum acidis vix quidquam mouentur. Semidrachma cinerum cum drachma salis tartari et dimidia boracis facile in vitrum funditur impurum scoriā virescentis coloris, quae aeri exposita humescit sensim, nigra fit, tandemque fere deliquit. Hac feruenti aqua soluta, grana octodecim terrae nigrae, aliquantum vitrificatae superfuerunt; solutio vero limpida sine colore apparuit. Affuso autem acido vitrioli efferuēscendo insignis hepatis sulphuris foetor exsurgit, et sensim aucta acidi proportione color viridis magisque saturatus oritur, seruata tamen limpiditate liquoris usque ad saturationem; qua perfecta turbatur et sedimentum ponit, quod tamen denuo ex parte soluitur, superfusus post elixuationem exigua quantitate terrae silicis dilute coeruleae. Liquor acido saturatus euaporatione generat crystallos exiguae, depressas, parum polyedras, perfecte hyalinas, in ore difficillime solubiles, subamaricantes, in igne cum crepitatione dissilientes, quae spatosae naturae esse visae sunt. Veteriore euaporatione productae crystalli tartaro-vitriolato et alumine mixtae, quae ex parte in phialae pariete dendritica forma concreuere. Drachma cinerum depuratorum in vnea spiritus vitrioli digesta, eundem nullo colore tinxit. Liquor postco-laturam, et aqua de ablutis cineribus acidum et sypticum saporis sensum excitarunt, quamquam magna copia aquae feruidae ad ablutionem fuerat adhibita.

hibita. Residuum scrupulos duos superauit pondere. Liquori acido ac styptico, qui manferat limpidus, aliquantum alcali fixi soluti, non tamen ad saturationem affusum est, cuius efferuescentia viridem excitauit colorem, et terrei aliquantum haud dubie seleniticae naturae praecipitauit. Euaporatione deinde instituta insigne crystalli, virides, pellucidae ortae: verum scilicet alum, acido superabundante foetum: simul apparuere paruulae crystalli, paruaque copia et albo colore, tartari vitriolati characteres repraesentantes. In hoc experimento viridis ille color, et nigrescentia liquoris cum tintura gallarum indicauit, acidum vitrioli simul cum terra aluminari particulas ferreas in cineribus soluisse. Semidrachma cinerum cum quinque drachmis spiritus nitri digesta, e filtrato liquore post saturationem ope alcali fixi institutam, sedimentum calcareum album proiecit, cuius pars aliqua denudo resoluta fuit, vt residuum siccatum trium modo granorum pondus aequaret. Itaque libra vulgaris vtriusque conferuae exsiccatae, quae recens ex aqua educta obiterque expressa quatuor fere librarum pondus efficere videtur. Cum igitur omnia principia vegetabilis naturae, nullis animali regno peculiaribus admixtis, nihilque olei essentialis aliorumque salium adsit, recte colligit A. conferuam ad regnum vegetabile pertinere.

11. *Descriptio vesiculae felleae tigridis, eiusque p. 234.
cum leonina et humana comparatio, auctore Cl. c. F.
WOLFF.* Multa leo et tigris habent communia, multa vero propria et ratione vesiculae felleae, cum autem Cl. A. iam alibi *) singularia in leone tradiderit, operae pretium esse duxit, comparatione instituta paulo vberius quaedam praecipere. Inchoat autem descriptionem ab hepate tigris; sex lobis oblongis
con.

*) Comm. nou. Tom. XIX.

constante, plane ad extremum marginem a se separatis et paruis portionibus carnosis inter se cohaerentibus. Dexter lobus medius caeteris maior, inclusus et in duas diuisus portiones, inter quas vesicula haeret fellea, ita, ut solo fundo libera sit ab adhaerone, et anterius prae hepate emineat, toto reliquo autem corpore inter binas istas portiones ipsaque in-

p. 235. carne hepatis immersa haereat. Leonina ab haerecedit et proprius accedit ad humanam. Quaedam tamen ipsi medium inter tigridis et hominis vesiculam assignare locum videntur. Ligamentis enim propriis fortioribusque arctius ad hepar adstringitur, ac planior efficitur, ut vix de superficie hepatis emineat, cum contra in partibus, fundo et collo propriis tumida sit atque inflata vesicula. Humana contra vbiique aequaliter tumet, et tota sua inferiori superficie non adhaeret. Figura trium animalium vesiculae fere eadem oblonga ac pyriformis est, et incipit in omnibus ex ductu cystieo. Leonina tamen variis in sedibus in uno alteroue latere inflexa, enique tunicae, duplicatae introrsum in cavitatem ducuntur, septaque producunt latiora aut angustiora, quibus in loculamenta quasi varia vesicula dividitur. In posteriori parte inflexiones illae quasi serpentinum ductum imitari videntur. Similis vesiculae tigridis figura est ac fabrica. Conueniunt autem vesiculae tigridis et leonis ratione torsionum in superficie ab hepate auersa, a margine dextro oblique antrorum ad fundum vesiculae, et sinistrorum ad partem decurrentium sinistram, vel a sinistro eius latere incipientium atque in dextrum oblique deorsum transcurrentium; inflexione autem prope fundum, in tigride fit constrictio, extensioque reliquae partis ac inflatio. Vesicula humana se distinguit ab his, quia tota aequalis et aequaliter extensa est, excepto initio ductus et collo vesicae. Vesicula tigridis tribus instru-

fructa ligamentis teretibus, quibus ad hepar reuin-
 citur, duo lateralia sunt et anteriora, tertium poste-
 rius et longitudinale seu obliquum. Hinc vesicula
 tigridis in tres partes a natura diuiditur, in anterio-
 rem partem sive fundum, in partem posteriorem
 a ductu cystico incipientem et ad ligamentum poste-
 rius se extendentem, et medium, quae inter liga-
 mentum posterius et anteriora continetur. Leo
 habet duo ligamenta lateralia et transuersa medium
 sive vesiculam tenentia. In parte autem posteriore
 similis in leone ac tigride est diuisio. Humana ves-
 cula simplici tunica externa adnexa hepati, recte in
 collum, corpus et fundum diuiditur. Tunicae ves-
 culae tigridis ac leonis cum humana numero, natu-
 ra, ordine conueniunt, hoc tantum discrimine, ut pe-
 nes leonem et tigridem, tres, quatuor, quinque digitos
 crassae sint, penes hominem ubique parallelae sibi
 contiguae sint et vniuersa vesicula ubique tenuis et
 aequalis. Incisio vesiculae felleae tigridis partem p. 240.
 posteriorem, leoninae analogam, minorem tamen
 exhibuit, plicis et recessibus variae indolis praedi-
 tam, sunt autem illae plicae simplices et conglome-
 ratae. Hae autem plicae seriem efficiunt transuer-
 sineque marginibus suis versus ductum cysticum et
 vesiculam spectant, atque in leone maiores sunt.
 Hanc seriem plicarum in tigridis vesicula fouea ex-
 cepit magna et profunda, elegantia structurae insig-
 nis et vortici maris simillima, exteriores eius circuli
 in centrum commune coeuntes profundius in sub-
 stantiam vesiculae immerguntur, intimus circulus
 facit profundissimam speluncam quasi abyssum. An-
 trorum aliis est vortex minus pulcher et alii duo
 in parte vesiculari latiori. In leone tantum sunt
 duo magni et amplissimi folliculi angusto inter se
 orificio communicantes. Pars posterior vesicae ti-
 gridis magna et simplici plica transuersali a parte an-
 teriori

teriori distinguitur. Similis est in leone plica. Riga in tigride et leone reliquam et maximam partem vesiculae ornantes, sunt retiformes, subretiformes, arcuatim ductae et vndulatim se mutuo excipientes.

p. 243. Vbi autem exterius ligamenta anteriora vesicula tenent per constrictiōnem fundus a corpore vesiculae distinguitur ope plicae latae transuersalis. Nulla plica est apud leonem. Figura plicarum in tigride valūulis semilunaribus vasorum similis est, in leone paruae, paucae et imperfictae sunt, per omnia tigridis similes. Vnde colligit A. tigridem cum leone ad vnum eundemque ordinem referendum esse. Ductu autem cystico aperto inanem hunc reperi vacuumque plicis et cellulis in vtroque animali; ille siquidem laevis est in vtroque animali et strīs longitudinalibus modo notatus, eminentiis autem omnino caret. Contrarium plane in homine obseratur, cuius vesicula plicis priuata fere, ductus vero resertissimus est. Ob pulchritudinem tamen et rietatem fabrica humana in hac parte accuratiōrem inquisitiōuem meretur.

p. 247. 12. *Tres oniscorum species descriptae ab Cl. LEPECHIN.* Prima est, *Oniscus aculeatus*, thorax nudo, dorso tribus ordinibus cuspidum notato. *Longitudo* animalculi exceptis antennis 11. linearum. *Caput* hemisphaericum, *oculi* magni, protuberantes, coerulei. *Os* inferius situm, in fouea rotunda pone insertionem antennarum protuberans; *denticulis* quatuor, quorum duo superiores, maxillam efficiētes validiores sunt, instructum. *Antennae* per paria dispositae: par inferius magis validum, quadriarticulatum: articulus capiti proximus breuissimus, secundus longior, crassiorque, complanatus, tertius brevior secundo ac debilior, quartus longissimus setaceus. *Thorax* semiouatus gibbus, segmentis 6, quorum vnumquodque in medio tuberculo

notatur; at in ultimo segmento inferior margo eu-
 dentibus cuspidibus armatur; reliquum corpus tribus
 scutis constat, quorum latera sunt plana in formam
 semilunae efficta, in abdomen appendicibus trium
 parium pediformibus, articulatis, extremo setaceis
 instructa; in dorso tribus ordinibus cuspidum arma-
 tur, quorum debiliores medium dorsum, fortiores
 vero vncinatae latera occupant. *Pedes* 7 parium,
 quorum duo anteriora cheliformia, uno acuto ter-
 minata, breviora, reliqua longitudine crescunt: ita,
 ut ultimum sit longissimum, quadriarticulatum, fe-
 mora latiora fere triangularia. *Cauda* tribus con-
 stat segmentis attenuatis, vbi aculei ratione ad dor-
 sum habita sunt debiliores, et tandem in aculeum
 complanatum, subulatum ac firmum exit; reliquat
 caudam constituent tria paria appendiculum filiformi-
 um, quarum extremitates bifidae, setaceae. *Color* to-
 tius pulcre cinnabarinus. *Locus*, mare album. *Onus*-p. 248
scorpioides, cuius *caput* valde exiguum, *oculi*
 prominentes, approximati. *Thorax* vndique tegi-
 tur scuto globoso, ouato, transuersis atque semilu-
 naribus rugis notato; ex cuius parte anteriore ex-
 sunt appendices duae breues, claudentes *caput*
 et antennas quatuor breuissimas filiformes. *O:* in-
 ferius situm exiguum, appendiculis quatuor setaceis
 minimis instrutum. *Dorsum* itidem tegitur scuto,
 sed molliori in forma coni truncati, cuius vertex
 caudam, basis vero thoracem respiciunt; lineis cir-
 colaribus tribus notatum, quae totidem dorsi seg-
 menta repraesentant. *Pedes* vtrimeque 7. quorum
 paria anteriora 4 validiora, ex tribus articulis con-
 flata, apice vncinulo armata, antrorsum versa, et
 quae pro lubitu animalculi sub margine prominen-
 te scuti thoracici tanquam in vagina reconduntur;
 reliqua pedum paria retrorsum spectant. *Cauda*
 longitudinem totius corporis adaequat, tenuis, tri-
 questra,

que tra, constans articulis 5. Horum vltimus me-
dio in aculeum, sat firmum exit, ad latera vero la-
tis longis apice bifidis terminatur. Ad ripas man-
albi copiosus. Longitudo ipsius animalculi 10 linea-

P. 249. rum. *Oniscus cuspidatus.* Caput prominulum a tho-
race distinctum, inaequale, oculis distinctis protub-
tantibus. Antennae 4. quarum bases constant arti-
culis cylindricis, brevioribus, apex autem exit in se-
tam longam attenuatam. Os interne situm, instru-
ctum maxillis hamatis evidentibus. Thorax articu-
latus, oblongus, segmentis, 4. quorum vnumquod-
que tuberculis 3. sat eleuatis, medio oblongiore no-
tatur, vltimum segmentum, praeter tubercula cu-
pidibus quatuor dorsum respicientibus instruatum.
Dorsum et abdomen constant itidem segmentis 4
fulcis profundis atque evidentioribus distincta, ma-
go inferior segmentorum anteriorum armatur cu-
pidibus 6. *Cauda* in formam penicilli efformatur
ex laminis attenuatis mollioribus. *Pedes* 7. parum
quatuor articulis constant. Horum anteriores
teneriores, hispidi; vltimi validiores, femoribus cra-
sioribus, complanatis, spina notatis; abdomen te-
gunt tria paria appendiculum pediformium, basi soli-
diore sulcata, apice bifido, filiformi. *Longitus*
totius exceptis antennis 10. linearum, color late-
rius; locus, mare album.

P. 151. 13. *Antilope subgutturosa descripta a Cl. A. L.*
GÜLDENSTAEDT. Zoologi celeberrimi in descri-
bendis antilopibus siue gazellis inter se admodum
discrepant, quia neque viderunt illas, neque icones
ad vitam expressae sunt. Cl. PALLASIVS tantum-
modo distinctius eas proposuit, et Noster quoque
peregrinando splendidissima CATHARINAE MA-
GNAE munificentia stipatus per Georgiam, ibi ex
quinque adultus masculis antilopibus, iussu Serenissi-
mi HERACLEI, per Cardueliam et Cachetiam re-

is sibi mense Ianuario 1772 Teflisi oblatis, suam
descriptionem confecit, quam ipsius verbis expri-
mamus. Patria subgutturosae antilopis Persia est.
Inter mare Caspium et nigrum septentrionem ver- p. 254.
sus usque ad pedem australem promontorii iugi Al-
pinii Caucasici; ad Cyrum fluuium ab ostio usque
ad confinia metropolis Georgianae *Teflis* in cam-
pis aprieis, et planis, et collibus obsitis, sat frequens
est. Versus occidentem usque ad Constantinopo-
lum, austrum versus usque ad Ispahanum, orientem
versus usque ad Buchariam omnes regiones apricas
occupat, sylvas omnino respuit, gregatim incedit
semper, celerrimi cursus terrefacta. Ex insidiis per-
scelopetum occiditur. *Odor* animalis recens mor-
bi nullus. *Caro* sapida, expetita. *Herbae aro-
maticae amaricantes*, praesertim absinthium Ponti-
cum ipsi pro pabulo sunt. Parit per Maium. Sta- p. 256.
ura, magnitudine, trunci coloribus, pilorumque habitu
nam maxime accedit ad ceruum Capreolum ecau-
latum, *caput* diuersissimum quoad cornua praefer-
it. *Nasus* rectus, obtusus, naribus linearibus, di-
vergentibus, nudis, nigris terminatus. *Ritus oris*
angustus, terminalis, labiis strictis, nudis, nigrican-
ibus, inferiore aliquantum breuiore. *Mentum* im-
perbe. *Myctaces* ad latera nasi breuissimae, detritae,
pancae. *Oculi* laterales magni, nigricantes, mem-
brana nitilitante ad angulum anticum albida; palpe-
bris strictis, margine nudis, atris; pilis breuibus,
atris in medio palpebrae vtriusque, et setis pluribus,
breuibus in verruca supraoculari. *Sinus lacrymalis*
oblongus, e cantho antico deorsum descendens, la-
bus tumidis, nigris, nudis, collabentibus, fundo
orominulis octo maioribus perforato et plurimis
nimiris. *Auriculae* elongatae, cylindricae, acutae,
rectae, extus pilis breuissimis vestitae; intus liui-
ae, ordinibus tribus pilorum rigidiusculorum, al-
Tom. XXIX. Pars III. Eborum

borum oblitae, quibus accedunt ordines pilorum duo ad margines auriculae. *Cornua* pedalia, perennia, simplicia, concava, fusco-nigra, striata; bantillum compressa, superficie exteriore planiuscula, interiore conuexa, apicem versus teretia, apicelaueia, caeterum annulata, annulis 14. ad 23. ad basin approximatis, eminentioribus et horizontalibus apicem versus remotioribus, obsoletioribus, antrosum obliquis, nonnunquam retrorsum bifidis; omnibus ad marginem posticum subeuanescitibus. *Situs cornuum* a basi usque ad annulum ultimum superiorem sursum et retrorsum tendens atque divergens; sed apices laeues introrsum atque antrosum curuati. *Collum* compressum, elongatum, capite

p. 257. laryngis evidentissime prominulo. De femina nihil certi comperire potuit A. an collo gutturoso capite cornuto gaudeat, aiunt plurimi feminas esse cornibus. *Truncus* oblongus natibus decliviibus peccore compresso, abdomine stricto; *perinatum* leatum, vellere vestitum; *scrotum* longe pendulum, evidenter bilobum, pilosum; *praeputium* breve, conicum, pariter pilosum, apice nudiusculo, nigro-regio inter scrotum et praeputium media nuda, nubecunda, transuersalis, in qua papillae mammatae duae, conicae sitae sunt. Vtrinque ad mammae aliquantum retrorsum, in ipsis regionibus inguinalibus, sinus dantur coeci, ex duplicatura cutis orti, nudi, margine circulari patentes, fundo papilloso mucum grumosum lutescentem, hircino foetore imbutum exsudantes. *Cauda* spithamea, basi teres, dein fuscum disticha, compressa. *Pedes* graciles, subaequales, quorum anteriores antice ad genua scopis, fasciculo pilorum setaceorum, pollicarium, deorum pendentium ornati sunt. *Vngulae* in quolibet pede duae, pyramidatae, basi ligamento semipollicem latto connexae, quod retrorsum adscendit, et digitorum

rum phalanges connectit, quarum secundae antice
 difunctae sunt, ita, ut supra ligamentum vngularum
 fossula triquetra adsit. Vngulæ spuriae in quolibet
 pede pariter duae, conico-compressæ, breues, re-
 trorsum ad primam phalangium flexuram sitae. De p. 258.
 velleris colore haec notantur: *Facies lutescens*, ma-
 cula in dorso nasi fuscente picta, et nigro alboque
 fasciata, litura vtrinque albida, digitum transuersum
 data, ex angulo narium externo seu postico ad can-
 thum oculi internum excurrente; alteraque vtrinque
 fulcescente eiusdem latitudinis, ex angulo oris
 ad sinum lacrymalem tendente. Hae fasciae in se-
 horibus magis evanescunt, et in grandaeuis quo-
 que tota facies aequa albida est. *Auriculae extus albi-*
do-lutescentes, intus albae. *Lutescenti-alba* sunt
collum subtus a labio inferiori ad pectus, et *pedes in-*
teri; *nivea*, *pectus*, *hypochondria*, *abdomen*, *nates*, non
 ultra caudam; *cinerascenti-brunnea collum supra et*
ad latera, atque *dorsum cum hypocondriis*, quae fas-
 cia longitudinali, *albido-lutescenti*, digitum trans-
 versum lata, ornata, et versus abdominis albedinem
 umbra intensiori fulcescenti-brunnea, terminata
 sunt; *femora et crura extus* pariter ac *dorsum cine-*
rascenti-brunnea, area in femoribus dilutiori; *scopæ*
 et *gambas anteriores infra carpi flexuram lutescen-*
ti, *albido et nigro striatae*; *palmae et plantæ ab vn-*
gulis spuriis ad vngularum verarum basin usque, et
corona tota vngularum nigrae; *cauda tota nigra*, in
 grandaeuis pilis albis variegata. *Pilorum longitudo-*
nia, et tactu mollissimi, in toto corpore dispersi,
 accepta maminarum et sinuum inguinalium regione.
Thaedium neonatō color uniformiter fusco-lutescens,
 rectore, *abdomine*, *humoris*, *femoribusque inter-*
 iore niveis; *cauda subtus et ad apicem nigricante*.
ad vngularum iuncturam anticam tantum aliqui pi-
ligi, *caeterum nullibi*. *Fasciae nec in facie, nec*

ad hypochondria; *Scopae* ad carpum luteae, non nigro striatae. Atque in hoc cornuum tubercula vix protuberantia inter pilos. Guttur aquellanae magnitudine prominens.

p. 263. 14. EIVSD. *antilopis subgutturosa* anatomia haec sistit: *Buccae interne* papillis conicis, acuminatis obsoitae, quarum anteriores liuidae, posteriores labiae. *Dimidia antica palati* pars, rugis transuersis exarata, quae aequales, planae, lineola intermedia disiunctae et situ ad hanc alternae; ante primam rugam tuberculum rhombeum; margo anterior palati rotundatus, obtusus, edentulus, niger; postea pars, alba, laevis. *Dentes incisi inferioribus* octo longitudine differentes, longitudine aequales, canini nulli molares remoti, supra infraque sex utrinque truncati, rugosi, inferiorum primus acutus et simplex, et 3. obsolete bilobi, 4. et 5. eudenter bilobi, trilobus. *Lingua oblonga*, latitudinis pollicaris utique aequalis, apice obtuso, nigra, tenui, laeui; medio papillis conicis, rigidis, magnis, in triangulis dispositis exasperata; ad baseos latera papillis non nullis calyculatis obsoita. *Epiglottis cordiformis* apice et marginibus antrorum reflexis. *Ossis hyoidei* corpus sphaericо-triangulum, cartilagineum, pollicem latum, horizontale, interstitio superiorium cartilaginis thyreoideae respondens, et ad angulos eiusdem posteriores duabus cruribus auctum quorum inferius perpendiculariter ad margines laterales cartilaginis thyreoideae descendit, superius horizontaliter ad vertebrales colli procedit. *Cartilago thyreoidea* integra, perfecte nasiformis, apice obtuso, valde prominulo, guttur tuberosum ante arcum asperam prominens. *Cartilagine aritenoides* et *cricoidea* nihil singularis habent. Trachea diametro pollicari, ex annulis cartilagineis, tres lineas latis composita, quorum extremitates postice membra

trina connectuntur. *Glandulae thyreoideae* vtrin. p. 265.
que solitariae infra marginem cartilaginis cricoideae
sitae, lateribus tracheae incumbentes, brunneae, te-
nues, oblongae, pollice breuiores, semipollice an-
gustiores. *Glandula ouata* sub sinu lacrymali in
fouea anteorbitali sita, iuglandis minoris magnitudi-
ne, tunica musculari externe vestita, substantia sti-
pata, muco sebaceo - grumoso nigricante scatens,
qui e foraminulis in fundo sinus obuiis digitis expri-
mi potest. *Lacrymarum glandulae* in orbita sitae,
earumque ductus in marginibus palpebrarum hiant.
Sub fimbribus inguinalibus glandula conglobata nulla,
sed sub cute glandulae solitariae seminis miliacei ma-
gnitudine, substantiam grumosam, luteam, hircine-
fetentem exsudantes. *Pulmo dexter* quinquelobus,
variae magnitudinis, *sinister* bilobus, lobo superio-
re longissimo et sinuato. Hinc septem lobi pulmo-
nales evidentissimi, et octauus obsoletus. *Cor* in
medio pectore situm sub osse sterni, apice vix sini-
frorum spectante, quatuor polices longum, acu-
minatum. *Diaphragmatis* speculum ouatum, sep-
tem pollices latum. *Situs viscerum abdominalium* p. 266.
hicce obseruatus: in regione iliaca et inguinali si-
nistra rumen, fundo in ipsa pubis regione posito, et
sub hoc supra cristam ossium pubis *fundus intestini*
coli; in regione iliaca dextra sub costis curvaturae
duae transversales *coli*; infra has ad regionem in-
guinalem dextram usque, per omnem regionem
epigastricam et umbilicalem *gyri* *intestinorum* *tenui-*
m, quorum extrema pars ipsam pelvis replet;
cardiacam regionem occupant *ventriculi secundarii*;
sunt in imo hypochondrio sinistro rumini arcte ad-
haeret; hepar fundum hypochondrii dextri adim-
plet, vix in epigastrium pergens, diaphragmati et
spinae dorsali per ligamentum coronarium adnexum,
deficiente ligamento lato suspensorio. *Hepar ro-*

tundatum, bilobum, lobo dextro maiore, accedente lobo triquetro ad lobum dextrum subtus obviro. *Vesicula fellea* subtus in medio lobi dextri hepatis siccata, sesquipolllicem longa, angusta, collapsa, bile carens, muco tantum lutescente, amaricante parietibus adhaerente. *Lien* patelliformis, margine obtusum usque ad medium superficie inferioris rumini adhaerens. *Ventricorum* Ant. subg. figura et proportio conuenit cum Corinna *BUFFONII* et *DAVENTONII*. *Rumen* bituberculatum, incisura tres pollices profunda sinuatum; tunica interna facile secedens papillosa, papillis ad incisuram minimis tuberculatis, apice rotundo, substantia tenui compressa. *Reticulum* paruum, sphinctere a cardia ruminis visceris pollicem interuallo distante, superficie interna hexagonis, diametro semipolllicari atque lateribus vnam lineam altis, papillulis breuissimis, echinata cancellata. *Omasus* ouato-acuminatus, tres pollices longus, diametro vix bipolllicari, lamellis laevibus vnum pollucem altis, papillulis iis reticuli analogis, sed duplo longioribus, muricatis. *Abomasus* sex pollicum longitudine, diametro ad omasum quartuor, ad pylorum vnius pollicis, rugis internis levibus, rarissimis, vnum pollucem altis. *Nearctites* aegagropilas, nec concreta bezoartica in tribus sectis masculis vidit A., quae etiam incolae ignorant. *Intestinum* tenue 571 pollices longum, diametro polllicari, coecum 11. poll. longum diametro sesquipolllicari; colon cum recto 207. pollices longum, diametro coeco aequali; scybala in recto quata, ovis similia. *Pancreas* difforme, duodenio adnexum. *Renes* figurae humanae, dextro duobus pollicibus altiore in situ naturali, substantia duplice et hilum naturali sat evidentibus: *Renes* succenturiati difformes, tenues, albidi, parui. *Vesica urinaria* ouata, in fundo pelvis deposita. *Testiculi* quati, duos pol-

os longi, et fere sesquipollicem crassi. *Epididymis* cylindrica, diametro semipolllicari ad marginem internum testis decurrentes, et ad extremitatem inferiorem tuberculo semipolllicari prominens. *Vesiculae spermaticae* oblongae, depressae, semiarcuatae, ex intefinulo gyratim inflexo conflatae. *Vas deferens* duodecim pollices longum. *Bulbus urethrae* cylindricus, crassissimo musculo vestitus. *Penis* cylindrico-compressus, quatuor linearum diametro, ab angulo conuertentiae radicum corporum cauernorum ad apicem glandis duodecim pollices longus, in medio in figuram S. Romani retrorsum curuatus per musculum gracilem a perinaeo procedentem. *Glans penis* cylindrico-acuminata, vix trium linearum diametro, unum pollicem et octo lineas longa, apice obtusiusculo, laeui, ex quo *urethra* tenuissima longitudine trium linearum libere propendet. *Praeputium* margime extimo ad sex pollices retractile, et circa marginem eundem interne tuberculis callosis, albidis, semine miliaceo maioribus, obsitum. *Prostatae* utrinque ad bulbi urethrae extremitatem anteriorum sitae, compresso-ouatae, octo lineas longae. *Sceleton simillimum sceleto Gazeilae Buffo-* p. 269. *nianae* ²⁾. In ossibus trunci et extremitatum differentiae minimae. Neque existimat A. Cl. in congenibus illa magis discrepare. Hoc addit A. Cl. Ver- p. 270. *tubera colli* 7. *dorsi* 13. *lumborum* 6. *ossis sacri* spinae 4; *ossis coccygis* 12. a *Gazella* discrepantibus paulo. *Costae* 13. *quarum* 8. *verae*, quinque spuriae. *Ossis sterni* articuli 6. *ultimo latissimo quadrato* in processum xyphoideum triquetrum truneatum abundante, qui cartilagine rotundata, plana, tenuissima terminatur. *Cubitus* arcte cum radio coalitus, ut nil nisi crista radii esse videatur, quae infra extremitatem superiorem radii ad pollicis longitudinem ri-

ma tenui separata est. Clarius ac dilucidius haec omnia in iconibus adiectis explicata propositaque sunt.

Astronomica autem argumenta sunt:

P. 277. 15. *Cl. IOH. ANDR. MALLET, Observationes astronomicae Geneuae institutae.*

P. 297. 16. *Cl. LEONH. EULER, cogitationes super inaequali terrae motu ab actione Veneris producta cum Tabula correctionum loci terrae.*

P. 308. 17. *EIUSDEM, inuestigatio perturbationum, quae in motu terrae ab actione Veneris producuntur, cum tabula perturbationum istarum.*

P. 317. 18. *Cl. ANDR. LEXELL, ulteriores disquisitiones de tempore periodico cometae anno 1770. obseruati.*

P. 353. 19. *EIUSDEM, supplementum ad dissertationem eius commentariis insertas, de ecclipsibus solaribus annis 1769 et 1773 obseruatis, ut et occultationes fixarum a Luna.*

T. II. *Mathematica argumenta haecce sunt pertractata Pars II. in parte posteriore Tomi secundi:*

P. 3. 1. *Cl. LEONH. EULER, de curvis triangularibus.*

P. 31. 2. *EIUSDEM, de mensura angularium solidorum.*

P. 55. 3. *Cl. ANDR. LEXELL, ad dissertationem de reductione formularum integralium ad rectificationem ellipsoes ac hyperbolae, additamentum.*

P. 85. 4. *Cl. LEONH. EULER, de casibus quibusdam maxime memorabilibus in Analyti indeterminata; ubi in primis insignis usus calculi angularum in analysi Diophantea ostenditur.*

P. III. 5. *Cl. NICOLAI FUSS, gemina methodus insuffi-*

$$\text{gandi valorem producti} \int \frac{x^{a-1} dx}{\sqrt[n]{(1-x^n)^6}} \times \int \frac{x^{a-1} dx}{\sqrt[n]{(1-x^n)^3}}$$

dum ambo integralia a termino $x=0$ usque ad terminum $x=1$ extenduntur.

Phyisco-mathematica vero complectuntur.

6. Cl. LEONH. EULER, de motu oscillatorio duo² p. 137.
rum corporum ex filo super trochleas traducto suspen-
sorum.

7. EIUSDEM, de problemate quodam mechanico p. 150.
satis obvio, at solutu difficillimo.

8. EIUSDEM, solutio gemina problematis, quo mo- p. 162.
tus corporis, filo alicubi alligati, super plano horizon-
tali quaeritur.

9. Cl. W. I. KRAFT, annotationes circa constru- p. 170.
tionem et usum acus inclinatoriae, et determinationis
inclinationis magneticae Petropoli ad finem anni 1778.

10. Cl. PETR. INOCHODZOW Nouum Hygrome- p. 193.
tri genus descriptum.

Ad physicam autem doctrinam spectant:

11. Cl. J. G. GEORGI, Analy sis chemica agarici fu- p. 207.
gitui et boletorum bouini et igniarii. Conferua chemi-
ce considerata ab A. agaricum fugituum eidem dis-
quisitioni subiicere constituit, quippe qui circa Pe-
tropolin in insula S. Basilii copiose prouenit, atque
humida autumni tempestate in ruderatis post habi-
tationum incendia relictis, et circa simi quisquilia-
rumque aceruos, et in lignis putridis pullulat, et pe-
riodum vegetationis ab ortu ad computrescentiam,
ob coeli varietatem intra duos, quatuor, sex, aut octo
dies absoluit. Pulpa in vegeto alba, pereunti fus-
cescit, in ichorem nigrum paene dissilit. Cadaue-
rolo suo foetore nares offendit, acrioris veneni ex-
pers et ab animalibus non comeditur. In vase col-
lecti agarici f. intra diem auctiore calore intra pau-
cas horas in ichorem dissiliunt nigricantem, aquo-
sum. Membranacei quid non dissoluitur, quod
mucosam habet faciem. Ichor ille mucidus appa-
ret, ab initio aeris bullas haud copiosas secernit,
dein perstat iners, cadauerosum seruat odorem, sub-
dolis sine vlla acredine est, et in phialis angustis
luci obuerfis pellucido brunneo est colore, chartas

flaua tinctura obducente. Aliquot diebus post supernat lympha flavescentia, materia nigra subsidet. *Lympha euaporata in extractum mucosum, insipidum mutatur, nullum sal essentiale continens. Sed mentum aqua ablutum et siccatum, puluerem tenerimum, aterritum, leuem mucorei odoris exhibet, qui in solutione gummosa cum tantillo alumini intritus, atramentum chinensis subaemulum praebet odoramentis gratius reddendum.* *Puluis ille flammæ candelæ inflatus scintillatim vritur.* Acidum vitrioli et nitri neque soluit, neque mutat colorem, neque in lixiuio alcalino mutatur, aliquantulum tamen soluitur, quod per euaporationem colatum flauum exhibit extractum. *Puluis alcoholo extractus tincturam flauam dat, eaque euaporata resum vegetabilis prodit.*

p. 209 *Succus per colligationem magricorum natus, e cucurbita destillationi subiectus, protinus exiguo spumescit calore, dimidio fere humoris expulso quiescit, et aucto calore tractari patitur, ut e retorta vitrea saepe excipulis mutetur ad remanentiam carbonacei residui destillari poterit.* *Hac destillatione prodit aqua limpida, quaer agentibus nihil mutatur, odorem primum feruat putridum, vappidum, qui quidem sensim minor fit, et in lingua lubricum excitat sensum.* Si autem succus sal tartari deliquatum affunditur, odorem emitit volatilem, phlegma flauum postea praebet odore empyreumatico, simulque prodit oleum empyreumaticum, primum flauum, dein nigricans. Syrupus violarum phlegma colore viridi tingit, quod vibium prodit cum acidis subeffervescentibus, et cupro videntem inducit aeruginem. Phlegma spiritu salis saturatum, odorem volatilem, remanente empyreumatico, amittit. Euaporatum magma salino-oleosum relinquit, quod tritura cum alcali fixo volatilem spargit. Eodem phlegmate vinoso creta et mercurius

prius in acido nitri soluta, albo colore praecipi-
 tantur. Oleum alcalino volatili principio abun-
 dans, eius odorem acidis affusis amittit. Residuum
 destillationis carbonaceum spumosum empyreuma
 gluit. Contritum et in aqua coctum flauescens
 illud colore tinxit; tinctura ad mellis consistentiam
 inspissata, gustum vix excitat, a reagentibus non
 mutatur, et per quatuor asseruata menses crystal-
 los nullas generat. Residuum a decoctione nigri-
 cans, et ne calcinatione quidem dealbandum, cum
 nitro mixtum in crucibulo viuide detonuit. Massae
 lotura efficit lixiuum, quod acido affuso terram
 vitrescibilem albam proiicit. Residuum non solu-
 bile feruet cum acidis ad instar terrae calcareae.
 Fungi in crucibulo ignito siccati cum fumo flamma-
 que comburuntur, primum in carbonem spumo-
 sum continuato igne in cineres nigricantes, et aliquid
 salis alcalici fixi habent; quod iterum igne tortum
 aliquantum muriatio sale inquinati ut prius edidit:
 Mortua terra indolis est calcareae. Boletum boui. p. 211.
 num mense Septembri cum varietatibus lectum ser-
 pubat A. in conclavi temperato, et breui scatebant
 vermis albis pollicaribus, qui parenchymatis ma-
 gnam partem exedebant. Selegit ex his, qui post
 decem dies nulla insectorum vestigia repraesenta-
 bant. Odore erant terreno, substantia alba, subsfibra-
 sa, sere insipida. In aere calidiore exsiccati tenaces
 facti, odor recentium contritorum pungens fuit,
 raphani subaemulus. Hoc modo soluuntur in ma-
 gma flauescens mucilaginosum, cuius succus exprimi
 nequit, nisi aqua diluti. Conseruati etiam in vase
 boleti sensim sponte diffluent, muco magis pellu-
 cente, sed foetidiore. Addito calore, copiosior pro-
 fluit mucus; attamen membranacea compages bo-
 letorum seruat formam, sed est mucosa pariter, et
 quia humidum aeris absorbere solet, non potest ex-
 siccari,

siccari, nisi calore. Mucus sponte secedens requie fit subaqueus, limpidior, inodorus. Coctura bolitorum in aqua efficitur extractum minus tenax, inodorum, mucosum. Mucus sponte natus ad melius consistentiam euaporatus, speciem mucilaginis lubricae induit, non vero glutinosus, ac gustu subamarus est. Extractum eiusmodi aequa ac decoctione paratum, diu absque concretione salina conspicua seruatur. Ambo calore siccata Gummi rasorum specie referunt, sed ab humore aeris denso deliquescunt. Recentes b. in aceto vini digesti, collorem saturate flauum effundunt; maceratis humores tenaciores. Recentes in alcohole extractum habent resino-vnctuosum; residuo admodum tonaci: at ex aqua destillati dant phlegma vappidi odoris sine vlo olei essentialis vestigio; ex cucurbita vitrea destillati, successiue praebuerunt a) phlegma limpidum, fungosi odoris, sine empyreumate et silino principio; b) phlegma flavescentis empyreumate volatili flagrans; addito sulphuris hepate per coctionem parato, nullam aciditatem prodidit, neque solutionem cretae in acido nitri mutauit. Syrupum violarum colore viridi tinxit, et alcali deliquatum instillatum magis volatilem odorem fecit; c) phlegma obscure flauum admodum empyreumaticum, maiori volatili principio imbutum; d) oleum, primum flauum, dein fuscum. Ab hoc oleo phlegmate mixto hepar sulphuris vt et cretae soluta praecipitatur, quod simul acidi et alcali volatilis et ammoniaci principii indicium est. Carbo formabolitorum atque texturam optime seruavit, quae contrita et aqua elota salem muriaticum, absque alcali exhibuit. Elixuata materia carbonacea in crucibulo per bihorium vista cineres nigricantes non depertos a phlogisto omni reliquit, efferuescentes cum acido, ideoque calcareae indolis, et aquam paucilla

alcalini fixi imbuit. Boleti bouini siccatae in crucibulo vsti, diuturnam flammatum conceperunt; carbo exstigit spumeus, diuturna vstione in cineres ex albis nigrisque particulis mixtos abiens. Hi lixiuatione alcali vegetabile praebuerunt. Terra elota cum acidis ferbuit; denuo igne vsta diuturno aliquid alcalimi salis cum aliquo muriatici dedit vestigia. Terra cinerascens superstes oculis se praebuit calcaream. Elementa igitur boleti bouini, si excipias exiguum sal volatile, vel sunt vegetabilibus propria, vel iisdem cum animalibus communia. *Boletus p. 214.*

ignarius, versicolor, aliquie in truncis arborum parasitici, celerrime et copiose crescunt in tempestate humida, et tumescunt, siccitate contrahuntur. Substantiae habent fibris parallelis contextam, spongioso-elasticam, fere insipidam, vappidi saporis. Coagula in mera aqua extractum fit mucosum, parum sapidum, pauxillo salis alcali fixi addito aqua plus educit materiae. Residui fibrosi panniculi leuissimi sunt, ac tusi in lanuginem quasi resoluuntur, quas somitem praebent domestico vsui, chirurgis stypticas turandas. Destillatione in retorta vitrea exhibuerunt phlegma 1) limpidum, insipidum, vappidum, 2) flauescens empyreumaticum, neque acidae, neque alcalinae indolis, 3) rufescens empyreuma, valde olens, oleumque eiusdem naturae, primum flauens deinde fusco sociatum. Hoc cum alcali fixo aliquantum seruet et ob oleum lactescit; sulphur idem ex hepate sulphuris illico deiicit, chartam succo heliotropii tintam rubefacit et omnia criteria spiritus lignorum habet. Oleum simile lignorum, in carbona forma et distinctae fibrae manserunt. Diuturna calcinatione e carbone fiunt cineres nigricantes indolis calcareae. Combusti in crucibulo, cineres leuissimos coloris cinerei dederunt, quorum lixivium sal alcali fixum continuit, terra abluta mortua calca-

ens requie
tura bol
tenax, in
s ad mel
ucilagine
gulfu sub
ac deco
alina con
ummi Ce
ris demu
digest, co
ti b. sum
lum la
dum te
pidi odo
cucurbit
phlegm
ate et la
reumat
e per co
it; neque
Syrupum
liquatum
e) phleg
maticum
um, pri
o phleg
soluto
atilis fa
ambolo
contra
ali exhib
crucibulo
depur
tes cum
paucilla
alca

calcareae indolis cum acidis ferbuit. Hi ergo boles
plane vegetabilem habent indolem.

- p. 217.** 12. *De inconstantia fabricae corporis humani, eligendisque ad eam repraesentandam exemplaribus, auctore Cl. c. F. WOLFF.* Variam esse voluit sapientissimus omnium rerum conditor ac moderator humanam naturam grauissimis de caussis, eumque potissimum in finem, ut cognoscamus atque perspicimus humani corporis fabricam non esse tumultuum et inconsideratum opus, sed sapientissime constructum atque ornatum, utque illa ipsa varietas non tantummodo sensus omnes internos ac externos oblectet, sed etiam ingenia naturae curiosorum exerceat atque fastidium in indagando, quod facile si ad unam semper formam cerneremus expressam naturam, oboriretur, auertat atque propellat longissime. Deprehenditur vero illa varietas in venarum ramis minoribus, maioribusque truncis, in arteriarum ramificationibus minoribus, et arcibus maioribus, in distributione nervorum, ossibus, visceribus, hepate, ventriculo, renibus, corde, cerebro, ut vi duo inueniantur corpora, in quibus structura, positus, figura et forma partium sibi accurate respondeant. Non omnem quidem A. Cl. negare sustinet conuenientiam, attamen simul subtiliores quasdam admittit differentias, hinc et illinc obuias. Provoca que ad vultus formarumque externarum discrimina atque innuit quod partes, quae viscera aliasque corporis nostri partes efficiunt, vel nouae et peculiares occurrent, vel deficiant, aut aliae aliis substitutas sint aut alteratae. Exemplò sunt vesiculae sellae plicae, vaginae vteri plicae ac cartunculae myrtiformes, columnae cordis carneae, valvulae venae coronariae, et veritatem magis declarant HÜBERI ET HALLERI icones de vagina vteri, differentias multas ostendentes. Haec varietas declarat ad con-

fruendas icones corporis humani fabricae pulchram, ut ALBINVS censet, naturam eligendam esse, haec enim quoad speciem externam naturam vere repreäsentabit, et quoad internam ossium fabricam nos rite poterit instruere.

13. *Nouae pennatulae et fertulariae species de p. 236.*

scriptae a Cl. LEPECHIN. Prima species est *pennatula coccinea*. Habitat in locis profundissimis sinus Candelacensis maris albi. *Stipes* flesquipollicem longus, digitum auricularem crassus, teres, rugis totam longitudinem perreptantibus; ad tertiam fere partem stipitis complanatur, et ex lateribus ipsius *papillae* pròpnullant, tres aut quatuor lineas longae, molles, calyculatae, striis longitudinalibus notatae, oculis pertusae, polypiflorae. *Polypi* sunt cylindrici, apice stellati, radiis octonis. *Papillae* ad latera una serie dispositae ad summitatem colliguntur in clavam sphaeroideam, et quasi capitulum animalculi formant. Animalis substantia mollis, tunica cutis aemula obducta, color sanguineus ac pulcre cinnabarinus. Altera est *fertularia obsolita*. p. 237.

Quaedam substantia membranacea inferuit pro radicula, in cuius medio reperitur punctum corneum planum. Ex eo surgit *caulis*, raro quinque pollices excedens, semper simplex, cornu colore aemulans, nudus, et non nisi ad summas diuisuras calyculis obtusus, a principio articulatus, articulis cylindricis, brevibus, ad margines annulis eminentibus notatis. At quo altius adscendit *caulis*, eo obsoletiores fiunt articuli, ad summum vero obsoletissimi, ad latera ipsius conspicuntur stigmata oblonge ouata, albida. Vbi rami exeunt, *caulis* parum attenuatur, inflectitur, et eriguo emittit denticulos; his formantur rami longissimi, continui, cylindracei, laevigati. *Calyculi* saepe octofariam per quincunes dispositi, vix ultra superficiem ramuli, prominuli sunt ouato-subcordati, osculo

culo connuente simplici, nec exerto. Locus; oceanus glacialis. Varia specimina ad littora sabulo promontorii Canin - Nos Cl. A. legit.

- p. 239. 14. *Cyprinus barbus et cyprinus capito* descripti
 p. 242. *Auctore Cl. A. I. GÜLDENSTAEDT.* *Statura oblongo carinata est, latitudine quinques, et in maximis sexies, crassitie octies a longitudine superata; magnitudo adulti fere tripedalis, vulgo bipedalis ac sequipedalis. Caput depresso, glabrum, vertice latissimo; rostrum rotundatum, planum, horizontale, ante mandibulam superiorem arcuatam prominens, mandibula inferior, rectior, rotundata; rictus oris mediocris, quo aperto mandibula superior e vaginam protruditur. Cirri quatuor, duo superiores ad latera rostri, duo inferiores ad angulos oris, natantia deorsum pendentes, longitudine subaequales inter se et diametro oris. Nares oculis propiores quam rostro, duplices, valuula intermedia aperturam posticam obtegente. Oculi ad latera capitis, mediores, iride flauicante; pupilla nigra, rotunda. Opercula branchiarum plana, aperturas branchiarum obtentientia, laevia; membrana branchiostega radibus arcuatis latis vtrimeque stipata; gula laticula. Dorsum parum a vertice ad pinnam dorsalem adscendens, obtuse carinatum; a pinna dorsali ad caudam horizontale, rotundatum; latera planiuscula; linea lateralis recta, in medio ventri propior quam dorso; abdomen planum, latum, quo in simili pronostico reposito gula et extremitas caudalis parum a plano eleuatae sunt. Squamae imbricatae, mediores, dorsum versus fuscescentes et punctis nigricantibus irroratae, abdomen versus albidae. Pinnæ dorsalis solitaria, in medio dorsi sita, trapezoides, radiis undecim vel duodecim, primo breuissimo et integro, secundo parum breuiore quam tertio, crasso, integro acuminato, tertio longissimo et crassissimo.*

mo, postice vtrimeque ab apice ultra medium ferrato, denticulis deorsum spectantibus; reliquis muticis et ramosis. *Pinnae pectorales* oblongo-acuminatae; radiis octodecim decrescentibus. *Pinnae ventrales* dorsali oppositae, in medio ventre sitae, obtuse trapezoideae; radiis nouem, primo maximo et integrō, reliquis decrescentibus et ramosis. *Pinna ani* in medio inter pinnas ventrales et caudam, radiis nouem, duobus primis breuibus, tertio longissimo et integrō, reliquis ramosis. *Cauda verticalis*, bifurcata, cruribus aequalibus, radiis nouem decim, neglectis trimeque tribus breuibus. *Color* pinnarum pectoralium et abdominalium albus, fusco supra punctatus; pinnae ani albicans; dorsi fulcescens et nigro non unquam maculatus; caudae fuscus, non raro pinnae omnes albide rubent. *Anatomia Cyprini barbi.* p. 246.

Lingua triangularis adnata; tota oris cavitas edentula, glabra. *Branchiae* vtrimeque quatuor, radiis arcuatis, qui apophysibus vtrimeque muticis, breuibus, aequalibus pectinati sunt; fauces versus radius quintus simpliciter pectinatus, branchia carens. *Cor* oblongum, auricula laxa amplissima. *Diaphragma* tendineum. *Hepar* superne ad diaphragma substantia tenui tractum intestinalem obvoluens, sinistrorum desinens in lobum magnum quadraticum, tenuem, dextrorum lineare ad intestini latus per longitudinem spithamea descendens, ibidemque inter intestini curvaturas amplificatur in lobulum dextrum oblongo-acuminatum, et in sinistrum cordiformem magnum. *Vesica fellea* in latere dextro ventriculo arcte adhaerens et hepatis substantia fere soluta, pyriformis, ductum magnum bipollicitem ad ventriculum sursum emittens, bile viridi catens. *Lien triangularis*, sanguinolentus, paruuus, ad curvaturam intestini primam adhaerens. *Ventriculus* ab intestino non separatus, sed tractus inte-

stinalis continuus, diametro a gula ad anum aequaliter decrescens, cellulosa breui arcte conatus hepatis processus in interstitia recipiens; in cavae mucum rubentem et fasciolas nonnullas souenit. *Peritonaeum* argenteum, nigro-maculatum. *Ovaria* oblonga a diaphragmate ad anum decurrentia, *vesiculae spermaticae* in mariibus ovariorum figura et situ analogae. *Vesica aerea* ad totum dorsum decurrens, medio constricta, argentea; *ductus pneumaticus* una extremitate gulæ, altera initio partis inferioris vesicae insertus. Inter spinam dorsi et vescam aeram viscus sanguinolentum renale situm est eiudem cum vesica extensionis, superne valde latus ac crassum. *Caro ossibus* bifurcis stipata, alba, dulcis, minus grafa, nec pinguis; sanitati, nisi valde salita, noxia. *Vertebrae* 44. cum prima claviforme emittente et ultima radiata. *Costae* sedecim.

p. 248. In alio vidit vertebraes 43. costas 20. *Cyprinus* Capito autem figura externa et statura corporis proximo ad barbum accedit. Rostrum, mandibulae, cirri, nubes, opercula branchiarum, dorsum cum reliquo corpore, ut in barbo. *Oculorum iris* nitidissime impressa. *Pinnæ* colore, qui in inferioribus luteus, in superioribus fuscescens, eum a capitone et barbo distinguunt. Capito praeterea a Barbo differt capite longiore, latiore et minus depresso, rostro obtuso, corpore aliquantum latiore et tenuiore, pinna dorsali a capite remoto. In internis maius dis-

p. 251. men ex *anatomia* cernitur. Lingua, oris cava, branchiae, cor, diaphragma, ut in barbo. Hepatis tres lobos lineares variae longitudinis fissum. *Vesicula fellea* magna, pyriformis, in medio abdominis inter intestini gyros reposita, ductu sursum ad ventriculum tendente. *Lien* linearis, atro rubens, per totum abdomen ad latus intestini sinistrum decurrens. *Ventriculus* ab intestino non separans,

sed tractus intestinalis vuniformis, pennae anserinae crassitie, quater a gula ad anum spiraliter incurvatus, gyris cellulosa breui arcte inter se connexis; *intestinum rectum extensum* toto pisce duplo longius et quod excurrit. *Peritonaei argentei cuticula* tenuissima nigra. *Ouaria, vesiculae spermaticae, vesica aerea, viscus renale ut in barbo.* *Caro sapida, ossiculus minus frequentibus stipata.* *Vertebrae 47. Costae 18.* Differt capito a barbo hepatis et lienis figura, intestini flexuris, peritonaei colore, vertebra- rum et costarum numero. Discrimina externi colo- ni capitonem pro distinctissima cyprinorum specie habere iubent. Differt praeterea a cyprino mursa rostro longiore, capite acutiore, ore longius tubu- lo, labio inferiore tumido, trilobo, corpore minus latu- lo seu oblongiore, dorso lato, planiusculo, squamis dimidio minoribus, pinnis inferioribus albidis, non luteis, intestini flexuris.

15 Appendix observationum ad historiam reliquo p. 253.
rum cyprinorum pertinentium. I. De carpione in Au-
stral Russia, ille variat colore ratione aetatis, iunio-
res cinereo - argentei sine vllis aurei aut aurantii ve-
stigis, grandaeui fusco - aurei, maculis quadraticis
fulcis, a tunica squamas connectente et transparente
iris argentea est, venter albicat. Pars prominens
squamaram striato - aspera. Foramen longitudinale
in squamis lineae lateralis oblique squamam transit.
Radii pinnae dorsalis vulgo viginti tres, pectorales
sedecim, ventralis nouem, ar: nouem, caudae nouem-
decim, praeter tres vtrimeque breues. Grandaeui
aquas subsalsas inhabitantes, saporis gratia multum
superantur a iunioribus, aquarum dulcium incolis.
Cofaci vento exsiccatos comedunt. Palata pulposa
er aceto et aromatibus condita sub titulo linguarum
Carpionum ad Rossiae metropoles mittuntur. Mem-
brane internae, aereae, conuolutae et exsiccatae, no-

p. 255. mine ichthyocollae venduntur. *II. De Gobion.*

Tres sunt illi quoad colores varietates, prima corpore maculato, pinnis immaculatis, secunda corpore immaculato, pinnis maculatis, tertia corpore et pinnis maculatis. Defectus macularum aetatem piscis indicat. Radii pinnae dorsalis vndecim, non raro plus vel minus uno, pinnae pectorales sedecim vel septemdecim, ventrales octo vel nouem, pinnae ani aeque octo vel nouem, caudae novem-

p. 258. decim et tres vtrimeque breues. *Anatomia haec declarat:* Oris cavitas edentula. *Branchiae* vtrimeque

quatuor, quarum radii apophysibus brevibus, obtusis, glabris vtrimeque pectinati sunt; accedit fauces versus radius quintus branchia carens, simplicitate pectinatus. *Cor* triquetrum. *Diaphragma* tendineum. *Hepar* quatrilobum. *Vesicula fellea* minima, vix percipienda. *Lien* minimus, lanceolatus, ater rubens, inter vesicam aereum et intestinum situs. *Ventriculus* non separatus, sed tractus intestinalis gula ad anum fere descendit, tunc ad diaphragma iterum recurvatur, tandem ad anum recta procedit, pisces longitudine non superans. *Peritoneum* a genteum, venis ad spinam nigris. *Ovaria* oblonga vtrimeque ad vesicam aereum totum abdomen occupantia, ouulis albis, semenis papauerini magnitudine foeta. *Vesica aerea* a diaphragmate ad anum tensa, medio constricta. *Viscus renale* ad spinam oblongum, sanguinolentum. *Gobio* in Russia frequens ob carnem sapidam aetimatur. *III. De Tinc.*

p. 259. In omnibus cum ARTEDII*) descriptione conuenit Radii pinnae dorsalis vndecim, vel duodecim, pectoralis septemdecim plus vel minus uno, ventrales decem vel vndecim, ani decem vel vndecim, caudae semper integræ nouemdecim, praeter aliquos vtrimeque

*) Descr. pisc. p. 27. n. 14.

que breues. Vertebræ triginta nouem, et costæ
vtrumque viginti. In omni Rossia frequens.

16. *Digitalis aliae hybridae* *) auctore Cl. I. t. p. 261.

DIGITALIS FERRUGINEA. Digitalis ferruginea atque obscura
populata, floruit mense Junio. *Caulis* tenuior at-
que flexilis magis quam ferrugineae, crassior ac ri-
gidior quam obscuræ. *Folia* linear-lanceolata, par-
tim denticulata, partim integrerrima, angustiora,
breuiora, acutiora, rigidiora, denticulisque copio-
sioribus atque acutioribus instructa quam ferruginea;
sed latiora multo, longiora, obtusiora, teneriora, nec
adeo evidenter denticulata, quam obscuræ nonnulla
esse solent. *Flores* caulis primarii omnem ambi-
cum ferrugineae more fere aequaliter occupant, se-
cundariorum vero unilaterales magis, obscuræ ad
instar sunt, mediae inter vtrumque parentem magni-
tudinis. *Color* clausis obscure ferrugineus ac pro-
fundius purpurascens mixtus, expansis, paulo di-
lutiior, ita tamen, ut propter obscuritatem ab aliis
hybridis facile distingui queant. *Calyx* patens, sine
omni nitore dilute viridis ac glaber; segmentis ex
ovali lanceolatis, margine extremo vel albescen-
tibus, vel subinde etiam leui purpura tintis. *Laci-*
næ tres superiores patentissimæ. *Corolla* magis
elongata quidem, nec vrceolata adeo, quam ferru-
gineæ, breuior tamen multoque ventricosior quam
obscuræ. *Stamina* longiora rectioraque quam ferrugi-
neæ, breuiora magisque inflexa quam obscuræ. *Pul-*
vis antherarum ut in reliquis hybridis. *Pistillum* lon-
gus minusque vncatum quam ferrugineæ; breuius
autem, magisque incurvatum, quam obscuræ. *Peri-*
carpium. *CapSula* acutior ac pro ratione longior, nec
adeo ventricosa quam ferrugineæ; ast breuiori acu-
tione instructa, ampliorque quam obscuræ. *Digitalis* p. 264.
ambigua et obscura hanc produxit, cuius *caulis* tenuior
ac

Ff 3.

*) Acta Acad. pro anno 1777. P. I. p. 215.

ac flexilis magis quam ambiguae, crassior ac rigidior quam obscurae. *Folia* longe angustiora, rigidiora glabriora, quam ambiguae, multoque latiora, teneriora ac pilosiora quam obscurae, radicalia ex ouali oblonga, caulina, lanceolata, omniaque denticulata. *Flores* heteromalli ambiguae minores, at obscura maiores. *Color* peramoenus flavius, vnde inferior longe, quam in ambigua, dilutior vero, quam in obscura; rufus autem huius maxime notabilis, et viuidior longe ac suauior. *Calyx* laete viridis, subpilosus in primis ad laciniarum marginem: lacinia ipsis ex ouato lanceolatis, patentibus. *Corolla* subdepressa ac elongata obscurae ad instar, coloris superne rufo bruni, subitus pallide flavescentis, intus autem fere aurantii, venisque rufescientibus facile videtur, praeprimis autem circa inferiorem floris partem, distincte reticulata. *Stamina* breuiora, quam in ambigua, longiora quam in obscura. *Anthers* autem more solito minores, quam in utrisque. *Pellulum* inter ambiguam et obscuram mediae magnitudinis. *Pericarp.* *Capsula* acutior, ac pro ratione longior, nec adeo ventricosa, quam ambigua, et breuioris acuminis, ampliorque quam obscura. *Semina* bona vix villa. *Flores* coloris peramoeni atque multo intensioris ac viuidioris, quam digitalis semiginea et ambiguae. *Digitalis* autem obscura et in

p. 269. teae hybrida sic se habet: *Caulis* ac *rami* crassiores ac rigidiores quam obscurae, tenuiores autem et flexiores, quam luteae. *Folia* lanceolata, denticulata, multo latiora ac teneriora quam obscura, angustiora et rigidiora quam luteae. *Flores* heteromalli colore mixto et luteo spadiceo ac flavicante. *Calyx* laete viridis, glaber ac patulus: lacinia lanceolatis. *Corolla* extra calycem satis incurvata dorsum, fauceque ampliore instructa quam lutea, minus euidenter autem quam in obscura. Superior
ventri

ntric pars tubum pallidulum versus spadicea, reliqua eiusdem ac omnis inferior in luteum intensorem vergunt. Ad angulum labii superioris vtrimeque adusta quasi macula. *Labium superius* intus pallide flavescentis, reflexum, obtusum ac emarginatum. *Laciniae* laterales itidem pallide flavescentes ac e latibasi in subacutum apicem terminatae. *Lacinia intermedia* subouata, pallide flavescens, venulisque ferrugineo purpurascens dilutioribus picta. *Fauis interiora* colore paullo obscurius purpurascente suffusa. *Pili* in fauce labioque inferiori omni longissimi. Reliqua corollae pubescentia. *Stamina* inter obscuram et luteam mediae proportionis, pistillum mediae longitudinis et crassitie inter utramque. *Pericarp.* *Capsula* satis acuta, breuius tamen rostrata quam obscurae, longius vero quam luteae. Semina bona vix vlla. *Digitalis lutea et obscura.* Cau p. 271. si ac rami vt in praecedenti. *Folia* similia. *Flores heteromalli*, luteae maiores, obscurae minores. Color superne e spadiceo leuiter purpurascens, inferne saturate luteus. *Calyx* vt in praecedente, sed foliola longiora, minusque patula. *Corolla* extra calycem minus incuruata deorsum, quam in praecedenti, longior itidem ac angustior multo, ventre vix notabili, ac multo minus protuberante quam in lutea et obscura. Adusta quasi macula vtrimeque ad angulum labii superioris intensior ac fere purpurascens. *Labium superius* intus intense flavescentis, ac profundius divisum, laciinis angustioribus, at obtusioribus. *Laciniae* laterales angustiores et acutiores, colorisque intensius flavescentis. *Lacinia intermedia* qualis, apice pallidulo, inferius in aurantium vergens, venis a lituris lateralibus profundius purpurascens notata. *Pili* vt in praecedenti. *Stamina* cum pistillo longiora quam in eadem, mediae proportionis inter utramque. *Capsulae* forma et sterilitas eadem.

p. 273. *Digitalis lutea et ambigua.* *Caulis* et *rami* intervixum que parentem mediae crassitiei. *Folia* lato-lanceolata ac obtuse denticulata: latiora multo, tenuiora laetius virentia ac villofiora, quam in lutea; angustiora, rigidiora, obscurius virentia ac glabriora, quam in ambigua. *Flores* heteromalli, mediae intervixum que magnitudinis. *Color* paulo intensor, quam in lutea, ast pallidus magis, venulis ac litoris paucioribus minusque euidentibus notatus. *Adusta* etiam macula vtrimeque ad angulum labii superioris, et aliae eiusmodi vtrimeque inter tubum corollae versusque initium. *Calyx* patulus magis, quam in lutea, sed laciniae non reflexae, nec adeo longior in ambigua. *Corolla* subdepressa, ventre satius ampliato ac inferius protuberante. *Labium superius* obtusius quidem bidentatum, ac latius quam in lutea, ast acutius, nec adeo retusum ac latum, quam in ambigua. *Labii inferioris lacinia* intermedia, binaequilaterales inter longius productam acutioresque luteae, et retusiores minusque acuminatas ambiguae medias proportionis. *Pilorum* longitudo ac copia in parentibus. *Stamina* et *pistillum* inter utramque medias longitudinis et crassitiei. *Pericarp.* *Capitulum* obtusior ac ventricosa magis, quam luteae, acute quam ambiguae. *Semina* bona vix villa.

Astronomica autem sunt:

- p. 277. 17. Cl. LEONH. EULER, *Noua methodus motuum planetarum determinandi.*
- p. 303. 18. Cl. ANDR. LEXELL, *de eclipsi solis anno 1778 die 24. Iun. st. nou. obseruata.*
- p. 332. 19. EIUSDEM *supplementum ad dissertationem de eclipsi solis anno 1778. obseruata.*
- p. 345. 20. *Epitome obseruationum meteorologicarum Petropoli anno 1778. secundum Calendarium Gregorianum institutarum.*

II.

MAXIMILIANI STOLL, D. M. et med. praxeos Prof. Publ. Ratio medendi in nosocomio practico Vindobonensi, noua editio accuratior et emendatior, aucta indice materiarum, quae in tribus partibus continentur, ordine alphabeticō digestarum, Parisiis apud Petr. Joh. Duplain, Bibliopolam, 1787. 8.

Huius egregii libri prima editio Vindobonae prodit, quae omnibus notissima, et ab omnibus medicis doctissimis probata et honorifice excepta est, quum excellentis ingenii et accuratarum observationum luculentissima perhibeat documenta. Supervacuum esse arbitramur summam huius operis, quod in quamplurimorum est manibus, recensere, nobis tantummodo sufficit praestantiam editionis Parisinae paucis indicare, librique utilitatem aliis ex capitibus exponere. Cl. videlicet Editor, medicus Francogallus celeberrimus, tres tomos in vnum Volumen reedit, et summo studio et accuratione a mendis inumeris primam editionem occupantibus hanc nouam repurgavit, et forma commodiori aptiorique instruxit, adiecitque indicem omnium rerum locupletissimum, atque omnia, quae ratione typi in eiusmodi libris exiguntur, addenda curauit sedulo, praeterea, ut vix dimidio pretio comparari liber ab uno quoque posset studuit. Magnam vero habet hoc scriptum a loco ipso commendationem, in quo observationes institutae sunt, nosocomium enim Vindobonense, egregium illud monumentum pietatis et amoris, publicae salutis utilitatisque causa iussu MARIAE THERESIAE erectum atque optime instratum omnibus cultoribus medicinae, principiis artis medicae in scholis probe imbutis, ansam sup-

peditat suam qualemcumque doctrinam amplificandi atque ornandi, legitimoque modo remedia administrandi, et ita quidem ut venaefectiones, purgationes aliaque praesidia non ex methodo recepta sed duetu obseruationum rite adhibeantur. Itaque eodem modo scholae Vindobonensi bene consuluntur **STOLLIUS**, quo de ea bene meruere **HATNIUS** atque **STOERKIUSS**, atque docuit qua ratione in medicina exercenda difficultates superandae, et mortales populares ex coeli conditione et constitutione animalium prout iam Hippocrates docuerat, sint indicandi. Hanc sane ob causam **SYDENHAMO** comprandus, sed et ob scribendi genus concisum, floridum et iucundum, et naturae ipsi conuenientissimum, rebusque quam maxime adaptatum, laudaveretur.

III.

Magazin für die höhere Naturwissenschaft und Chemie. 1ster Band, 1 Alph. 3½ Bog. 8. Tübingen bei Iac. Fr. Heerbrandt. 2t. B. 1 Alphab. ½ Bog. 8. ebend. 1787.

i. e.

Promtuarium physices atque chemiae sublimioris. Vol. I. pagg. 392. et II. pagg. 376.

Est hoc promtuarium, id quod vel ex Cl. editoris praefatione Vol. I. appareat, continuatio nouae alchemisticae Bibliothecae, et, quae hanc secuta est, Bibliothecae physices atque chemiae sublimioris **SCHROEDERI**, Professoris Medicinae, apud Marburgenses, olim Celeberrimi, Viri, rerum chemicarum, in primis vero Chemiae sublimioris, peritissimi, cum nobis meti ipsis ex docto in hanc rem literarum commercio cogniti, tum vero cui libet etiam intelligentia atque idoneo harum rerum aestimatori, vel ob sollicitationem

diora atque clariora ipsius scripta, vel ob diligenter aliorum auctorum selectum, doctissimosque in eisdem commentarios, laudatissimi atque probatissimi. Quae huius Viri scripta quo magis ad manus fere semper et tanquam enchiridion esse solent studiosorum Alchemiae cultorum, eo quoque magis ad exemplum illud Schroederianum desiderata semper fuit operis eiusmodi continuatio. Qua quidem in re editor cum suae tum aliorum voluntati tandem obtemperauit, leui tamen facta tituli libri mutatione, ne quis forte lector librum hunc Schroederianum, sed ad SCHROEDERI modum et genium, prorsus existimaret. Neque vero editorem ab hoc suo p. VI. proposito abhorrente potuit aduersariorum inprimis que WIEGLEBIT odium, siue verum siue simulatum; cuius quidem hallucinantis atque dictitantis viri argumenta futile atque sexcenties iam recocta atque reprobata denuo repetere atque fusius refutare indignum, laudatorem vero atque defensorem Alchemiae agere, post BOERHAAVIVM, SCHROEDERVUM, aliasque viros dignissimos, superuacaneum iuremeritoque existimauit. Ceterum plura argumenta atque facta historica Wieglebianis recte opponit. Denique vero cum D. MEIERO, Dresdensi, vehementer desiderat atque opusat, vt, id quod olim BECCHE-RVS, BOYLEVS, STAHLIVS, BOERHAAVIVS, HENKELIVS, ZIMMERMANNVS, POTTVS, nouissimeque SCHROEDERVS, RIDIGERVS, WENZELIVS, aliquie diligenter laudabiliterque fecerunt, unus idemque alter Physicorum atque Chemicorum, a plurimis enim quo minus sperare hoc possimus, praeconceptae eorundem opiniones impediunt, Chiam suam vulgarem cum vera atque fictionibus repurgata Alchemia, optima omnis verae scientiae physicae adjutrice, sororio quasi vinculo coniungere p. XXIX velut,

In hoc autem vol. I. continentur:

- Vol. I.** *I. De menstruis sive soluentibus vniuersalibus,*
Etore D. RVD. IO. FR. SCHMIDIO lensae, 1738. *Auctor in praefatione Alchemiam omnium artium nobilissimam atque praestentissimam vocat, cuius quidem infelices exitus apud plerosque non ipsi arti sed inscitiae cultorum in praeceps ruentium esse scribendos. Ideoque, quum ars ipsa vera sit, perrum se curare praua prauorum hominum iudicium. Solum quippe Chemiae studium, solum erga aliorum amorem apud ipsum effecisse hoc, ut de rebus alchemicis scriberet, atque tironibus in hac arte historiam sublimioris huius scientiae cognitionem quodammodo impertiret. Plenariam enim atque perfectam alchemiae cognitionem in ipsum audiendum non cadere.*
- p. 3.** *Cap. 1. De origine atque denominatione Menstruum s. soluentium vniuersalium, de eorundem synonymis atque diuisione.* Artem hanc sic dictam spagiricam versari ait, in dissoluendis atque componentibus corporibus naturalibus. Denominationem alios dare a menstruo tempore, quum hoc temporis prius plerumque ad dissoluenda duriora corpora sanguini in primis mineralis, requiratur. Alijs vero magis arridet, nomen hocce a similitudine desumere, quam quidem menstruum vniuersale cum sanguine menstruo habeat. Quemadmodum enim sanguinem menstruus, a nonnullis physicis dicitur esse materiam, a plerisque vero nutrimentum foetus animalis, ita quoque Philosophi contendunt vnanimiter, duplum illorum mercurium, in praeparanda atque producenda tinctoria philosophica, esse instar sanguinis menstrui atque cum corpore suo soluto in intumescere iterum disiungendam abire mixtionem. Menstrua vero ab intelligentioribus Chemistis accurauerunt considerantur, tum ratione originis suae, tum que-
- p. 5.**
- p. 13.**
- p. 14.**
- p. 15.**

que ratione effectus. Ratione originis suaem p. 16.

menstrua in naturalia et artificialia, et haec in simplicia et composta commode dispesci possunt. Ratione effectus vero, quem menstrua edunt, plerumque in particularia et vniuersalia a Chemicis diuiduntur.

Menstrua vniuersalia vero, quo rite a se inuicem p. 17.

distinguuntur possint, iterum in indefinita et definita dispe-

sitione debent. Priora habent vim, omnia solida corpo-

ra omnis naturae regnum in formam fluidam

transmutandi, et radicaliter dissoluendi. Posteriora vero non nisi ex eodem naturae regno, ex quo

arte humana ortum suum habent, omnia solida corpora in

formam fluidam reducere atque radicaliter soluere

valent. Particularium menstruorum Chemia insig-

nem exhibet numerum. Vniuersalia vero menstrua

aristissima artis producta sunt, ita, ut, quum multi tin-

aturam suam sine horum ope parare nouerint, ipso

lapide Philosophorum rariora esse videantur. Vni- p. 18.

uersalium menstruorum synonima perquam multa

et varia in adeptorum scriptis occurunt; quae cun-

datamen in duas classes commode reduci possunt,

nam sive aliae denominationes, quae omnibus

omnino Philosophorum menstruis vniuersalibus om-

ni iure communes sunt, aliae vero non nisi huic vel

illii particulari et definito menstruo propriae sunt.

Priores itaque denominations communes, posterio-

res vero proprias vocare nobis licet. Hae deno-

minations omnes ab A. recensentur.

Cap. 2. De menstruorum vniuersalium definitioni- p. 23.

bus. Quum in tota rerum natura non nisi vnicum

est menstruum vniuersale, quod quidem sensu stri-

ctissimo nomine hoc insigniri debeat; caeteris vero

omnibus solo certo quodam respectu atque quibus-

dam habitis conditionibus haecce conueniat deno-

minatione; relictis omnibus accurata, quantum fieri

potest, definitio huius in strictissimo sensu summi men-

stru-

- strui vniuersalis exhibenda est. Quae quo clario euadat, Quintas essentiae Philosophorum definitio ut praemittatur necesse est. Est itaque Quinta E- sentia substantia homogenea, quae corporis cuiusdam perfectam atque specificam virtutem, ope artis chemicae a superfluis aquosis et terrestribus partibus, tan quam inuolucro atque habitaculo quodam, separata atque in exiguum quandam molem coagmentata con- tinet, saepiusque in forma lucida apparet. Iam men- struum illud vniuersale est ope artis chemicae prodi- gius liquor saline-sulphureus, maxime coagmentatus nitrosus, omnibus trium naturae regnorum corporibus homogeneus, crassioris paullo atque oleosae consistitiae, volatilis tamen nec corrosius, hacque virtus praeditus, ut omnia corpora vel per se suaque naturas, vel rite antea praeparata, adhibitis certis quibusdam enchiresibus, non radicaliter solum soluere, sed et, artificis ope puram et incorruptibilem Quintam Essentiam ex iis omnibus extrahere possit; ita quidem, ut propria ipsius virtus atque corpora radicaliter solum potentia incorrupta, nec mutata, prorsus maneat.*
- Cap. 3. De proprie sic dicti menstrui vniuersali origine. Ratione originis suae menstruum propriis dicatum vniuersale est productum artis, nec vanquam soli sibi relietiae naturae debetur, teste quidem HELMONTIO. Quis vero primus inuentor men- strui vniuersalis fuerit, dubium semper erit. Plen- que chemicorum THEOPHRASTVM PARACELSVN, alii vero HELMONTIVM, inuentorem primumque auctorem benedicti huius liquoris agnoscent. Egoie vero errant, qui utramuis sententiam amplectuntur. Ex quibusdam enim perantiquis literarum mo- numentis Aegyptiacis, hodieque in bibliotheca Va- ticana afferuatis, et cum Nostro ab amico bennuo communicatis, clarissime patet, illud quidem men- struum vniuersale multa iam secula ante Paracelsum*

Helmontium Philosophis cognitum fuisse. Hoc vero certum est, viros illos fuisse omnium primos, qui menstrui huius vniuersalis mentionem certam publice facerent, virtutesque ipsius describerent.

Cap. 4. De menstrui vniuersalis, proprie sic dicti, p. 31.

effentia. Quod ad effentiam, laudatissimus ille liquor salino-sulphureae indolis est, omnibusque trium naturae regnorum corporibus homogeneus. Hinc patet omnium chemistarum error, ex quo menstrua vniuersalia insipida praeparare indeque auri potabilis atque lapidis Philosophorum possessores fieri student. Philosophi enim dum *menstrua corrosiva* damnant, p. 32. id non tam respectu lapidis Philosophorum, sed potius medicinae vniuersalis pro corpore humano facient. Tantum enim abest, ut veri Philosophi menstrua corrosiva, tanquam medicinam metallorum, damnent, ut plurimi potius eadem tanquam utilissima hanc in rem semper vehementer commendent.

Cap. 5. De menstrui vniuersalis, proprie sic dicti, p. 37.

immutabilitate. Immutabilitas hoc quidem loco non in aeternum duratura accipienda est, quippe quae insubstantiam corpoream cadere non potest. Neque vero ipsius quoque *volatilitas perpetua* esse videtur. Extra omnem enim dubitationem est, menstruum hoc cum corpore suo soluto in *splendidam* quandam *salinam*, *igne non delendam sed fixam substantiam*, *Philosophorum Salamandram* appellari solitam, ex artis regulis atque praecepsis, *coagulari* posse. Hoc vero sensu *menstruum* illud *immutabile* vocatur, quia facta *radicali solutione* huius illiusue corporis, per certas quasdam enchireses a *quinta effentia corporis* separari potest, ita quidem, ut *pristinam suam vim atque potentiam refineat*, et ad *radicaliter soluenda alia corpora denuo iterum iterumque adhiberi possit*. p. 33. Tandem vero nimis saepe usurpatus hicce liquor soluens in aera quoque abit atque destruitur, ita ut proverbiu illud de candela accensa hic quoque valeat:

Valeat: aliis inseruendo ipse consumor. HELMOR.
 TIVS quidem, quando in nonnullis locis huic opinionei Auctoris aduersari videtur, ita accipiens est,
 vt a potiori fiat denominatio.

- p. 40. *Cap. 6. De homogenea natura dicti illius menstruum hocce, in et per se consideratum, summa purificatum et ab omnibus heterogeneis impuritatibus liberum esse debet. Respectu vero aliorum substantiarum, h. e. dissoluendorum corporum, homogeneae esse debet naturae, vt in alia corpora ius qualiter atque ingressum habeat. Deinde vero homogenea haec atque perfecta ipsius indoles ideo est necessaria, vt propriam corporum dissoluendorum virtutem non destruat, sed eandem, pro artificis quidem consilio atque voluntate, vel immutatam relinquat, vel pondere adeo atque virtute augeat. Id quod vel ideo factu facillimum esse videtur, quum omnia vniuersalia menstrua omnium corporum singulorum virei inserviantur. Omnis enim reactio a contraria qualitate particularum soluentis atque soluendi corporis sue a certa quadam heterogenea oritur natura.*
- p. 43. *Cap. 7. De sapore, forma externa atque medicinali virtute huius menstrui. Sapor menstrui proprius dicti vniuersalis est subdulcis, simul vero maximus penetrans atque igneus, sineulla tamen acrimonia atrocissima. Quod ad externum habitum, liquor Alius heft sub forma oleosae atque tenuioris appareat fluidus. Medicinalem virtutem menstrui proprias sic dicti vniuersalis si disquisieris, ex principiis non minus quam ex experientia demonstrari potest, esse illud per se praefantissimum remedium polychrestum, nondicam vniuersale, quod in omnibus fere morbis suis villo clamore exhiberi possit. Medicinalis ipsis virtutibus in eo potissimum exercere sese videtur, vt viscidum tenax atque tartareum soluat, ita ut omnibus aliis remediis antiscorbuticis, antipodagricis, hepaticis,*
- p. 41. *atque*
- p. 42. *atque*
- p. 44. *atque*
- p. 45. *atque*

que omnino neruinis maxime sit praferendum. p. 46.
Præterea quoque eximiam virtutem balsamicam possi-
det; ita, ut ab HELMONTIO tanquam unicum reme-
dium contra lepram commendetur.

Cap. 8. De efficacia atque potentia disti menstrui. p. 47.

Haec quidem admiratu est dignissima. *Omnia enim
corpora sive naturalia subiecta regni mineralis, vege-
tabilis atque animalis, sive solida sive fluida sint, in
ordinam materiam, h. e. in volatilem atque spirituo-
sam formam salinam reducere valet.* Id quod variis
Helmontii locis atque testimoniosis confirmatur. Men- p. 54.

strui enim vniuersalis haec vis est certissima, ut mer-
stri viui essentiam extrahere, apteque adhibitum,
quintam ejusdem essentiam purissimam, et ab omni ma-
culâ prorsus liberam, sub forma quidem ex luteo albes-
cere atque per quam ponderosi olei, exhiberi nobis
possit. HELMONTIVS illud porro tanquam correttio. p. 58.

rem vniuersalem omnium venenorum laudat atque com-
mendat. Ceterum dictum illud menstruum verum p. 59.

et soluens, cuius ope aurum radicaliter dissolui potest,
ita ut præ ceteris omnibus menstruis praferri me-
teatur, si quidem aurum potabile tanquam corporis
humanæ medicinam praeparare, quis voluerit. Et de p. 60.
nique, quemadmodum ope aliorum menstruorum
potabile redditum aurum saporis est valde nauseosi,
ita potius quinta auri essentia, ope laudati illius men-
strui facta, saporis est dulcissimi atque gratissimi, colo-
ri vero grata purpurascens. Argumenta deinde pro p. 61.

medicina vniuersali ex auro praeparanda, enarrantur p. 65.

Nostro, vbi in primis aurum omnium corporum so-
lidissimum atque ponderosissimum laudatur, quod
a parua quidem mole maximam lucis, sive primor-
dialis materiae vniuersalis copiam in se occultet, ideo-
que tanquam praecipuum subiectum medicinae uni-
uersalis commendatur.

- p. 75. *Cap. 9. De corporibus menstrui uniuersalis omnibus capacibus.* Primum in nota subiecta editoris experimenta cum lapide adamante in primis instituta, ad probandam ipsius dissolubilitatem, in medium proferuntur. In vniuersum vero hoc locum tenendum est: *Corporum, ope menstrui dicti radice litter diffoluendorum, alia quidem prius artificiose preparari debere, alia vero non debere.*
- p. 83. *Cap. 10. De menstrui uniuersalis modo agendi.*
- p. 84. Varia ista argumenta, quae vulgo pro explicandi agendi modo menstruorum afferuntur, auctori nostro non satisfaciunt, quamuis negari non possit, a multum facere ad varia solutionis phaenomena intelligenda. Quodsi vero menstruum quodlibet actionem suam exercere debet, duplex causa adsit necesse est: alia nimirum essentialis, alia accidentalis. Essentialē auctor vocat intrinsecam illam causam, quae vix ope sensuum detegi potest, et sine qua nulla solutio siue reductio solidi corporis in fluidum est possibilis, quantumvis accidentalis causa adit. Accidentalem vocat extrinsecam illam causam, quae essentialis causae vires auget, et partim a copia, a pondere et figura, partim vero etiam ab extremitate calore, aeris pressione et motu pendet, sensibus nostris magis obvia est. Variae variorum auctorum hypotheses circa hanc rem fusius afferuntur. Ex quibus omnibus denique concluditur: *Menses uniuersalis modum agendi in primis in homogenea natura, quam cum omnibus corporibus communem habent, quaerendum esse.* Id quod in sequentibus variis probatur argumentis atque experimentis.
- p. 86. *Cap. 11. De menstruis vniuersalibus, quibus non nisi sub certa quadam restrictione, haec denominatio competit. Omnia menstrua cuiuscunque regni, ratione generis atque essentiae in hoc tertio conuenient, ut primo naturae atque indolis plus minusve sulpho-*

ne vel mercurialis atque salinae esse debeant, deinde, ut artis, nequaquam vero naturae, producta sint. Men- p. 126.
 strum proprie sic dictum vniuersale ratione solutionis aliorum corporum, a reliquis menstruis, quibus Philosophi ad radicalem solutionem vtuntur, differt in hoc: *quod omnibus trium naturae regnorum subiectis sit homogeneum.* Reliqua vero menstrua non nisi omnibus subiectis eiusdem regni, quibus- cum vnam eandemque originem habent, homoge- nea sunt.

Cap. 12. De usu atque utilitate menstruorum uni- p. 132.
versalium. Hic vero usus est vel vniuersalis vel particularis. Prior in eo in primis cernitur, ut omnia omnino ad celeriorem separationem puri ab impuro, adeoque ad celeriorem praeparationem tinturae Philosophorum aequa sint necessaria atque idonea. Ratione vero posterioris siue particularis p. 134.
 usus atque utilitatis menstruorum alchimesticorum, tantum abest, ut eandem virtutem medicinalem eosdemque effectus in corpore humano exserant, ut potius hac quidem in re insigniter a se inuicem differant. Alia enim sine ulteriore praeparatione summa venenum sunt. Huius generis dicuntur esse omnia torofusa mercurialis menstrua, imo maximum Alchist minerale, siue ipsum circulatum maius. Alia p. 135.
 vero per se summas virtutes medicinales possident. Cuius generis sunt: *circulatum minus atque Aqua paradisiaca.* Ope vero proprie sic dicti vniuersalis menstrui Philosophi ex omnibus mineralibus atque metallis sic dictum philosophicum, benedictum siue sanctum oleum praeparare solent, quod quidem saporis dulcissimi, coloris rubri, naturae ignae et ponderis instar plumbi fere est, noctu siue in loco obscuro phosphorescit, et in metallis et corpus humandum summam vim atque potentiam exserit.

- p. 136. *Cap. 13. De variis Philosophorum modis prae-
randae tincturae.* Ex superioribus satis apparet, plu-
res dari vias, quibus aureum vellus, tincturam scilicet,
- p. 137. *tuto atque feliciter adipisci quis possit.* Probatur hoc
disertis Philosophorum testimonis, multis exper-
imentis chemicis, et ipsis denique rationis argumen-
tis. Quo loco vero et illud notandum, sermonem
esse de tinctura, nequaquam vero de lapide Philo-
sophorum. Nam, quod quidem infra patebit, lapis
Philosophorum a tinctura probe est distinguendus.
- p. 145. *Ex Auctoris quidem sententia sciendum est; vias
omnes nunquam posse definiri.* Natura enim extan-
riri non potest, vel tota possideri, ita ut nihil amplius
relicuum sit. Omnia tamen viarum certa-
- p. 146. *dantur classes.* Alia itaque via est, vel *lenta vel
lenta*; *longior* alia, *alia brevior*; *vel humida vel secca*; *alia denique uniuersalis, alia particularis.* Per omnia
has vias in sequentibus singulatim itur.
- p. 159. *Cap. 14. De tinctura et lapide Philosophorum.*
Plerique Chemiae cultores falso sibi persuadent,
Philosophos sub diuersis hisce denominationibus
*tinctura nimirum et lapide Philosophorum, unumiden-
que artis productum intelligi velle.* Scilicet: *Tinctura
est ignis essentialis, siue ab omnibus heterogeneis in-
puritatibus prorsus depuratum sat artificiale atque
sulphureum, in quolibet fluido dissolubile, naturae fixa-*
- p. 161. *ris atque magis minusue mercurialis indolis.* Sunt ve-
ro tincturae tum ratione originis atque materne-
turn quoque ratione praeparationis atque vias mo-
dique; tum denique ratione effectus, a se inuicem
perquam diuersae. Hinc nonnulli Philosophi eas-
dem in duas classes, in *uniuersales* nimirum et par-
ticulares tincturas diuidi cupiunt. Alii vero absque
necessitate tres classes distinguunt, easque diuiden-
- p. 167. *in uniuersalissimas, uniuersales et particulares.* *Lo-
pis vero Philosophorum est ponderosa vitroque simili-
substan-*

substantia metallicae originis. Siue: est perfectum metal-
lum, ope salis Philosophorum tintillum exaltatum inque-
ssentiam coagumentatum, sub vitri forma apprens, ve-
ramque imperfectorum metallorum medicinam exhibens. Lapis ruber nihil aliud est, quam ope salis p. 170.
philosophici sive tinturae, plus quam perfectum reddi-
tum atque vitrificatum aurum; siue: cum auro fer-
mentata atque coagumentata tintura philosophica, quae
omnia perfecta metalla in aurum perfectum transmu-
tare potest et sub forma vitri apparet. Lapis vero
albus est tintura, siue sal philosophicum, quod cum
serpente argenti ope fermentationis impraeagnatum atque
in formam vitri redactum est, omniaque imperfecta
metalla in argentum transmutare valet. Philosophi p. 178.
vero ideo tinturis suis vel ope auri, vel ope alius
idonei subiecti terrei, formam vitri reddunt, partim
vt eo melius thesaurum huncce suum asseruare, at-
que imperfecta metalla sine tintura iactura trans-
mutare possint, partim vero, vt impedian, quo mi-
nus imperiti tinturae philosophicae qualitatem at-
que naturam intelligent.

Cap. 15. De praeparatione atque applicatione p. 179.
menstruorum vniuersalium. Declaratur non in au-
dore sed in dei voluntate eiusmodi absconditorum
mysteriorum naturae reuelationem sitam esse. Hoc
vero teste Deo et veritate auctor affirmat, *praepa-*
randi modos atque sic dictos processus omnis generis
menstruorum vniuersalium diu iam impressos atque in
lucem editos profare. Hominum vero indignita-
tem atque coecitatem impedimento esse. Peculia-
rem vero applicationem menstruorum vniuersalium
quod attinet, de hac quidem re in plerisque scriptis
philosophicis altum est silentium. Sunt tamen, qui
vniuersalem quandam instructionem eiusmodi men-
struorum applicandorum nobis exhibeant. Consu-
lendi

lendi sunt in hanc rem HELMONTIVS et THEOPHRASTVS PARACELSVS.

- p. 182. *Cap. 16. De siccis et vulgaribus menstruis.* In hu-
superius iam allata *Aqua sicca* principatum obtine-
quae quidem denominatio, ut sancte profiteor, nihil
p. 184. aliud indicat, quam *argentum viuum sublimatum*. Se-
cundum locum occupat *Azoth* siccum siue, Demo-
p. 185. *gorgon Philosophorum*, i. e. *sulphur viuum*. Porro
huc pertinet: *lapis* ille, ex antimonio, sulphure et
arsenico confectus, *Pyrmeson*, siue *lapis de tribu*,
siue *magnes arsenicalis*, dictus; qui quidem celesti
me cuncta metalla soluit et perquam volatilia redi-
dit. Quo loco nota editoris subiecta iustae propor-
tionis caussa in soluendo et vitrificando auro et ar-
gento attendi meretur: ut nimirum huius arsenicalis
magnetis ad minimum octo vel decem partes ad
p. 186. unam partem auri vel argenti requirantur. Porro
p. 187. *siccus* et *frigidus ignis* in forma salis. Illud etiam
sal artificiale, sal mirabile dictum, cuius inventio-
nem plerique GLAVBERO tribuunt, quem tamen
multa secula ante hunc scriptorem nonnullis Philo-
sophis cognitum fuerit. Denique sal ammoniacum
quoque, tam *vulgare*, quam *philosophicum*, ex spiri-
tu vini rectificatissimo et spiritu vrinae ortum, hu-
p. 188. pertinet. Praeterea ad sicca menstrua Philosophorum
referenda quoque sunt: *vitrum saturni*, *silicis*,
antimonii, *mercurii*. Horum atque quorundam
erorum metallicorum ope antiquissimi Philosophi
lapidem suum metallicum *tingentem breui tempore* in
furno fusorio praeparasse dicuntur. Nunc men-
strua vulgaria recensentur, vbi auctor silentio pra-
p. 199. terire non vult, quod si quis acidum nitri cum acido
vitrioli in iusta quidem proportione apte coniunxerit,
menstruum inde oriatur, cuius ope artis periti in solu-
dis mineralibus eadem fere praefabunt, quam quae
aliis herculeo labore paratis menstruis. Inquiritur dein
quid

quid *mercurius viuus cum acido salis saturatus* in ra. p. 201.
dicaliter soluendis metallis et semimetallis praesta-
re possit; hoc autem non, nisi Philosophis cogni-
*tum est, quippe quibus *sicca haec aqua* loco menstrui*
radicalis in vnu fere quotidiano esse solet. Paucissi. p. 203.
*mi sane norunt, quid acidum *aceti radicatum et coa-**
gmentatum in regno minerali efficere valeat, quippe
quod non omnia quoque metalla in pellucidam dis-
solutionem reducere potest. Commendatur etiam pu- p. 207.
rificatio mercurii viu ope cerae, tanquam optima. Con- p. 213.
clusio denique huius tractatus continet auctoris gra-
tiarum actionem erga Deum, et justificationem er-
geosores et detrectatores.

II. *Historia Ignis-aquae et Ignis-gehennae, vna p. 217.*
cum institutis experimentis nonnullis, auctore IO. GVIL.

AGRICOLA. Primum Noster in praefatione occasio- p. 221.
nem huius tractatus edendi narrat. Ex peculiari
nimirum beniuolentia D. ALEX CAMERARII, Prof.
in vniuersitate Tubing. Patroni atque studiorum re-
ctoris sui, veniam naetus est, huncce tractatum ex
bibliotheca ipsius selectissima secum auferendi, et
imprimis ea, quae Philosophorum Alcahest concer-
nunt, diligenter perlustrandi. Quod quidem eo maiori
studio atque feroce perfecit, quo magis ipsi paullo
ante contigerat, esse tam felici, vt a venerabili quo-
dam patrono liquorem aliquem acciperet, qui non
omnia metalla soluere et mineralia dissolueret, sed et alia
phenomena admiratu dignissima exhiberet, ita vt hoc
argumentum dissertationis scribendae inauguralis
faceret. Iam in ipso huius tractatus initio historia p. 224.
et occasio inuentionis et correctionis huius liquoris
praemittitur. Prima omnium occasio praeparandi
huius liquoris fuit conuersatio quaedam ac disputa-
tio, quam inuentor habuit anno 1711 cum exerci-
tato quodam in Chemia viro, existentiam liquoris
Alcahest prorsus negante. Inuentor itaque, qui in

itineribus suis varia circa hanc rem expertus est experimentis factis, triduo post certam aquam præduxit, quae praesente isto incredulo, alias tam perito in chemicis viro, aurum, argentum et ferrum, tum in diuersis phiolis, tum in una eademque phiola, sine vlla pelluciditatis suae mutatione, et sine vlla orta præcipitatione, soluebat. Anno sequente inuentor haec experimenta cum omnibus septem metallis eorumdemque mineris, praesente et admirante quodam Illustrissimo viro, repetit.

p. 226. Anno 1713 iuuentor praesente quodam princeps multisque aliis hanc rem ita perfecrat, ut liquor ille ex sexaginta corporibus omnia solueret, quia princeps pro lubitu selegerat. Anno 1719 inuentor, adstantibus multis viris peregrinis, viginti diversa corpora dissoluit, id quod paullo post cum pluribus adhuc praesente Notario publico perficit, excepto solo tunc temporis lapide haematite quippe qui liquorem opacum reddebat. Iam auctor ipsa sua experimenta cum hoc liquore in domo D. CAMERARII, testis oculati, instituta, ordine enum.

p. 230. rat; 1) cum limatura plumbi; 2) stanni; 3) ferri; 4) cupri; 5) amalgama stanni; 6) argento lamellato et limato; 7) lamellis auri; 8) cinnabari nativa; 9) antimonio crudo; 10) bismutho; 11) uranico; 12) auripigmento; 13) cobalto; 14) magnete puluerisato; 15) haematite puluerisato; 16) talco; 17) amiantho; 18) sulphure crudo; 19) minio; 20) lithargyrio; 21) ceruffa; 22) aurichalco; 23) aere; 24) aerugine; 25) mercurio sublimato torrefacto; 26) mercurio præcipitato rubro; 27) vita antimonii; 28) croca metallorum; 29) regulo antimonii; 30) cinabari antimonii. His vero corporibus omnibus solutis varia adhuc salia adiunxit, inde vero lapides quoque pretiosos atque alios; denique etiam corpora ex regno animali et vegetabili defun-

Solutiones vero omnium siebant, siue in ma- p. 240.
 na siue in parca quantitate adhibita. Quo loco p. 241.
 illud in primis notatu dignissimum est, quod tum
 singula, tum cuncta corpora soluta lapidem siue
 massam duram variorum colorum exhibent, quae
 massa lapidea post aliquot dies in cella subterranea
 terum diffuit et in sic dictum oleum mutatur. Haec
 olea inter se commixta, siue cum liquore illo, nul-
 lam neque reactionem produnt, neque perturbatio-
 nem. Eiusmodi oleum v. c. ex auro obtentum, au- p. 244.
 richalco vel cupro illinitum, omni humiditate ope
 coloris iterum dissipata, et sale communi detrita la-
 mina statim pulcherrimam ostendit inaurationem.

Multos alias usus auctor relinquit, et potius ad tres
 quaestiones respondere studet: 1) Quid, unde cuius- p. 145.
 que naturae et indolis hic liquor proprius sit? 2) Quo
 iure paradoxa ista denominatio ipsi competit? Et 3)
 Cui bono, et num quoque aegrotis utilis esse possit?
 Ad primam quaestionem A. in hac descriptione re-
 spondet: *Liquor noster est pellucidus atque trans- p. 247.*
parens penetrantis coloris atque saporis, qui sine ulla
virium deminutione distissime affluari et ex duobus
in primis principiis, nimirum ex mercuriali sale quodam
et ex spiritu catholico panchresto, facilime praepara-
ti, et vel sexcenties usurpatus et denuo semper abstra-
bitur; ad soluenda alia corpora semper adhiberi potest.
 Ad secundam quaestionem cum COHAVSENIO in p. 250.

HELMONTIO suo ecstatis respondet: „Liquor ille
 appellatur *Ignis*, quia eius calcinatio fortior est,
 quam iphus ignis, inde etiam nomen *Ignis Gehennae*
 adeptus est. *Ignis Aqua* appellatur, quia haec duo
 in hoc liquore ita sunt unita, ut una indissolubilis
 substantia inde oriatur,.. In tertia denique respon- p. 254.
 sione ostendit, producta huius liquoris non curiosa
 solum, sed et perquam utilia in arte oeconomica,
 pictoria, pharmaceutica, et in primis medica esse,

quum omnia metalla et mineralia inde possint redi potabilia.

III. *Margarita porcis proiecta*, h. e. *lapis Philosophorum*, in mathematicis suis initii mundo exhibitus auctore ANONYMO. Praefatiuncula pertinet

p. 282. vitiosam progeniem nefandi popelli Boeotici. Auctore in ipsa hac opella generationem mineralium et metallorum naturalem, artificiale, et eorundem quaque transmutationem, et denique medicamentorum chemicorum praeparationem veram, quae sine cognitione praeparationis lapidis philosophorum fieri non possit, nota bene non, nisi per rimum, ostendit.

p. 291. IV. *De medicamentis vniuersalibus*. Auctore C. D. M. In praefatiuncula ad lectorum hic tractus dicitur clarior esse quam ullus aliis, quippe omnium optime possibilitatem non solum, sed ipsam adeo viam, subiectum Philosophiae Hermeticae inueniendi, ostendit. Quam quidem auctor ipse ingressus ingenue profitetur, se subiectum illud hermeticum inuenisse. Initium tractatus est de Chemiae praestantia, eiusque vario usu, in primis vero medico; et cum disertis BOHNII, Professoris quondam Lips., verbis vitia Chemiae vulgaris vberiusceteguntur. In centro Chemiae medicae materialis medicamentorum vniuersalium esse reperiendum.

Medicinam vero vniuersalem auctor ita intelligi vult ut sit remedium, non omnium morborum indiscriminatum sanandorum, sed in omnibus morbis tuto adhuc p. 310. dum. Quaeritur autem: Num eiusmodi vniuersalia medicamenta in rerum natura reperiunda? Argumenta aduersariorum ab experientia, ab historia et monumentis antiquitatis, ab humili possessorum conditione, ab oeconomia animali, ab archaei et spiritus mundi fictione, petita solide refutantur. Vniuersalia vero medicamenta reperiuntur, ex mente p. 323. quidem verorum Philosophorum, ubique. Nam

arbor vitae in medio paradiso, ita arbor Philosophorum in media natura plantata est, cuius, tanquam centri omnium corporum, radices in regno minerali, truncus in regno animali et rami in regno vegetabili sunt. Sic e. g. magnum Philosophorum p. 326. fixirum, tanquam summa panacea in hoc mundo, ex centro centrorum extrahitur. Postea sequuntur metallum et mineralia potabilia. Haec excipiunt ex regno animali praeparatae mumiae Paracelsicae; et denique rite praeparatae Quintae Essentiae vegetabilium. Omnis vero philosophica praeparatio vniuersalium medicamentorum et coagmentatarum Quintarum Essentiarum cernitur in his tribus periodis: 1) in separatione puri ab impuro. 2) in compositione et coniunctio- ne principiorum ita purificatorum; 3) in eorundem ultiori perfectione et exaltatione. Cuius rei exemplum auctor exhibit in extrahenda Quinta Essentia Roris p. 329. folis, EXISAACO HOLLANDO. Denique usus et effectus p. 345. medicamentorum vniuersalium in conseruanda sanitate et prolonganda vita, in praeseruandis morbis, et in restituenda sanitate amissa et sanandis morbis considerantur. Conclusio pertinet ad medicos practicos, quibus haec tria diligenter commendantur:

- 1) haec medicamenta esse verum centrum totius artis medicae, optimumque rerum medicarum compendium.
- 2) Eadem facem nobis preferre in facienda prognosi morborum.
- 3) Medicamentis vniuersalibus non tanquam asylis, neque ignorantiae, neque humanae impotentiae, abuti eos decere.

K. CAROL. FR. ZIMMERMANNI. *Analoga Alchemiae cum Mineralogia*. p. 358.

EIVSDEM QVE sententiae circa lapides magicos et medicinales. Veritas Alchemiae ex fide historica et ex analogia cum mineralogia in sequentibus probatur. Agitur nunc de materia cruda et proxima ab optimis auctoribus alchemicis descripta, quae conuenire

uenire videtur cum spiritu immaturo mercuriali nonnullis aquis acidulis. Succus ille rubeus et fuscus similis est lixiuio salis communis, siue potius Epsomensis, quem admodum terra quoque amica cum sicco sale Epsomensi, quodammodo conuenit. Propositiones autem hasce vberius explic

p. 363. Serpentes atque dracones alchemici analogiam quam cum venenis mineralibus habent. Terra p

hilosophica similis esse videtur sali metallorum; aqua mercurialis butyro antinomii, arsenico et lunaec

p. 364. neae. Terra foliata philosophica analogia est foli

p. 369. tae minerarum texturae. Terrae philosophicae trificatio conuenire videtur cum lapidibus pellu

dis, iisque foliatis atque calcareis, cum glacie Mar

p. 372. variisque terris seleniticis. Philosophi terram foli tam in vitrum redactam sal metallorum voca

p. 276. Fermentatio caussa est generationis mineralium. Aqua mercurialis exaltatur, et coctione sensim si

simque blandior fit, atque corrosivam suam indole

p. 381. amittit. Praeterea Auctor, cui de certitudine et ve

ritate Alchemiae persuasum est, tamen quemlibet

nisi rei tractandae claram atque perfectam habet

ideam, de vanis operationibus alchemicis vitando

admonet. Neque vero se manudictionem dare

luisse praeparandi lapidis Philosophorum, sed tu

tum ostendere se voluisse, quomodo ordine et sequen

laborum Magni Operis ex parua quadam imitatione

atque experientia addisci possit, id quod systema

p. 386. mineralogiae haud parum utilitatis sit allaturum, &

quuntur nunc iudicia quaedam super lapidibus magi

p. 388. cis atque medicinalibus. Lrides. sic dictos magi

fuisse factios; id quod ex loco quadam EUGENI

p. 391. PHILAETHAE de magia beryllistica probatur. Me

dicinalem virtutem lapidum non nisi putatiam au

isse. Quorsum pertinet famosus ille nuperrime la

mercurialiis *Inhas* dictus atque commendatus tanquam fin-
peus et singulariter quoddam alexipharmacum remedium.
is, siue p. Volumen II. huius promtuarii, quod alium edi- Vol. II.
quoque auctorem nactus est, continet:

I. *Dissertationem academicam IO. CONRAD. CREI-*
*us explicat INGEN**), Professoris quondam Tubing. Cel. de
giam quauro vellere aut possibilitate transmutationis métal-
Terra p. orum.

Sect. I. proœm. historiam aurei velleris eiusque ex-p. 1.
lunaecationem exhibit. Generalia quaedam de possi-
a est foliabilitate transmutationis metallorum praemittuntur.

Metallum describitur esse corpus ex particulis viscosis p. 9.

is pellucidae quae mercurialis cum salino-sulphureis et terreis pu-
cie Mariani oribus fixis ope motoris et caloris subterranei in sub-
ram foliamentum vel massam compactam, duram, ponderosam,
in vocem malleabilem et igne in fluorem liquabilem variis
neralium ponderis et coloris digestum, in terra copiosis lapideis,
ensim in terreis, sulphureis aliisque materiis mineralibus immix-
tum, raroque suum. Declarat porro, quid Philoso-

p. 11.

ne et philosophi per principia chemica, sal, sulphur et mercurio
quilibus intellexerint. Cum his conueniunt tres terrae

n habentur. SECCHELI. Sequitur applicatio ad generationem

vitanitatem metallorum, de qua nihil nobis dicendum. Dein-

p. 13.

dare de Aristotelis reductione metallorum in primam

sed ut de Materiam, indeque explicanda transmutatione, tum

et seruando, tum addendo aequa ac de NEIDHOLDI p. 20.

mercurio corporum olei Vitrioli beneficio facile pa-

riando, magno possibilitatis transmutationis argu-

mento, agitur. Inde autem pendet maximam par-

tē fixatio filii Maiae, Alchemistarum irrigoris, ope

nimi-

*) Haec commentatio seorsim quoque prodiit sub titulo:

Abhandlung von goldnem Vließ oder Moeglichkeit

der Verwandlung der Metalle aus dem Lateinischen

des Herrn I. C. CREILING, Tubing. 1787. 8.

Pagg. 176.

- p. 23. nimirum mercurii vel salis corporum. Pertinet
huc illa fixatio quae in processibus Saxonici sub
mine *Minerae perpetuae* a Doctore P. VITTO descri-
bitur. Sic BECCHERVS mercurium argenti, et
CAS OSIANDER mercurium auri, ope salis Tataro
et salis ammoniaci adepti dicuntur. Postea expe-
rimentum KVNKELII affertur, qui aestiuo tempo-
re mercurium vulgarem adeo exaltare nouerit, v-
cum argento fusus granum auri haud contemne-
dum dederit. Hac simul addita admonitione, quo
omnes particulares operationes in metallis fructu-
neae sint, nisi cum mercuriali parte metalloru-
miant, quippe qui mercurius metallorum, metallu-
ingressus, verum aurum fieri soleat.
- p. 25. p. 27. *Seſt. 2. De salibus metallicis, cinnabari, vſu hy-
droſtaticis in hac materia, tincturis vel animabus metal-
lorum, nec non albificationibus et rubificationibus.*
Salibus metallorum obtainendis A TREMONT, natio-
ne Gallus, infudauit diu noctuque, et quidem ope
mercurii viui. ISAACVS Hollandus, salia metallo-
rum obtainenda ope ignis reuerberii docuit KVN-
KELIVS vero regi Seucorum procedendi modam
quendam ex manuscriptis Saxonici exhibuit, vbi
sine igne reuerberii, sola extractione, opere aceti de-
stillati, ex calce lunae ſal argenti obtainetur. Ne-
que vero silentio praetereundae sunt amalgama-
nes istae atque tritiones, quibus uterque OSIANDER
LVCAS et IOANNES, FERNELIVS, CLAVEVS,
OLAVS BORRICHIVS, aliquie vſi fuerunt. Scilicet
haec erant ista ſic dicta opera particularia ſive randi
arboris illius magnae ſolis atque lunae. Quorum
et hoc pertinet, quod adeptus quidam AVGVSTOL.
Saxon. opus magnum ex crystallis ſolis, lunae atque
mercurii, ope aquarum fortium et spiritus vini pa-
ratis aperte demonstrauerit. Auctor ipſe experi-
mentum analogum instituit cum ſolutione lunae in
aqua
- p. 30. p. 33.

qua forti peculiari. Huc quoque referri merentur p. 35.
 chartae sic dictae lusoriae KVNKELII ex solutio-
 ne mercurii in spiritu nitri. Non temere forte non-
 nulli his accensent processus Monte-Snyderianos, a
 IVNKELIO quidem vehementer reprehensos. Por-
 experto experimenta BECCHERI cum salibus et vitriolis p. 39.
 metallorum recensentur. Curiositatis gratia pro-
 cessus ex MSto de fixanda cinabari, olim in aula
 Electorali elaboratus, neque huc usque, quantum
 constat, publicatus, communicatur. Atque prin- p. 48.
 cipia hydrostatica exemplo Archimedis ab auctore
 ipso in Alchemia applicantur. Non inutilem esse p. 51.
 minarum extractionem reete institutam, saltem in
 remedica Noster docet, in ea quidem opinione ipsum
 confirmarunt HELMONTIVS et POLEMANNVS. Pa-
 rum vero eandem facere ad transmutationem me-
 tallorum, quem sulphur sit fraus mundi, persuasum
 est ex Arcano Hermeticae Philosophiae Opere.
 ESPAGNETTVS obiter hic corrigitur ratione corpo- p. 54.
 ris auri albi relieti atque inutilis redditum tum aliquo
 exemplis, tum propria auctoris experientia.
 Deinceps dealbatio veneris cum et sine arsenico do- p. 63.
 getur. Argentum vero tincturale ope arsenici fieri posse
 ex ISAACO didicit, id ipsum vero cum mercurio p. 66.
 etiam fieri, patet ex historia SOMMERI apud Schrö-
 derum. Denique possilitas transmutationis me-
 tallicae probatur orichalci et metalli principis ruperti p. 67.
 confectio ex cupro ope Cadmiae vel Zinci.

Sect. 3. *De productione artificiali ferri et sulphu-*
ri, de vegetatione metallorum, experimenta Homber- p. 70.
giana, aliaque, argumenta pro possibilitate transmu-
tationis subministrantia, cum responsum ad dubia. Hic
leguntur: BECCHERI experimentum in producen-
do ferro cum limo et oleo lini. Ex GEOFROY sen-
tenti nulla plantarum incineratio fieri potest, quin p. 73.
simul

- simul ferri particulae producantur, ope magna
detegebantur. Id quod LEMERY in melle adeo,
p. 77. LEMERY filius in castoreo demonstrauit. Com-
positionem vero artificialem sulphuris communis an-
STAHLIVM KVNKELIVS, GLAVBERVS, aliquique in-
p. 79. publice docuerunt. Septennio post GEOFROE-
dem experimenta repetiit, atque cum Academia na-
turalia Parisiensi communicauit. Quod etiam BOYL
et GLAVBERVS fecisse dicuntur. His GEOFROE
addit elegans experimentum, quo spiritum vini mi-
xime volatilem celeriter figi docet. Obiectio-
vero: quid haec ad transmutationem metallorum
et cui bono adducantur compositiones istae artifi-
ciales? Respondetur: eiusmodi fuisse tincturam NOR-
TICHERI, AVGUSTO, Regi Poloniarum, traditam.
Testimonii quoque loco posse inseruire encomia
quae in his sacris expertus RUPERTVS, HENKE-
LVIS in pyritologia, sulphuri praebet, scilicet: mu-
turandi, gradandi, imo transmutandi, tam in min-
era sua, quam inde separato, cuius rei experimen-
tum aliquot adducuntur. Vegetationem metallorum, in
Arbores Diana sic dictas philosophicas non mi-
pro possibilitate transmutationis allegari, per ex-
perientiam arbitratur auctor. Cuius rei egregia
exempla exhibentur. Inde auctor concludit:
quis vitam metallis mortuis quasi largiri queat, non
procul abesse eum a Philosophorum scopo, qui om-
nes clamant: metalla nostra, operi transmutatio-
nis adaptanda, viua reddi debere. Et cum de in-
eorum vulgo dubitetur, exempla haec ad minimum
possibilitatem probare poterunt, quamquam hoc
modo non procedant Adepti. Silicis in hac ope-
ratione necessitatem auctor haud insignificanter
nobis quidem videtur, hoc disticho commendat:
- p. 83.
- p. 90. LEX diuina tibi Physico SIT cognita: SI LEX
Nostra perit, maneant LUCIDA verba Dei!

Adiecta experimenta HOMBERGII materiam luminis
in argentum introduci posse demonstrant. His rite
propositis de *salium regeneratione et permutatione*, p. 95.
tanquam re philosophica contemplatione omnino
digna verba facit A. Pollicentur nimirum au^to-
res, si quod transmutare velis sal spiritu suo, seu par-
te volatili, priuatum fuerit et recipiat volatile vel
spiritum illius salis quod producere cupis, transitu-
num illud esse in naturam salis, cuius spiritum addi-
disti: Quo fundamento illud menstruum vniuer-
sale seu Alkaëstum GLAUBERI niti tralatitium est.
Non tamen contemnendum videtur argumentum p. 96.
pro possibilitate transmutationis metallica, quod
deflumitur ab analogia *lapidificationis lignorum*, quo
simil modus secundum quem agere queat *lapis phi-*
losophorum seu medicina transmutatiua in metallis
dilucide explicari videtur. In sequentibus Au^torp. 98.
aliquot experimenta adducit, quae quamvis non lu-
crosa, pro veritate tamen transmutationis esse pos-
sunt. Denique pro veritate laborum philosophi p. 100.
corum haud parum loqui auctori videntur *fabulae*
gentilium, quas nemo sanae mentis credere potuif-
set, nisi mysteria in iis latere sibi persuasisset. Ex
pluribus vero illa in primis *Argonautarum* seu *aurei*
elleris historia, et adulterium *Veneris* cum *Marte*.
Auctoritas in sequentibus confirmatur STAHLII, co-p. 104,
qui om-
mis a WÜRBEN et PAYKULIS. Auctor etiam ad du-
bia quaedam in contrarium respondet, in primis vero p. 106.
ad argumentum FR. HOFFMANNI ex grauitate auri
specifica deductum; Vbi docetur, adeptos habere
mercurium ipso auro ponderosiorum. Inde Cel.
HOERRHAAVE de mercurio DXI vicibus destillato et
propius ad auri grauitatem accedente quaerit: an
mercurius opere continuato tandem posset densari
in pondus auri? an tum esset aurum viuum vel
mercurius philosophorum? Porro: potest fieri
Tom. XXIX. Pars III. Hh oleum

oleum vitrioli aquae instar limpidum, quod nihil aliud est quam mercurius liquidus, et ipso auro gravitate propemodum aequale, manifesto argumento: mercurialitatem puram, liceat ita loqui, vel iam habere, vel parum abesse, ab auri gravitate specifica.

- p. 114. *Sect. 4. De quibusdam cautionibus in chrysopis haud parum utilibus, in primis vero in operationibus particularibus.* Prima cautio est: ut ne docimatis deciduam ex aqua forti calcem nigrum statim pro auro habeant; quia saepius vel seculenti quid, vel calx ferri esse solet, id quod experimento cuiusdam artificis confirmatur. Fixationem vero mercuriorum tanquam opus quoddam particulare, pertinere a operationes fraudulentas, testantur ALEXANDER p. 126. VON SUCHTEN et BECHERUS. Experimentum auctoris cum aqua gradatoria ex MSto quodam chmico docet: calces albas non semper esse fecunditas, sed interdum, noua digestione in aqua forti depurata, adhibita, nigras reddi atque auriferas. Praecip. p. 128. Noster etiam de arte Melandina, siue exaltando aut pallidiore Rhenano ope cementationum. De exaltando quoque auro Hungarico, repetitis fusionibus ope martis et veneris, et affirmat vel optimam aquam gradatoriam KUNKELII *) non esse opere pretium, et omne experimentum, teste iam HIPPOCRATE, lubricum esse atque fallax. Hinc omnia experimenta caute, et modo in maiori, modo in minori quantitate, esse instituenda. Ad cognoscendas et detegendas vero fraudes Alchemistarum commendatur ROBINSONUS chemicus ab HYDROPHILo P. 135. editus. Magna denique cautio adhibenda est in sic dictis aquis docimasticis, paratis ex nitro a sale communii non satis depurato; vel ex vitriolo, semine auri impregnato. Cuius rei luculentum exemplum eff.

*) in Laboratorio c. 23. p. 375.

locimastae eiusdem Viennensis in Vindiciis Al-
chemiae.

Auctor quoque detexit fallaciam, a qua vel ipse p. 138.
Magnus BECHERUS non liber fuit, argenti nimi-
um in aqua forti non dissoluendi. Eadem fallacia p. 140.
fraus est cum tincturis sulphure aureo impre-
natis, atque ope arsenici cum metallis fusis. Tan- p. 143.
em variae transmutationes metallorum accuratius
hautore examinantur, nec statim fidem ipsis haben-
t am esse docetur. Necessestasque incerationis et p. 151.
incorporationis demonstratur, si tinctura metalla
ingredi recusat. Ultimo loco de artificio sepa p. 155.
fusoriae tanquam optimo, minus vero co-
moto differitur, atque, ante omnia et prius quam p. 159.
minus operi admoueatur commendatur cognitio τροφ
Philosophorum.

Additamenta primae, secundae, tertiae et quartae p. 164.
Notari autem hic merentur haec: Natura
semper agit indefessum ac sapientem chemi-
cum, in destruendo, generando, separando, coniun-
endo, dissoluendo, coagulando, extrahendo, puri-
fyingando, permiscendo, attenuando, inerassando, ex-
altando, praecipitando, destillando, cohobando, im-
bibendo, exsiccando, incinerando, figendo, digeren-
do, maturando, et sic porro. Ars non solum imita-
tur naturam, sed plus ultra procedit. Praecipua
instrumenta mutationum naturae et artis sunt pu-
refactio et incineratio. Si quis aerem coagulare p. 168.
souverit, ita quidem, ut neque per se, neque ab igne
volatilis fiat, is, secundum Nouum Lumen chemi-
cum, lapides pretiosos, crystallos, adamantes, alia-
que conficere poterit. Aurum eo usque subtiliari
potest, ut cum spiritu vini ardeat et prorsus in aera
beat, quamuis in naturali sua mixtione omnem Vul-
cani vim in sempiternum eludat. Processus Philo-
sophorum maximam partem falsi sunt, si demque

- p. 170. quoque veri. Qui vim atque influxum siderum ne-
gant, ii in spississimis tenebris suis neque lucem, ne-
que harmoniam et nexus systematis mundani
p. 171. dent atque intelligunt. **CONRAD. HORNIUS.**
Professor olim Cel. vere pronunciat: quodsi ratione
metalla transmutare potest, idem quoque ars, dum
agens et patiens inter se inuicem coniungit, efficien-
ta valet. Id quod neque absurdum neque impossible
esse videtur, adeoque omnino fieri posse existimatur.
p. 173. tur. Praeparatio lapidis Philosophorum eiusque
materiae repraesentatur, Genes. II, 7. 21. 22. 23.
24. Non dubium esse videtur; quin plures, dent
tincturae tum ad medicinam tum ad transmutationem.
Medicina vniuersalis quae vulgo dicitur, cum
Etosque morbos debellare fertur, in arte humana
p. 174. atque scientia non est. Pleraque opera particu-
lia plus operae habent atque sumptus, quam lucrum.
p. 175. Exemplum notatu dignum vegetationis et conda-
fationis est Arbor Diana, veteribus iam cognita.
p. 176. Ignis solaris in operationibus chemicis maiores
meliores effectus edit, quam ignis culinaris. Cate-
rum **CREILINGII** scripta digna sunt, quae studio
et diligenter perlegantur.
p. 180. *Alchemicae viae dux.* Omnia eo redeunt: Ex
quatuor elementis esse tria sic dicta principia atque
partes constitutiae rerum omnium creaturarum.
Haec tria principia in regno animali sunt: corpus,
anima, spiritus; in regno vegetabili: aqua, spiritus,
sal; in regno minerali: sal, sulphur, mercurius.
Quinque imperfecta metalla ope artis per tam cr-
bro descriptum, tam aude quae situm, a paucissimum
vero inuentum, in natura tamen fundatum sic di-
ctum lapidem Philosophorum, ad perfectionem
duorum illorum nobilium metallorum, auri numerum
atque argenti, perduci possunt. Id quod bre-

huius tractatus argumentum est. Cuius rei
causa auctor ad sex quaestiones sequentes breuiter
et solide respondit: 1. Daturne re ipsa eiusmodi p. 181.
quid, quod cuncta illa praefat, quae a tam anxie
quaesito lapide Philosophorum perhibentur? 2. Cur p. 182.
rarisimis inueniuntur veri lapidis Philosophorum pos-
sibilis? 3. Cur Philosophi Adepi adeo obscuri
sunt in scribendo? 4. Cur tam multi rarissimae hu-
moris studiosi infausti reperiuntur, prius quam vnum
fortunatus euadat? 5. Quinam est iste labyrinthus,
in quo huius rei cultores perditum sese eunt? 6.
Quenam est vera illa via, qua sine vlo religionis,
honoris, muneris, officii, conditionis atque faculta-
tum discrimine, huic studio operam nauare quis
possit? Ad primam quaestionem auctor exemplis et
argumentis quibusdam egregie respondet affirmant-
do. Ad secundam quaestionem in alia quaestione p. 187.
proposita respondet: cur christianorum paucissimi
veri Christi sectatores dici mereantur? Tertio: au- p. 192.
torum alchemicorum scribendi rationem obscuram
et enigmaticam A. recte defendit atque exemplis
nonnullis illustrat. Quartae quaestionalis cauſa non p. 197.
est in ipſa arte, sed malis prauisque ipsius artis cul-
toribus quaerenda. Quinto: Opera sic dicta par. p. 207.
sicularia et sophistica plurimos seducunt. Ad sex. p. 210.
tam quaestionem: timor Dei, tanquam initium sa-
cientiae; studium naturae; et lectio assidua bono-
rum auctorum, in primis vero *Annuli Platonis*. De p. 218.
monstratur simul generatio et transmutatio metal-
lorum ex semine vniuersali. Praeparatio lapidis p. 226.
Philosophorum ex semine vniuersali siue succo me-
tallico. Denique pauca adhuc de possibilitate trans. p. 237.
mutationis metallorum imperfectorum in aurum et
argentum. In fragmentis denique omnis proce-
dendi modus siue totus processus continetur in his:
Aqua chalcea vniuersalis in vase obturato continetur, p. 258.

*qui*us terra secundum naturam extrahatur, et ad suum gradum subtilitatis perducatur; id quod metuente sua ipsius aqua, ex qua orta est, facilium potest.

- Excerpta ex EVGENII PHILALETHAE Lumine. Hamburg, 1693.* 8. Haec tanquam saurus ex terra deponita ab editore dicuntur. H. humiditas non est communis aqua, sed quoddam quasi oleum aqueae indolis. Erat substantia quodam pinguis, viscosa atque mineralis, tota tanquam margarita, et pellucida tanquam cristalus. Probe multumque considerata videbatur in spermatica indolis (tanquam semen) eratque adspectu vilis, ita sapore foetida. Quo facto Thalia, est, inquit, prima materia, verumque natura sperma macrocosmi, inuisibile illud ipsum et apud p. 268. cissimis inueniendum. Eiusmodi aquam studiosa querant necesse est, qui extraordinaria quaedam opera magica perficere tentant. Haec enim specie aqua vel levissimo calore coagulatur, ita natura illam in metallicum corpus indurare atque p. 271. excoquere valeat. Porro ex literis fratrum Rosen Crucis de inuisibili magico monte intusque culto p. 275. to thesauro: In media terra, siue in centro mundi reperitur mons, parvus ille atque magnus, molle idemque per quam durus atque lapideus. Remota est atque propinquus, ex Dei prouidentia vero inuisibilis. In illo ipse monte absconditi sunt per quam magni thesauri, nec numerandi a mundo, ne p. 282. aestimandi. Dein Matrix, siue prima materia mundi, p. 285. tallorum describitur, et de aethere microcosmi via us eiusdemque naturae ac substantiae cum extremitate, p. 289. no aethere macrocosmi differitur. Sequitur explicatio et illustratio textus Mosaici de creatione mundi, eiusdemque applicatio ad opus Philosophie, p. 297. cum. Metempsychoseos Pythagoricae explicatio.

ad f
mech
lum
e Lum
uam da
ur. H
quodd
tia qu
ota ch
cryba
atur ip
tque, r
to Th
natur
et a p
stud
uaec
m spe
r, ita
s aqu
Rofa
ustodi
punt
moll
mon
ero
e pe
o, no
i m
orter
2000
ppa
tabo
4) Parte III. Berolinii 1779. 8. p. 157. sqq.
5) Ibid. Part. 3. p. 115. sqq.

de occultis operationibus magicis atque transmutacionibus ultimis ope elixirii siue medicinae temperatae. Ultimo denique loco sequuntur duodecim sententiae aphoristicae atque aenigmatischeae. Ceterum cunctis huius alchemici, praeceteris lectu dignissimi, excerpta plura iam habemus in *Hermetico A.B.C.* *).

Excerpta ex Eugenii Philalethae Anthroposophia Theomagica. Insunt: Macrocosmi animati comparatio et analogia cum microcosmo. De terra, tan-p. 303. quam sede et matrice spermatis virilis atque natura-p. 308. rum aetna. De aqua, causa conceptionis atque foecunditatis. De aere, hermaphrodito atque vinculo p. 309. extremarum partium, eodemque receptaculo omni-p. 311. um formarum magicarum. Aer hicce est corpus vi-
tæ spiritus nostri sensitui. De igne denique, ultimap. 312. et summa in naturae scala, substantia, naturae vehiculo, tentorio atque maiestatis diuinae velamento. De morte quoque atque dissolutione hominis, tanquam retrocessione vitae in occultum. Plura exp. 313. hoc libro, omnis sapientiae in centrum quasi redactione plenissimo, excerpta habet idem *Hermeticum A.B.C.* **).

Excerpta ex tractatu aliquo, sub titulo: Die unvorsichtig verlohrne, aber doch glücklich wieder gefundene philosophische Brieftasche, von einem Freund und Untersucher der natürlichen und Hermetischen Wahrheiten. Straßb. 1728. 8. Agitur De lapidis triuni vera notione, quod nimurum non ratione materiae, exp. 322. qua, sed ratione variationis laboris philosophici ita appellandus sit lapis Philosophorum. Deinde Mercurius Philosophorum est subiectum, quod, in reg. p. 323. non animali, animalis, in vegetabilibus, vegetabilis,

et in mineralibus mineralis indolis est. Hic spiritus omnes colores, qui sub sole sunt, continet; et cum huius fratre suo, rubri coloris, siue sulphure solis, coniungendus est, vt inde oriatur mercurius duplicatus.

p. 327. tum demum verus mercurius Philosophorum. est desuper splendescens ignis centralis, cor atque quinta essentia mundi, in quo resoluta vis, tenuis virgo, tanquam luminis radius emittitur, ita, ut tenuis, aucta substantia in forma appareat lucida; inde etiam ex virtutem suam, tanquam semen vniuersale ejaculat, ordinet, quod cum calore lucis coniunctum, illam humectat, tatem parit, in qua ignis centralis continetur, tamquam vita terrae, quae omnem foecunditatem suam per omnesque omnino res e terrae gremio producit. Sal contra ea est magnes et ignis centralis inservient, in quo effluxus superiorum determinatur. Porro

p. 329. secundum commune chemicorum proverbiū fons chemicus (i. e. radix omnium mineralium et metallorum) in aere nascitur, in balneo concepitur, in terra nutritur, in igne autem vivit. Et haec omnia sunt vnum, furnus vnum, ignis vnum. Et haec omnia sunt vnum, nimurum Aqua Nostra. Ignis enim coquit, vas albificat et penetrat, et furnus, suum coniunctionem, omnia circumdat et intus circumcludit.

Et ignis est mercurius, vas est mercurius, et furnus denique idem est atque vnum ille mercurius. Nam ignis noster est viuus; aqua nostra est viuus; vas nostrum est viuum; furnus noster est viuus; et

p. 342. cuncta haec non sunt nisi vnum. De regimine ignis secundum quatuor anni vicissitudines, ita tamen, ut in digestione philosophica primum sit dimidium veri, post hiems, tunc denuo ver, nunc aestas et tandem

p. 352. auctumnus, siue collectio frugum. Si quis verum Mercurium duplicatum praeparare nquerit, ille quoque inueniet pondus, vas et furnum. Nam est in Mercurio vero, nempe legitimo et philosophico omne

spiritu amne id, quod quaerunt sapientes! Osoribus deni p. 361.
et conuine huius artis vere diuinae auctor ita occurrit:

Insius, quae non capit, illa carpit,

Doctor haec mysteria magna vidit;

Ambo sic pergent: Fatuus sed unus.

Stultus et alter.

Vltimo tandem loco, ne quicquam deesse videa- P. 363.

vt tu aur, auctor omnes omnino operationes philosophi-
etiam ex magno philosopho, GEBERO, quo fieri de-
acutum est ordine, huc apposuit. Nimirum: 1) compo-
nimus; 2) compositum putrefacimus; 3) putrefa-
cium solvimus; 4) solutum diuidimus; 5) diui-
dum purificamus; 6) purificatum coniungimus. 7)
coniunctum denuo purificamus destillando; 8) de-
stillatum figimus; et tandem 9) fixum redditum
multiplicamus.

Excerpta ex tractatu quodam, sub titulo: *Hydro-
sophicus seu Aquarium sapientum; una cum duo-
bus tractatulis 1) Io. a Mehung. 2) Via veritatis.*

Præf. ad M. 1709.8. Obserues quæsto, inquit Natura, p. 368.

qua ratione aurum splendidum hanc pulchram suam
formam de coelo, bonam vero materiam suam de
terra sumvit; sicuti etiam res est cum lapidibus pre-
ciosis, Rubino v. c. Adamante, e. f. p. Terra itaque p. 373.

cum coelis circumdata atque ornata, ab iis ipsis ac-
cepit omnes influxus optimamque substantiam. Hinc
et quaelibet sphaera virtutes suas demittit et in cen-
trum usque penetrat. Omnia metalla ex sulphure p. 374.

et mercurio formata sunt, tanquam ex duplice sper-
mate omnium metalorum, altero nimirum masculo,
altero foemineo. Haec duo sperma vero compo-
nita sunt ex quatuor elementis. Alterum est mascu-p. 375.

lum nihilque aliud, quam sulphur ex igne et aëre;
estique sulphur fixum, naturæ immutabilis atque
metallicæ. Alterum vero, sperma foemineum, vo-
catur mercurius, et nihil aliud est, quam aqua et

terra. Ceterum vel ex hac huius *promptuarium* diligenter et cum selectu auctorum facta collectione statim intelligenti apparet, non vnum eundemque esse vtriusque voluminis editorem. Primi enim voluminis collectio scriptorum ad opera sic dicta *particularia alchemicorum*, secundi vero volumini selectus auctorum ad opus alchemicum *unius* nobis quidem, magis pertinere videtur.

IV

Précis de matière médicale, par Mr. VENDELL,
Conseiller, Médecin ordinaire du Roi, Professeur en Médecine dans l' Université de Montpellier, de la Société royale des sciences de la même ville, Censeur royal, Inspecteur général des eaux minérales de la Province de Languedoc, Chargé par le Roi de l' Examen de toutes celles de la France. Augmenté de notes, additions et observations, par Mr. CARRERE, Conseiller, Médecin ordinaire du Roi, Professeur royal Emérite en Médecine, Censeur royal, ancien Inspecteur général des eaux minérales de la Province de Roussillon et du Comté du Foix, de la Société royale de Médecine, et de celle des Sciences de Montpellier, des Académies de Toulouse, des curieux de la nature etc. à Paris, chez Cailleau, 1787. 8. deux Volumes.

i. e.

Compendium materiae medicae, auctore VENDELLIO, auctum notis, additionibus ac observationibus a CARRERIO etc.

Primum

Primae statim huius egregii libri paginae testimonia perhibent euidentissima de ingenio paene diuino atque egregiis animi dotibus Cl. VENELII, quibus instructus huic materiae medicae manus admovit, suaque dicauit studia. Etenim in hoc opere continentur egregia praecpta de remediis recte cognoscendis atque rite applicandis, et vnumquodque caput concise, breuiter, succinete et ita conscripsum est, ut primo subinde appareat obtutu, Cl. A. ex elegantis doctrinae suae copia et longae experientiae penu suos depromisse thesauros. Praeterea studio indefesso atque prorsus singulari diligentia abesse insit omnia, quae meritis tantum coniecturis nituntur, segmentisque, aut quae theoriis audacibus superstructa esse intelliguntur; potius omnia ex geninis principiis et veris experimentis deduxit declarauitque, atque procurauit, ut ingenia iuniorum medicorum alerentur, ne aquam vero memoria ipsorum inutili farragine remediorum, quae tantum catalogo augendo inseruiunt, oneretur aqua obrueretur. In vniuersum illa tantum remedia hic proponuntur, quorum egregia virtus cognitum necessaria usque comprobata est, et quibus nequam carere possumus, si formulas iusto modo concinnare atque cum fructu remedia praescribere volumus. Igitur delectum hic inuenimus praesidiorum, qui arti medendi summam conciliat auctoritatem, et non inanem parit gloriam, et qui simul innuit materiam medicam nostris temporibus emendatiorem melioremque doctissimorum virorum studiis esse redditam, quibus videlicet ex pharmacia atque pharmacopoliis proscripta sunt omnia medicamina inertia, ambigua atque ancipitia, atque ea tantum recepta, quorum virtus et efficacia satis est probata atque experimentis stabilita. Eo lubentius autem Cl. CARRERE huius edendi libri curam in se suscep-

suscepit quo magis auctori fuit familiarissimus, il-
lumque multis nouiter detectis medicaminibus ad-
modum auxit, et egregie instruxit.

Praemittitur autem ipsi tractationi Elogium Cl.
VENELII lectum in confessu publico societatis re-
gliae scientiarum Montispessulanae a Cl. DE RATTI,
qui perpetuo huic societati a secretis est. Hoc sa-
tum elogium excipit distributio medicamentorum in
classes, hinc emetica, purgantia, expectorantia, in-
dorifera, diuretica, vulneraria, adstringentia, tonica,
stomachica, cardiaca, irritantia, calefacientia, refi-
gerantia, demulcentia, incrassantia, lenientia, diluen-
tia, et specifica, quae Cl. A. diuidit in lithontripica,
antispasmodica, antihysterica, antiscorbutica, febi-
fuga, antiseptica, vermifuga, antiuenerea, antiscabio-
sa, aphrodisiaca, et carminativa, suis locis collocata
ex ordine legitimo reperiuntur. Ad calcem his ad-
duntur remedia externa, repellentia, caustica, reflu-
uentia, suppurantia, emollientia, cathaeretica, defau-
siua, glutinantia, adstringentia, digestiua, sareotica,
exsiccantia, mundificantia seu detergenteria, elchro-
tica, antiseptica, et complura alia remedia. Abfol-
uitur autem liber duabus partibus, quibus medici-
menta interna aequa ac externa comprehenduntur,
quae propriis traduntur in capitibus et sectionibus.
Ita autem de his medicamentis praecipit A. ut de
vniuscuiusque ratione et modo, quo agat in corpus
eiusdemque effectibus, de indicationibus, quas sequi
debeamus in iis rite administrandis, de proprietati-
bus, dosi ac virtute nos commonefaciat, simulque
indicit, quando et qua ratione interdum noxios pro-
ducere possint effectus.

Rerum copia aequa ac vbertas non permette-
nobis videtur ex ordine ab A. seruato omnia recen-
sere, sufficiet ideo nobis exempli loco quaedam pro-
ferre, vt intelligent lectors Nostrum optimis sub-
sidii

hūis instructum hoc opus elaborasse, et vtilitati medicorum optime prospexit.

Nobis in primis placuit historia et fata antimo- Tom. I.
ni, quod quidem usque ad tempora **BASILII VA-** p. 48.

LENTINI ex communi consensione pro veneno fuit habitum. Hic autem celeber Chymicus, eiusque commentatores ad coelum usque, enthusiasmo quodam abrepti, illud extollere, eiusque praestantiam declarare minime dubitarunt, et in eorum scriptis reperiuntur variae methodi atque diuersae enchi- reses, ope quarum ad medicos antimonium possit debeatque præparari usus. Facultas autem medica Par- sisina admonitu suasusque **GVY PATINI** antimonium accuratius inquisivit, illudque reiecit, unde quoque factum est, ut edictio a Curia suprema Parisina pro- mulgato illud olim proscriberetur medicamentum. **PATINVS** vero eo ipso tempore aduersus antimonium librum conscripsit sub titulo : Martyrologium An- imonii. In hanc vero sententiam ille medicus, qua notam inurere voluit antimonio, facile deducet- ets, quia tunc temporis emetica, nondum prouti par- est, præparabantur, et quia talia in principio mor- borum acutorum minime exhibebantur, in quibus tamen effectus præstantissimos edunt. Paulo post **NECQVET**, grauis præparatorum ex antimonio re- mediorum aduersarius, medicusque prorsus singula- ris, et crudelis venaectionum patronus, in sce- nam prodit, atque in suis litteris super hoc argu- mento scriptis eo progressus est insaniae, ut pronun- ciaret; diabolum ipsum inuentorem harum præ- parationum, atque directorem fuisse. Praeprimis autem admiratione dignum est, eum asseruisse **BA-** **SILIVM VALENTINVM** iam ante trecentos annos dixisse, diabolum has præparations eliminasse ex medicina, quum tamen nullum de hac re ibi existet vestigium, atque appareat inde, illum nunquam

VALEN-

VALENTINI perlegisse scripta. Interim nostri temporibus in eo fere conueniunt omnes; animoniu[m] probum ac egregium esse remedium, quo[rum] qui de eius vsu pericula metuunt praecognitissimis captos opinionibus.

p. 125. De rosa muscata siue moschata A. iudicat eam ad purgantia draistica referri debere. Duodecim aut quindecim petala semper aluum sufficienter creare, exemplo quodam edocet Nos[t]er. Aliquando enim ruri degens, vidit aegram femellam, qua ex indicatione purgante medicamento erat perfananda, nummis autem destituta sibi non poterat comparare eiusmodi medicamentum, cui igitur quindecim petala huius rosae in aqua pura infusa exhibuit, quae bene aluum ipsi subduxerunt; et quatenus instituta hac purgatione conualuit absque sumptibus in quatuor medicamenta purgantia impendendis.

T. II.

p. 44.

Circa confectionem Alkermes, cuius descriptio[n]em MESVÆ debemus satis quidem absurdam, prout vulgatis extat in exemplaribus et quam admodum irrigit ZWELFERS, cuique corrigendæ pharmaciologi prorsus singulare studium impendere, monete inuenisse in Codice ipsius, qui penes facultatem Parisinam est formulam huius confectionis emendatorem multo correctioremque, ex qua proscripta sunt, et quidem non iniuria 1) sericum crudum, cuius infusum risum penes intelligentes et rerum peritos mouet, 2) aqua rosarum cuius usus illis in medicamentis absurdus est, qui euaporando demum formam suam consequuntur legitimam, cum illa simili virtus ipsius aquae euolat in auras 3) Lapis Lazuli, qui semper suspectus ob cuprum est, quod in suo gremio fouet, quamquam correctus ope calcinationis esse putatur. Auri folia autem ibi retenta esse intelligimus, sed absque illa ratione, haud dubie eam ob causam quia veteres fuere persuasi aurum non quam

nam sine fructu adhiberi posse. Haec vero con-
silio stomachicis remediis ac cardiacis accenserit
meretur, et ob posteriorem effectum communissi-
me propinatur. Omnibus siquidem admiscetur po-
sonibus cum maximo fructu. Dosis plerumque est,
rachma dimidia usque ad unam, sed omni timore
posito uncia dimidia exhiberi potest; etenim il-
ud remedium saepius suo destituitur fructu, si in
refracta ac minima dosi propinatur.

Cl. VENEL de liquore anodyno minerali Hoff. p. 92.

manni sic censuit: egregium atque celebratissimum
hunc remedium, cuius praeparatio hucusque non
constat, ut videtur, compositum est ex spiritu vini
intimus iuncto cum pauxillo olei aetherei, aut cum
olio spiritu vini aethereo et oleo huic analogo. Ta-
cet autem aethereae substantiae, vitriolicae atque
nitrosae tanquam narcotica considerari possunt, hoc
autemmodo discrimine seruato, ut paulo debilius
agat.

Quo autem melius faciliusque de additionibus
potissimum atque praestantissimis Cl. CARRERII fer-
ri queat iudicium, specimina quoque nonnulla pro-
ferre nobis liceat. Circa Kermes mineralem monet, Tom. I.
Illum dari debere in iusculis, ptisanis, potionibus, p. 182.
Looch, in tribus dosibus refractis, ita ut aeger una
quaque vice quintam aut sextam grani assumat par-
tem, quae quidem dosis pro circumstantiarum ratione
minuenda augendaque est. In vniuersum autem ab
eius usu abstinentur est, si multum caloris, plurimum
irritationis, erethismi et febris intensa adest; et si
qua necessitas urget, ut illum adhibere teneamur,
superbibenda est potius diluens in copia magna.

Scillam tanquam medicamentum valde expecto p. 183.
trans describit, quod Cl. REGNAUDOT in formam
pilularum redactum exhibuit, ita ut vni parti scillae
recentis tres partes salis de duobus admiscerentur
donec

donec massam aequam omnibusque numeris ab
lutam, intimiusque inter se iunctam efficerent,
quibus pilulae duodecim granorum lente siccando
conficiendae essent. De his quatuor et interdum
mane et vesperi per interualla aegris sunt exhiben-
dae superhibendo potionem diluentem aut mitiga-
tem, prouti temperamentum aegri facile ad irrita-
tionem proclive talia requirere videtur decocta. Si
mul autem affirmat se se optimos effectus ex vi
eius expertum fuisse in anasarca, et in vniuersum in
omnibus morbis, in quibus solidorum actio restitu-
enda atque sustinenda est, quae a lentore, vicio-
tate, tenacitate ac stagnatione humorum relaxata
se videtur.

p. 227. Dulcamaram autem, siue solanum Dulcamaram
Linn., arbitratur Cl. CARRERE vicem lenioris habi-
re diaphoretici remedii, si rite et cum iudicio pro-
pinatur. De proprietatibus quidem eiusdem pe-
longum iam tempus sumus certiores redditi; sed
auctores nonnulli qui eam descripsere, neque suffi-
cienter ac distincte eius vires indicarunt, neque sua
accurate doses definierunt, neque commemoraroni
casus, in quibus commode datur, neque viam ac ratio-
nem administrandi eandem exposuerunt. Hos em-
pres non tantum diligentissime euitare studuit Nostrus,
sed etiam liquidius atque accuratius in definitiis
determinandisque hisce circumstantiis versatus et
simulque praecognitam illam opinionem de hac
planta, quasi venenatae sit indolis, refellere solum
prouocando ad ingentem practicarum obseruatorum
copiam, subinde declarantium, usum huius
plantae prosperrimos euentus produxisse. Primi-
rius eius autem usus cernitur in morbis cutaneis, et
aliis ab heterogeneo humore intimius cum sanguine
iuncto obortis. Caulis autem tantum ad usum
adhibetur medicos, dosibus diuersimode et succel-

ue auctis, et interdum sub forma decocti, adiecto
redditi mitioris, interdum sub extracti for-

Tandem commemorandum a nobis est nouum T. II.
medium antienereum, ex regno depromtum p. 363.
etabili, quod hucusque, quantum scimus, nondum
ad iritatis morbis fuit adhibitum; videlicet prunus padus
Illud nobis suppeditauit Cl. BIOERLVND in
commentariis Academiae scientiarum Hol-
menis, ac in eleganti quadam commentatione de
proprietatibus huius arboris differuit, et corticem
huius tanquam efficax ac sufficiens remedium leuio-
bus morbis venereis abigendis commendauit quam
maxime, et eius virtutem admodum augeri in gra-
boribus morbis per mercurium, experientia ipsa est
doctus. Hac autem methodo Cl. BIOERLVND
Sex vncias siccii, aut octo vncias recentis
corticis in octo libris aquae usque ad medium par-
decoquit, cuius decocti per pannum expressi
niter assumere iubet vncias quatuor, et sic sanita-
m restituit. Neminem quidem practicorum hoc
medio, quantum quidem scimus, usum fuisse huc
que, affirmare possumus; interim tamen res expe-
mentis confirmando est, quod eo facilius fieri posse
atutnamus, quum illa arbor in quamplurimis prouin-
Galliae copiosissime et apud nos quoque proue-
nit. Plurima autem huius libri commentaria ex-
clusus et plenius de medicamentis, in primis de lacte
castan et opio, aliisque, quae incrementa artis me-
odi maiorem in modum promouere videntur.

V.

Nouveau traité physique et économique, par
forme de dissertations, de toutes les plantes,
qui croissent sur la surface de la terre; con-
tenu. XXIX. Pars III. li tenant

tenant leur nommes botaniques et triviaux dans toutes les langues, leurs classes, leurs familles, leurs genres, et leurs espèces, les endroits, où on les trouve le plus communément, leur culture, les animaux, auxquels elles peuvent servir de nourriture, leurs analyses chymiques, la maniere de les employer pour nos alimens, tant solides qu'liquides; leur propriétés, non seulement pour la médecine des hommes, mais encore pour celle des animaux; les doses et la maniere de les formules; les differens usages par lesquels, on peut se servir pour les arts et métiers, et notamment pour l'ornement et le decoration de nos jardins. Ouvrage orné de planches exactement coloriées d'apres nature, et dessinées par les meilleurs maîtres, sur les plantes les plus rares des divers jardins de l'Europe et des principaux herbiers, et d'apres la magnifique collection des plantes déposées dans le cabinet des Estampes à la Bibliothéque du Roi, par M. BUCHOZ, Docteur Agrégé à la faculté du Collège royal de Médecine de Nancy, Médecin Botaniste et de Quartier honoraire de Monsieur; ancien Médecin de feu Sa Majesté le Roi de Pologne, Duc de Lorraine et de Bar et de Mgr. Comte d'Artois; ancien Avocat au Parlement de Metz, membre des Académies de Mayence, de Châlons sur Marne, d'Angers, de Dijon, de Beziers, de Caen, de Bordeaux, de Rouen, de Toulouse, de Metz,

de Harlem, d'Orleans; de la société royale d'agriculture de Rouen, et de la société patriotique de Suède, seconde édition, revue, corrigée, augmentée, Tome I. à Paris, chez l'auteur, in fol. 1787.

i. e.

opus Tractatus physicus et oeconomicus in forma dissertationum, de omnibus plantis crescentibus in vniuerso terrarum orbe, continens nomina botanica et triuialia, in omnibus linguis etc. auct. Cl. BUCHOZ.

Haec plantarum encyclopaedia qpe tituli sufficienter nostros poterit instruere lectores de rebus, quae ibi tractantur, siquidem omnia praestitit Cl. quae in fronte libri indicantur. Nostri tuis officiis ratio, cum summam libri commemo- sit difficile ac arduum, a nobis exigit, vt decla- ratus, quibus subsidiis in concinnando hoc libro collectio- us sit, vt eo melius de praestantia ipsius iudicium binet de- re valeamus. Quam plurima autem ex genui- fontibus atque limpidissimis hausit, principes alité ex scriptores aequa ac recentiores, qui argu- y, Méde- ta, ex quibus Noster sua depromsit, eleganter tractarunt, consuluit, atque ex opulentissimis Majestatis thesauris suum opus ditauit, quod magnae bi- the- othecae botanicae ac rei agrariae vicem sustinere et sufficienter lectorum ingenia pascere potest. Optime autem de his doctrinis, suis laboribus huic operi des Aca- penitus meruit A. Cl. atque patriam suam exterar- r Manu- e nationes ob summam huius libri utilitatem sibi Csen- unxit quam maxime.

VI.

Osseruazioni pratiche intorno alla lue venerea del dott. DOMENICO CIRILLO, NAPOLI MDCCLXXXIII. 8. 288 pagg. Lips. appresso Gleditsch.

h. e.

Obseruationes practicae de lue venerea.

Licit copia magis quam inopia librorum lueteneream illustrantium premamur, ita, ut pecuniam concinnare possimus bibliothecam, tamen propterea operam Cl. A. huic morbo describendam pensam et dicatam non superuacuam censemus, praeprimis quum multa proposuerit, quae exquirum obseruationum ope saepius repetitarum encognouerit. Vide quoque et huius libri vernacula iam promissa est *). Potius ergo non esse arbitramur paucis commemorare, quid enim praestiterit A. Cl. in hoc ipso libello.

p. I.

In praemissa introductione instituti ratione explicat atque de diuisione operis verba facit, et collum eius eo pertinet, ut egregium usum mercis sublimati, qui et defensores et osores suos non temporibus etiamnum habet, tradat, atque eodem fine procedat, quem iam indicamus,

P. I.

Parte prima miasmatis venerei sedem indegenit studuit, et non tantum partes genitales, sed omnia corporis humani membra his affici posse recte contigit, atque in corrupta ac depravata lympham illam quaerendam esse, ac ipsi summam cum lympham aliis morbis intercedere analogiam dilucidius ac plius exposuit. Posse autem infectionem duplicitate auerti; primum inunctione partium naturalium

P. 4.

p. 7.

*) Sub titulo: **CIRILLO praktische Bemerkungen über die Lustseuche mit Anmerkungen**, Leipzig 1786. bey Weygand.

um oleo dulci facta, qua sibi persuasit obstrutis
oris contagium non posse penetrare ad vasa lym-
phatica. Qua quidem in re nos non habet consen-
tentes, quum in ipso actu venereo ob humorum af-
fuxum referantur obstruti pori, et contagium alio
modo v. c. per oscula Florentina communicari pos-
sit; et quis quaeso os, labia ceteraque partes oleo
dulci a labe praemunire poterit! deinde vero ad-
miserit contagium in spiritu salis ammoniaco aqua
v. t. p. r. lito egregium praesidium esse, affirmauit, si inie-
camen p. n. t. s. fiant in vrethram, et partes genitales proti-
abendo us abluantur, verum suspectum illud subfidium
centem. Se credimus eam ob causam, quia veneni venerei
exquisita subtilitas est, volatilitas tanta, vt ante ipsam
um en. t. n. ius remedii applicationem iam altius penetrauerit,
bri v. t. p. n. t. s. f. protinus euocari non possit. Optima praeseruatio
re no. s. f. si coitum impurum ceu pestem fugiamus atque
uid g. agliuui prophylaxin commendatam nobis habeamus,
qua aspectu terribili et horrendo hac labe affectionum
ionem male signatorum hominum deterrente tentauit ab
et con. t. impura Venere iuuenesque virosque. His praemis-
mercu. s. parts sigillatim nominat, quas virus illud aggre-
s. no. tur.

Itaque articula I. ulcerum venereorum charakteres p. 9.
delineat, atque in primis de ulceribus in glande et
traepatio post coitum impurum obortis, aequa ac-
de ulceribus in faueibus productis, eorumque admo-
de. cum difficiili persanatione differit. Articulus II. de p. 16.

bubonibus tractat. Declarata bubonum vera natura
signis evidentibus ac certis, quae differentiam eo-
rum a variis herniarum speciebus, his in locis in con-
spectum interdum venientibus et quibus multi me-
dentes haud raro ad errores ducuntur, constituunt;
praelagit qualcum euentum habituri sint bubones, tem-
pus, quo in vniuersum infectio sua capit primordia, de-
terminat, atque effectus declarat atrociissimos a bubo-

nibus pendentes, quippe qui scorbuto veneris comprehensi sunt, atque gravissima damna inferuntur aegris, quum gummata, pertinaces ophthalmiae, obstructiones aluinae, phthisis inde originem ducuntur. Praeprimis si scalpello in longitudinem aperiantur bubones. Verum obseruationes innumerae litterarum consignatae declarant, non semper infelices eventus e sectione produisse. Sic quoque non contentum cum A. Cl. in eo, quod persanatio plague vustioris in confluentes variolas periculosissimas transmutetur. Tandem effectus cauterii actualis ac potentialis Noster subiungit aequa ac signa corrupti bubonis et gangraenosi, simulque comprehendit damna cauterii ratione bubonum, et vniuersae economiae animalis.

Art. III. gonorrhœam veneris paulo verbosius describit, in signis vero recentioris admodum prolixus fuit, et rationem redditum pustulis in hac aegritudine erumpentibus cum membre, quae criticam habent faciem atque venenum ac habitum ducunt cutaneum, absente autem febre multo tenacius inhaerent humoribus malignæ particularæ, efficiuntque varias exulcerationes et strangulationes. Eadem est ratio in leucorrhœa. Si autem adstringentia intempestive usurpata sunt, v. c. incisiones factæ ex alumine, lapide medicamentorum CROLLII, aqua PISCIARELLI et solutione vitrioli martis, tunc stillicidium vrinae producitur. His autem similibusque malis cerea GOVLARDI optimè mederi possunt, si rite applicantur, et nos saepius cule experti sumus effectus optimos ex eorum usus legitimo.

Art. IV. Spermatocelen describit et characterem ipsius satis accurate pingit. In spermatocelen chronicâ, hydrocoele, scirrhœ et cancro color naturalem perdunt aegri et fiunt cachectici, et talem quoque conditionem corpori ipsi adhibita tunq; castratio impertiri solet. *Art. V. explicat* gyn-

p. 39.

p. 51.

p. 55.

venereis exostoses. Charactere gummatum suffici-
enter indicato pergit ad sedem eorum describendam,
quam in membrana cellulari ossium superficiem cir-
cumdante collocat. Exostoses deinde explicat, et
signa exostoseos internae cranii commemorat, simul-
que de iuncturarum hydropisi, et tumoribus serosis
tricat. Art. VI. dolores fissit communes et proprios. p. 65.

Quorum quidem dolorum veram naturam atque ge-
nus in dolore ante omnia exponit, hisque accen-
tendos esse dolores ischiadicos venereoos et neruo-
os recte arbitratur, hisque subuingit proprietatum
dolorum delineationem ad amissim factam. Art. VII. p. 80.
de pusulis venereis praecepit, easque loco criseos im-
perfectione esse statuit, atque varias esse ratione for-
me et locorum in quibus sunt, in quibus alii au-
dores cum ipso quoque consentiunt.

Art. VIII. *de ulceribus venereis tractat,* ab inge p. 84.
sione mercurii salivationis causa dati productis, quae
gingivias, fauces, gulam, palatum, substantiam pul-
monum, stomachum, ventriculum, intestinum re-
sum et pylorum infestant. Morbique nigri Hip-
pocratis ortum ex ventriculo male affecto et atram
materiam euomente deducit. Art. IX. *morbos chro-* p. 90.
micos e lue venerea natos recenset, videlicet scorbu-
tum venereum, phthisin pulmonalem, cum signis
et pulsu ipsam designantibus, morbos infimi ventris,
haemorrhiam narum ab obstructo hepate et liene
proficiscentem, et ophthalmiam primordia ex lue
venerea capientem aequa ac incrementa. Art. X. au p. 102.

tem inquirit paulo accuratius *in naturam luis vene-*
reis. Auctorum sententiae de hoc arguuntur in
varias discedunt partes, siquidem nonnulli conta-
gium cuidam corrosivae, quidam coagulanti, atii
acidae aut acido-salsae tribuant materiem, multi in-
sectis minutissimis, plurimi veneno sua propriis vo-
latilitate priuato, MONTANVS coelesti influxui, et

malae intemperiei siccae et calidae, in hepate per contagium impressae, et DVNCANVS assimilationi cuidam cum omnibus humoribus corporis humani factae, qua venenum summae tenacitatis particulas lymphaticas ingrediendo corruptit. Noster posteriori sententiae subscribit, atque ex omnibus symptomatibus luem venereum comitantibus colligit lympham sua fluiditate priuatam, et praeter naturam tenuiorem redditam, cuique nisu continuus ad coagulationem communicatus est, causam principem esse, et inertiam in omnibus functionibus actionibusque corporis humani ab ipsis vitiis produci. Interim tamen

p. 108. et sententiam de natura acida huius veneni defendit, iniectione igitur facta in vrethram ex solutione alcali volatilis, statim perspexit virtutem acidam astringentem veneni siphylitici mitigatam admodum

p. 111. atque leniorem fuisse redditam. Art. XI. characterem pulsuum in lue venerea aequo communium ac priorum disquisitioni submittit. Pulsus principes internos, externos, undulosos, in phthisi pulmonali, in bubonibus, in phimosi, in partibus genitalibus, intestino recto, hepate et liene disquirit, atque ingeniosissime in eorum examine more Italorum versatur medicorum, et sphygmicae arti haud paucum lucis accedit, ex qua multa symptomata in hoc morbo illustrari possunt.

P. II. *Parte secunda methodum medendi cui venerea*

p. 122. aptam et omnibus numeris absolutam tradit, superstructam indicationibus evidentibus, certissimisque, quae diuersis temporibus et pro diuersa ipsius morbi conditione, aegrorumque constitutione varium regimen postulare videtur. Curationem autem etiam in quibusdam articulis sigillatim proponere studuit.

p. 124. Igitur Art. I. *Efectus usus interni mercurii describit*. Argentum viuum inefficax esse exemplis docet, et mercurium praeparatum in pillulis BELLOSTII er-

hibitum

hibitum damna procreasse grauissima. Neque præparations mercuriales qualescumque à noxis liberas esse pronunciat. Deinde mercurii sublimati corrosiū virtutem sub censum vocat, et methodum AVIETENII, quam Itali, quum spiritu frumenti carant, cum spiritu vini exhibere solent, attamen ob effectus noxios *) eius usum in quibusdam saltem corporis constitutionibus minime probat, quum grauia symptomata in ventriculo, et visceribus infimi ventris producat, oeconomiam naturalem turbet, digestionem impedit, cardialgiam excitet, aluum fundat, et dysenteriam pertinacem oriri iubeat. Neque laudat pilulas mercuriales, quarum utilitatem per longum tempus perspexerat, et quarum haec est formula: Mercurii sublimati corrosiū et salis ammoniaci ana grana sex, terantur simul accurate et deo addantur opii Thebaici grana sex, pulueris salsparillae drachma una et syrapi quantum sufficit ut fiant pilulae N. XXIV. de quibus una per hebdomadem tantum deglutienda est. Damnat nihilominus has pilulas, alias salubres effectus producentes propter noxam ex opio, quippe quod imminuat irritabilitatem fibrarum muscularium. Externum autem usum mercurii sublimati sub forma vnguenti adhibendum suadet, cuius haec est compositio: Mercurii sublimati corrosiū drachma una, axungiae porcinae recentis vncia una. Misceantur, terantur in mortario vitro exæcte per duodecim horas, ut fiat vnguentum. Pro circumstantiarum ratione dosis Mercurii potest imminui. Huius vnguenti drachma per tres dies plantis pedum inungenda, tepida balnea ante et post inunctionem adhibenda, diluentes simul potionēs bibendae, et per unum diem illud remedium seponendum. Ipsa vrina turbida, cum albo sedimento fetido, illam curam se-

quens, bona praeagat et curam citam. Sudores copiosi accedentes protrahunt curam. Raro orna saliuatio. In teneris tamen hominibus ac delicatis triculum ac intestina irritari vident, et sputum sanguineum probantem produci, et glandulas quoque male afflentum produci, et glandulas quoque male afflentum produci.

p. 142. vnde ad opia confugere solet. *Art. II. effectus curii sublimati externe exhibiti, tradit, quo quidem tempus sedata sunt symptomata, attamen rediere omnia peiora reddidere, quam ob rem incommunia inunctionis consuetae mercurii commemorat, que tantummodo concedendam prout illam superius descripsimus, existimat, si nondum lues facilius scorbuti venerei induerit, si lues nondum sit comata, si absint vlcera sordida, antiqua et profunda febris heptica et diarrhoea colliquatiua. Damnum scorbuto venereo pluribus exponit. Porro de paratu faciendo praecipit, qui quoad omnia cum aliis apparatibus in mercurialibus inunctionibus conuenit; atque simul damna ex vsu lactis commemorat. Opportunum quoque huic inunctioni et aptum tempus eligere suadet, quod neque intenso frigore horreat, neque nimio calore fit inimicum, ipsiusque hora simul hic in censem venit, vespertina quidem post peractam atque absolutam concoctionem conuenientissima. Reliqua quae modum inunctionis, potionis, mutationesque productas ab inunctionibus concernunt, notissima sunt, nec indigent ulteriori descriptione. Notamus tantum eum vberius pulsuum differentiam in euacuationibus per vrinam factis*

p. 162. curate annotasse. *Art. III. tradit viam ac rationem applicandi mercurium sublimatum in variis morbis venereis, igitur usum eius in vlceribus venereis, et phimolaudat, suadet tamen simul usum corticis Peruviana lactis asinini, ptisanae graminis et hordei, ac acidorum e regno vegetabili limoniorum, corticum aurandorum. Dein de cura bubonum agit, quos, si com-*

is verum est infectio, emollientibus cum malua cata-
ormatibus probe digerendos esse censet, at
is ve nenaesectionem ob damna inde subsequutura mini-
guine probat. Lenia autem purgantia medicamenta,
ur m alnea cum lacte parata, remedia topica v. c. empla-
em trum de ranis cum duplicato, triplicato ac quadrupli-
iere cato mercurio commendat quam maxime. Ni-
am, camphoram et rutam in cataplasmatibus im-
mon positam bubonibus mederi affirmat, vt et chirur-
eas g efficacem, et caustica remedia, quae licet fu-
super us proposita sint, tamen quia notissima, nihil ta-
aces men secus studiosius collecta et ad naturam morbi
com illstrandam pertinentia, non vberius explicare lu-
fundet. Porro gonorrhoeae curationem eodem modo p. 180.

tractat, aquae sulphureae vtilitatem, diaetae aqueae
praefiantiam, inunctiones mercurii in perineo, mer-
curii dulcis, cicutae ysum, et externam applicationem
mercurii sublimati corrosiui in plantis pedum, de quo
supra, eiusque iniiciendi rationem pluribus declarat.

Curam spermatocèles, gummatum, exostosum, hy- p. 186.
dropis juncturarum aequa accurate proponit.

Tandem dolorum vniuersalium et particularium p. 207.

agreditur curam, vbi primum cephalalgiam vene-
ram paulo verbosius describit, cui subiungit vlcera, p. 214.
pustulas, aliosque morbos chronicos a lue venerea
procreatos, finit autem hanc partem obstructionum
explicatione in infimo ventre ab vsu mercurii subli-
mati obortarum.

Parte tertia obseruationes practicas proprias P. III.
de hoc malo communicat exemplis quinquaginta p. 217.
selectis, quae varietate sua quam plurimum oblecta-
re, atque nos de recta medendi methodo in variis
possunt instruere morbis.

VII.

Remede du Sr. QUIRET, pour guerir la maladie de la Gale, et rapport de la Société Royale de Médecine, à Paris de l'Imprimerie Royale
1787. 4. pagg. 42.

hoc est:

Remedium QUIRETI scabiei sanandæ aptum, & relatio Societatis Regiae medicae de eo, etc.

Paratur vero ex formula praescripta istud remedium hunc in modum: Testa oui foramine profundit, quo extrahi possit studiose omne albumen quo facto in puluerem redactum sulphur, cuius per quarta cum una parte testarum puluerisatarum permiscetur, atque cum vitello oui tamdiu teritur ad luitur donec in pastari aequam redacta sit, ipsa testa inditur, foramineque obducto papyro probe novo munita et clauso, totum ouum tunc terra argillacea circumdatur cineribusque calidis immittitur ibique tamdiu torretur, donec terra obducta pentus siccata est, quae indicat internam massam perfecte quoque coctam atque vñibus futuris accommodatam esse. Tunc remoto ouo ab igne, vniuersa testa decorticanda, ipsa autem pasta in puluerem redigenda est, dum inter manus cum pauxillo pulueris florum sulphuris conteritur. Postea axunguntur veteris porcinae sufficiens quantitas liquida facta et depurata cum puluere illo tamdiu permisceatur atque agitatur, donec formam induat vnguentum.

Illud vero vnguentum ita adhibetur, ut operatus toti corpori parum infricetur, cui dosis praescripta superius videtur sufficere omni curationi perficiendae atque absoluendae. Frictiones illae semper tertio quoque die duobus diebus interieciuntur facientur.

sciendae sunt, antequam eant cubitum aegri, et
malitia sex aut in pertinaci malo plures dies illi sanan-
tia. Ad huius praesidii applicationem neque cor-
pons praeparatio est necessaria, neque regiminis
cura habenda est, sed tantummodo peractis frictio-
bus corpus lauandum est, et si rubedo in illo re-
maneat, illa breui euanescent tempore, et aeger tan-
tummodo in conclavi aut lecto est continendus.

Ex tabulis autem societatis regiae Parisinae de
14 Aug. 1786. intelligimus scabiosos 31. ope re-
medii QUI RETI recuperasse sanitatem pristinam,
quemdecim quidem conualuere, neque vllae re-
manere morbi reliquiae, quae internorum remedio-
rum requisiuerint vsum, quindecim inter illos tribus
infestibus restituti sunt, quatuor quater se submisere
scabie infestati sunt, quorum alter omnes cha-
racteres retropulsae scabiei admodum periculosae
prae se ferebat, alii quatuor nullam admittere curam
sunt, duo autem in quibus malum imminutum
merit, vsum huius remedii continuare sese obstri-
cis senserunt. Ex his omnibus circumstantiis fa-
ctae sunt a societate regia medica conclusiones in
ipsa relatione comprehensae, hocce remedium con-
cernentes. 1. Istud remedium in vniuersum pro
bono esse declarandum, si maxima aegrotorum
pars, qui illo vti sunt, perfecte sanata intelligatur.
2. Absolutae omnibus numeris curae nonnisi tres
sufficere frictiones vtplurimum. 3. Si autem ob
certa quedam symptomata morbus sit diuturnior,
non semper necessaria est frictionum reiteratio.
4. Illud remedium efficit, vt prodeant diuersi ver-
mes, illis nimirum veterem scabiem constituentibus
imminutis ac destruetis. 5. Quod autem in illis
casibus

casibus necessarius remediorum internorum cum
 hisce inunctionibus vsus sit. 6. Quando interim re-
 media haecce ad perficiendam curam videntur esse
 necessaria? 7. In quibus casibus plures quam tre-
 frictiones sunt adhibenda, et in quibus hocce re-
 medium nequaquam affert curam; sed tales ca-
 sus in vniuersum perpauci sunt. 8. Quae sunt illas
 scabiei species, quae huius remedii reddunt virtu-
 tem irritam, aequa ac aliorum subsidiorum vires?
 9. Quinam sunt illi casus, in quibus hoc remedium,
 quod alias tantummodo suam virtutem repercutien-
 do exserere videtur, tamen ad instar plurimorum
 remediorum externorum, graues procreat repercus-
 siones, si videlicet aeger non conuenienti tractatur
 modo? Tales casus a natura scabiei et constitutio-
 ne aegri pendent. 10. Qualia experimenta necessa-
 riora praemittenda sunt, ex quibus statim appareat
 remedium Abbatis Cl. QUIRETI remedii probatu-
 vsu et hucusque cognitis aduersus scabiem accen-
 posse; et ex quibus rebus iudicandum est illi neque
 principem locum inter remedia hucusque cogniti
 meliora esse concedendum, neque illud sine omni
 restrictione liberum pronunciandum esse ab omnibus
 illis incommodis, quae sequuntur usum empiri-
 cum, quo neque methodus quaedam, neque ratio
 circumstantiarum attenditur? Ad nos quod attinet
 affirmare minime dubitamus, quin vnguentum sic
 dictum vnguentum citrinum peractis quatuor aut
 quinque inunctionibus in articulationibus eundem
 effectum in Lotharingia produxerit, quod tame-
 non ideo dictum a nobis volumus, quasi nouorum
 medicamentorum inventionem spernere et veterum
 auctoritatem de novo confirmare cupiamus.

VIII.

Abégé des Transactions philosophiques de la Société royale de Londres, Ouvrage traduit de l'Anglois et rédigé par Mr. GIBELIN, Docteur en Médecine, Membre de la Société médicale de Londres, etc. Première partie. Histoire naturelle Tome premier 1787. à Paris, chez Buisson, 8. de 470 pages avec des planches en taille douce. Tome second, 1787. 8. de 466 pages.

i. e.

Transactions philosophicae Societatis regiae Londinensis ex Idiomate Anglico translatae et in compendium redactae per Cl. GIBELINVM, Tom. I. et II. cum fig.

Prima haecce collectio Archiepiscopo Aquarum Sextiarum vni de quadraginta Academiae Francogallicae dedicata est. In praefatione autem Cl. GIBELIN historiam ac fata societatis regiae Londiniensis, et Transactionum philosophicarum succincte tradit. Celeberrima illa videlicet societas sub auspiciis THEODORI HAACKII coaluit, atque ex paruis initius crevit, a sua nimirum institutione usque ad annum 1645. a quo primam huius historiae epocham merito incipere possumus. Quam plurimi siquidem docti viri atque amici historiae naturalis, physicae experimentalis atque elegantiorum litterarum, Londini degentes, inter se conuenerunt de instituendis in unaquaque hebdomade quodam die conuentibus, in quibus de variis rebus colloqui cuperent. Sensim sensimque illi conuentus frequenter fiebant, utilioresque, et absqueulla intermissione et loci mutatione et Oxonii et Londini instituebantur. Die autem 28 Nouembris anni 1660 quidam

dam eruditii viri et doctrinarum amantes in collegio
 Greshamensi congregabantur eo potissimum confi-
 lio, vt ibi orationem audirent, cuius argumentum
 eo pertinuit, vt de erigenda Academia legibusque or-
 nanda ac regunda cogitarent. Quo in conuenientia
 sancitum est, vt in vnaquaque septimana die me-
 curii tribus horis post meridiem societas congrega-
 retur, atque unusquisque decem asses Saxonicos pro
 receptione sua solueret, quo haberet societas pecu-
 niariam paratam, qua impensa ad sustentationem ipsius
 necessariae possent fieri, praeterea omnibus quo-
 que septimanis symbolae loco unum assēm quilibet
 soluere tenebatur, aequē si praesens aut absens es-
 set. Constituebantur vero eodem tempore com-
 muni suffragio Praeses, Thesaurarius atque qui lo-
 cietati esset a secretis. In confessu die 5. Decem-
 bris habitō Eques ROBERTVS MORAY proposuit
 Regem Potentissimum de consilio atque rebus ad hanc
 societatem pertinentibus certiorem fuisse redditum,
 eumque hoc probare institutum quam maxime, at
 que promtum paratumque esse omnia facere, que
 aliquid ad alacritatem studiumque sociorum ex-
 tantum iuuandumque conferre viderentur. Inter-
 rim de experimentis physicis instituendis societas
 inter se conueniebat, et de legibus ferendis, quib-
 us omnia essent regunda. Iam tunc legitimam suam
 consequuta est formam et perpetuitatem. Magnae
 siquidem Britanniae rex edicto publico die 25 Iulij
 1662 eam regiant esse iussit societatem, eiusdem
 que leges sua auctoritate stabilivit, multisque auxil-
 ornauitque priuilegiis; et sequenti anno mirum in
 modum nouo promulgato edicto, quo ipsa regis in-
 signia propria promissa sunt, laetandi caussas de pro-
 peritate sua nacta est societas grauissimas. Locus quo-
 que publicus ipsi concessus est, quo conueniret, et
 anno 1781. palatium ipsi adsignatum est, quod ad
 Regis

legia pertinet aedificia, in quo perpetuo lectiones
 confitituere pergit. Iam vero ab anno 1661. in con-
 tentibus legebantur commentationes aliaque scripta,
 his ipsi sociis litteris consignata, vel etiam a fami-
 libus per litteras ad societatem transmissa. Trans-
 actiones vero philosophicae mense Martio 1665,
 autuor fere annis post Diarium et Indices societa-
 tis sua ceperant primordia. Indices quidem per an-
 nos quatuor, videlicet ab a. 1679. usque ad 1683.
 interrupti fuere, donec Doctor HAAK illos in suis
 collectionibus philosophicis supplere anniteretur.
 a Decembri mense 1687. usque ad 1691.
 denuo cessarunt, eorumque loco usque ad
 Octobrem 1695 multo breuiores prodiere. Ab
 hanc vltima periodo semper rite continuati sunt. Ab
 anno quidem diarium quoddam erant, cuiusque par-
 ticula unoquoque mense prodibat, continebatque
 recipua scripta coram societate lecta, litteras,
 commentationes, excerpta ex libris, aliaque scedia-
 ta, cum societate communicata, ii autem, qui
 secretis societatis erant, eas delectu facto edere te-
 rebantur. Quum autem illae particulae paulo tar-
 dius edi solerent, consilium cepit societas sex parti-
 culis iunctim publici facere iuris, easque demum
 plurimum redigere volumen, si ad iustum increuissent
 numerum. Tale volumen ut plurimum
 tardibus constabat partibus, continentibus vnius an-
 ti particulas vniuersas. Denique huius collectio-
 nis Volumina 46. iam exstabant, continentia 490 par-
 ticulas et quaedam supplementa, donec 1752 Co-
 mitatu onus curaque a societate edendarum philo-
 sophicarum Transactionum imponeretur atque com-
 mitteretur. Igitur volumini 47. relatio praemissa
 est, in qua de nouo ordine obseruando agebatur et
 numeri particularum de primo denuo inchoabantur.
 inde usque ad Ianuarium 1773 uno quoque anno
 Tom. XXIX. Pars III. Kk vnum

vnum volumen publici fiebat iuris, sed eo ipso
 et confessu consilia iniit societas quotannis finito Vol
 mine 62. duas partes edere, quarum prior con
 neret commentationes et scripta lecta mense No
 uembri et Decembri anni superioris, vt et lan
 et Februarii, et si fieri posset quoque Martii, po
 rior reliquos menses, quae vero distinguerentur
 minibus primae et secundae partis. A quo tem
 nullam amplius expertae sunt Transactiones istae
 tationem. Itaque quum illud immensum opus
 in omnium sit manibus, neque omnia capita om
 bus aequa utilia esse queant, Cl. GIBELIN consili
 cepit cum quibusdam doctis viris, qui quidem
 ex professo litteras tractant, eas tamen nihilo se
 amant, easque cultura adiuuare student, de illis
 compendium redigendis, praeprimis eam ob
 fam, quia haec ingens collectio continet commen
 tationes obseruationesque de rebus quamplurimis,
 bus ingenium humanum ali, oblectari ac satiarip
 est: praeprimis quum multi eruditи viri ac ob
 uatores ex omnibus paene terrae regionibus
 culum suum addidere, quo a posteriori dimidi
 culo illae transactiones locupletatae atque insig
 ter sunt auctae; sed ad Francogalliam quod atque
 ibi haec collectio admodum est rara, neque om
 bus doctrinae liberalioris amicis lingua, in qua scri
 ta est, ita familiaris est, vt inde fructus capere que
 ant. Itaque Cl. GIBELIN sese huic difficultate labo
 ris pleno operi subduxit constituitque omnia ei
 linguam Francogallicam transferre, quae in hac el
 gantissima collectione sibi visa sunt utilissima; pre
 primis in scientia naturali. Nemo tamen sibi per
 deat ipsi magnam partem obseruationum minus
 lem esse visam, quia eiusdem non fecerit mentio
 nem, potius ideo id factum esse quilibet existimat
 quia omnia addere vix fieri potuerit: vt autem que
 libet

et contenta partis cuiusque sibi queat nota facere, o Voluntur in fine catalogum earum subnectere com- : cationum, quas non potuit inserere. In gra- se Neamum quoque lectorum argumenta operis ex ordine lanarum veteriarum dispositum, et ipsi historiam naturalem , potestimo loco tractare placuit, quia alias doctriuas pro- tur praestantiam antecedit, et plurimis lectorum emplissima est. Divisit vero eamdem in quatuor par- tiae meae, cuius prima magna naturae sistit phaenomena. us non inde primum volumen complectitur descriptionem a omni narrationem de vulcanis et de motibus terrae, na- insulane curiosa atque extraordinarios casus. Atque em nam GIBELIN id potissimum curare studuit, ut sensus secundum topographi omni fide atque dexteritate summa ab illis, quod si sibi tantam comparauit gloriam, ut doctis illis mentis sit adnumerandus iure meritoque, qui in pa- nis, quod cum bene meriti sunt.

Eruptiones autem Aetnae, Vesuuui, Vulcano- obseruari in Moluccanis insulis, Ternate, terrae motus us capi Sicilia, Lima, Iamaica, Vlyssipoli, Monica, Nea- diu Ipoli, Calabria, in quam plurimis capitibus expo- nuntur. Copiosius agitur hic de astrorum situ aspe- attinacibusque penes motum terrae in Calabria, elegan- omis aspersis obseruationibus. Pauca tantum- a scripta ex hoc primo volumine cum nostris commu- re quae habimus lectoribus.

De Cataracta Gothenburgensi, auctore Cl. GOR-Vol. I.
Fluuius regionem Gothenburgicam in Suecia p. 460.
alliens aliquot millaria ante urbem Gothenbur-
gum ex immensa atque stupenda altitudine cum
perducendo stridore ac murmure, impetuque ingenti in
ussim illysum sese praecipitat, ut mali, si in hoc fluuio
entioque ad Gothenburgum vehitur, sursum deorsum
timet versi ob cataractae vehementiam, et in partes
i qui scripti, si versus superficiem aquae demittantur.

Aduersus haec incommoda naues possunt praesentibus eri, si demissi mali aquae immerguntur, atque per quam tam partem, dimidiam aut totam horam sub aqua occultentur antequam erigantur. Hanc abyssum, quod bolite disquirere studuere artis periti, sed eius fundum non detegere potuerunt.

p. 435. *Relatio de Hottentottis, auctore Cl. MAXWELL*
Hottentotti in vicinia Capitis Bonae Spei degenerat, et
toto corporis habitu a Nigris, Albis Europeis, et
distincti sunt, siquidem gaudent capitibus lanos,
curtis, crassisque, nasis depresso; labii erassis;
in statu naturali aequa alba est ac nostra, exempli
nobis hac in causa esse, potest infans a Belgis in coru-
propugnaculo in Capite Bonae Spei educatus. Struc-
tura ipsorum mediocris, membraque probe dispo-
ta, et quoad proportionem bene structa esse video-
tur atque admodum agilia. Peregrinantes numeri
quam inter eos obesa viderunt corpora. Tegunt
autem sese pellibus ouinis aut ferinis. Foeminae
vero pedes vincire solent ligulis e pellibus factis
siccatis, ita ut pili versus interiora spectent, et simi-
lem ad usum ab ipsis intestina ouium adhibeantur
neque adeo curant e peregrinis pellibus ligulas.
Viri partes genitales sacco includunt, foeminae in
tem illas ventrali breuiori e pellibus tegunt. Foeminae
pileos confectos ex pellibus atque consutis capi-
pitibus imponunt, viri ut plurimum capite nudato
incedunt. Duae ceremoniae eorum coniugia prae-
primis insignia reddunt, altera in aspersione cum
vrina consistit, qua Senior recens despontos apre-
git, altera fit extirpando testiculo. Veritatem hoc
ius rei auct. testimonii mercatorum, qui in Capite
Bonae Spei degunt negotiationis causa, confirmavit
ut autem certior fieret, ipse hanc rem curiositus
gratia inquisivit, atque duos e gente Hottentotica
testiculo altero orbatos, alias his instructos vidit et
quibus

... colleget, priores matrimonio iunctos, posteaque coelibes fuisse.

Varia animalia describuntur Tomo secundo, quae T. II. absum, quum non in tanta copia hic inueniuntur, vix ius funere, neque utile videtur esse, in systematicum ordinem redigere; et si Cl. GIBELIN ex methodo recepta illa hic commemorare voluiset, sane multae gentes unae omnem qualecunque laborem Cl. Editores inutilem prorsus atque irritum reddidissent. Igitur studium ipsius quam maxime laudamus, quod animalia quadrupeda secundum magnitudinem tantummodo, et volatilia eodem ordine collocauerit, et amphibia, quorum reptilia et serpentes pertinent, cum tantummodo pauca sint, ex ordine chrono-dispositivo commentationum recensere cunctaxat volueret. Eodem modo versatus est circa pisces, quibus numerantes Linn. subiunxit, neque abesse iussit balaenas, regni quadrupedibus mammalibus adnumerandas emisit. Insecta, vermes, cum suis speciebus concoloribus et affinibus, lacis quoque suis inserta continentur.

Volumquodque volumen huius compendii in Pars II. pars est diuisum, vnde hoc tertiam quartam-complectitur partem. Duodecim priora capita ossilia et petrefacta continent, ibique descriptiones Arboribus fossilibus Britanniae Magnae reperiuntur, olteocollae quoque natura, quae circa Traiectum ad Viadrum passim est obvia, uberioris exhibetur, Conchylia fossilia ex Italia et Scotia, cornua Damarum in America, quae in Hibernia deprehenduntur, ossa extraordinaria fossilia, lapis venetus, excerpta ex dissertatione de belemnitis, et de echiniti prorsus singulari, hic exhibentur.

Sigillatum nunc quaedam a nobis sunt proferen- p. 18.
ta, vt appareat Cl. GIBELINVM in delectu faciendo
modum fuisse felicem. Subsistamus paululum pe-

nes os extraordinarium in terra repertum, non longe a Cantuaria, cuius nobis expositionem proposuit SOMNER. Mense quippe septembri anni 1668. quando illius terra effoderetur putei causa in villa Cartham, sensim eis talia miliaria distante a Cantuaria, factum est, ut in regione duodecim fere decempedas a fluo sita, ibi terra ex profundo septemdecim pedum effoderetur, terra arenosa et cretacea in conspectum venientem, quae duobus pedibus distaret a fontibus, et copia ossium peregrinorum immensae formae et magnitudinis reposita, nonnulla erant integra, quaedam commixta et fracta, cum quatuor dentibus sanis ac petrefactis, attamen petrefactis quasi. Vnusquisque dentibus dimidia pondus paululum excedebat atque pugni vnius aequabat magnitudinem. Omnes enim molares, et quam maxime quoad formam cum minimum conueniebant molaribus. Interim tandem accurate definiri nequit, num animal, hisce dentibus instructum, fuerit terrestre aut marinum: omnes tamen nihilosecius circumstantiae declarare possuntur; fuisse illud animal hippopotamum, aut alii animal aquatile, atque porro colligendum propteritis temporibus vniuersam illam regionem multiusmodi repletam fuisse dentibus.

p. 33. *De echinitate prorsus singulari, auctore D. IACOB^O PARSONS, societatis regiae sodali.* Echinites rotundi quamplurimum reperiuntur in fossis cretaceis. Echini adhuc recentes, cochleam habent admodum teneram, itaque creta praeceteris aptum locum ipsis praebet, in quo per vniuersum tempus quod ad eorum petrefactionem requiritur, conseruari possunt, quum contra aliis in materiis compunctione facile ac destruuntur, antequam petrefactione incipiat. Prorsus autem singulare esse videtur hoc, quod omnes in solo cretaceo cum silice mixti sint ita ut vnum stratum creta, alterum silex efficiat, in-

non longum etiam cum crystallis. Quum autem omnis posuit Cretae et agathes nihil aliud sit quam crystallus ignobilis, quod minor facta ope terrae, et quum in cubilibus arenas am, inter se tales lapides aequae ac quamplurimi alii reperiuntur, facile eo nos adduci patimur, ut credamus, ita, quod cretam degenerare in silicem, aut ut aliter mentem in effigie solitram exprimamus; cretam producere silicem.

Cum vero Cl. ipso plura eiusmodi exempla in suo museo habebitis, ut videt, ex quibus declarare tentauit, tales transmutaciones successivae omnino fieri, et non opus esse ad compositionem quamdam confugere, qua eretaceae ac per abruptae partes cum silice coeant ac concrescant.

Observationes super ossa elephanti falso tributa p. 45.

at atque experta penes Ohium in America auctore GVL. HVNTER, D. et societatis regiae sodali. Ex structura dentium molarium Noster probat eos reuera differre admodum ab elephanti ossibus, et ossa illa determinata animali potius carniuoro, quod ubique paene tantarum olim commoratum est, sed cuius species, ut quidem videtur, non amplius in rerum existit universitate, propria fuisse.

Dissertatio de dentibus et ossibus elephanti, qui in regionibus septentrionalibus habitat, auctore Cl. RASPE, Societatis regiae sodali. Paulo studiosius auctor probare nititur, ossa illa pertinere ad animal in America et regionibus eiusdem septentrionalibus indigenum, cuius quoque species non amplius exstat.

Pars altera huius volumini^s varias continet se- Pars. II. ciones, cuius summam, quae potissimum circa Zoo- Sect. I. logiam versatur, suppeditamus, I. viginti et vnum articulos complectitur, in quibus traditur historia naturalis damae in America septentrionali, sciuri volantis, muris Ratti Laponiae, Gliris montani, balaenarum, vaccarum marinorum, vitulorum marinorum, animalis Indiae orientalis Nylghau dicti, rhinocerotis duobus cornibus praediti, disquisitio-

nes in proprios characteres, quibus distinguuntur
niculus a lepore, descriptio simias cuiusdam pu-
uae, talpae Americanae septentrionalis, phylom-
macrocephali, cornu pisces cuiusdam reperti, na-
partibus infixi. Porro commentationes super
ambram griseam tanquam productum ex regno ve-

Sect. II. getabili ac animali. II. nouem articulis, in quibus
agitur de avibus, absolvitur. In primis hic de can-
dore Peruiano, de fasiano Pensylvanicus, de non
speciebus cuculorum, de tringa, leppho, et de inco-
gnita motacilla descriptiones exactae proponuntur.
Has descriptiones excipiunt obseruationes super
hirundines ad Rheni ripas passim obuias, et de re
ac ratione has aues rite praeparandi praecipitus

Sect. III. III. in quatuor articulis proponit nouas testudinum
species, crocodilum, amphibium bipes, aliaque am-

Sect. IV. phibiorum genera. IV. in decem articulis de pa-
scibus tractat, et quidem hic rarissimi pisces accu-
rate descripti sunt, gymnoti electrici historia quo-
que expenditur, et differitur de foecunditate pa-

Sect. V. scium et eos praeparandi modo. V. duos et qua-
draginta articulos habet, quibus insecta et vermes
continentur. Inquiritur autem hic in conchas ani-
tiferas, murices, scalopendas marinas, formica
albas, suctores oculi, pediculos pulsatorios, eructi
vespas, apes, polypos, et quam maxime in minus
cognita. Praestantia huius libri, quum ordo mat-
riarum etiam chronologicus seruatus sit, omnibus si
fallor, assensum extorquere poterit.

IX.

La nature considerée sous ses différens aspects,
ou Journal d'histoire naturelle contenant:
tout ce qui a rapport à la science physique
de l'homme, à l'art veterinaire, à l'histoire
des

des differens animaux ; au regne vegetal, à la botanique, au Jardinage, et à l'agriculture : au règne mineral, à l'exploitation des mines, aux usages de differens fossiles, et généralement à tous les arts. Ouvrage dans lequel on trouve les Principes élémentaires des sciences, mis à la portée de tout le monde, avec des planches gravées, en taille douce. Tome premier. Par une société de gens de lettres et mis en ordre par Mr. l'Abbé BERTHOLON, Professeur de physique expérimentale des Etats généraux de Languedoc, des Académies etc. et par Mr. BOYER, à Paris chez Perisse 1787. 8. 112 pagg.

hoc est :

Natura varia ratione considerata, sive diarium historiae naturalis etc. conscriptum a societate quadam litteraria et in ordinem redactum a VV. Cl. BERTHOLON et BOYER.

Propositum Cl. Editorum omni laude dignum est, quo nos sperare sinunt librum praestantissimum, qui varietate rerum oblectare, argumentis selectis utilitatem afferre maximam, et orationis elegantia ac suavitate animum recreare poterit mirum in modum, quem gratum sensum quoque figurae aeri incise augebunt maximopere. Hic libellus mensem Iauarium complectitur, et plures vno quoque mentes quoad praestantiam priori similes sequentur. In praemissa dissertatione methodus naturalis et apta studii naturae docte et perspicue explicatur. Cl. BERTHOLON agit in ea de regno animali, et in vniuersum eiusdem genuinam suppeditat diuisionem, hac

absoluta partes externas piscium accuratori subiectae
 censurae secundum Ichthyologiam BLOCHI. Di-
 arium ipsum continet descriptionem minere fer-
 albi auctore GEN. *Comite de RAZVMOWSKI*, epi-
 stolam Cl. d' AVBENTON super officinas regius me-
 cium parandarum in monte Cenisio, excerpta ex di-
 sertatione Latina de sanguine et concrementis san-
 guineis ex cadaueribus sectis cognoscendis, descrip-
 tionem nouae speciei aceris, commentationem de
 constructione speculorum per reflexionem repre-
 sentantium imagines elegantissimas et omnibus nu-
 meris absolutas, notitiam de Chlori Lugdunensi sup-
 peditatam a Cl. WILEMETIO et descriptam a Cl.
 DE LA TOURETTE qui Academiae regiae Lugdunensis
 a secretis est, narrationem Regiae Academiae scientiarum
 Parisinae super crystallisationem substantiarum
 metallicarum et in primis bismuthi expositam in com-
 mentatione Cl. Abbatis GOVGET. Porro de-
 scriptiones Siluri Clariae Linn. et Esocis Belone, re-
 nenorum in Francogallia non obuiorum hic suppe-
 ditantur, et tabula indicans quantitatem acidi
 substantias alcalinas saturandas necessarii, labores
 hortulani in magno horto olitorio per Ianuarium
 ac Februarium, analysis sylloges concernens, quo-
 modo in lanis et lanificiis probe et firme ex vegeta-
 bilibus indigenis inficiendis versandum ac exper-
 mента sint instituenda. Ratio redditur etiam de con-
 fessu publico regiae Academiae scientiarum Montre-
 pessulanae 9 Ianuarii 1787. habito, et de modo
 terram miscendi ac praeparandi, ut plantae celerius
 crescant, demum adiiciuntur excerpta ex commen-
 tario quodam de commodis, quae Provincia in Occi-
 tania potest consequi ex frumento ratione habitu
 agriculturae, commercii, rei molinariae et panificii.
 In fine huius libelli adiectae sunt variae rela-
 tiones, prospectus et bibliographia librorum recente-
 edito-

editorum. Ex commemoratione igitur omnium contentorum in hoc libro facile quilibet iudicare poterit, hoc diarium historiae naturalis studiis Cl. BERTHOLONI utileissimum fore, atque illud loco Bibliothecae instructissimae atque utileissimae in hoc scientiarum genere esse posse.

X.

Mécanisme de la nature ; ou système du monde fondé sur les forces du feu. Précédé d'un examen du système de NEWTON, par Mr. l'Abbé JADELOT. A Londres et se trouve à Nanci chez l'Auteur 1787. in 8. pagg. 259.

hoc est :

Mechanismus naturae, aut systema mundi fundatum super virtutem ignis, praemissò examine systematis NEWTONI, auctore Cl. JADELOT.

Doctrina physica non tantum animum humanum iucunde afficit, atque ornat, sed etiam innumeris utilitates ipsi procurat in veritate cognoscenda atque erroribus vitandis fugandisque, atque prouidum reddit ne nubem pro Iunone amplectatur. Accurata et docta huius doctrinae cognitio Cl. JADELOTO suggestit consilium tradendi in hoc libro physicam coelestem ac terrestrem superstructam proprietatibus ignis, Praeprimis studiosissime posuit difficultates, quae contra Systema Newtonianum in medium afferri possunt, atque demonstravit, illud minime sufficere explicandis omnibus phaenomenis, atque adeo illud vanis hypothesis inniti; obiectiones vero ipsius grauissimae sunt ac maximi fane momenti. Minime tamen sibimet ipsi satisfecisse

cisse videtur proponendo aduersus hoc systema suum dubitationes, illudque refutando atque funditus destruendo, eius solertia quoque eo progressa est, nova principia proponere conaretur, eaque propria quae apte principiis celeberrimi huius Magnas Britanniae philosophi substitui possent. Itaque supponit atque pro fundamento sua physicae agnoscit hanc propositionem: ignem agere destruendo ac consumiendo atque perpetuo suam virtutem inspirando et exhalando exserere; ideoque illud esse tale principium, quod impulsu et attractu operatur. Vnde colligit, ubi in vniuersum illud sese manifestat vel attrahendo, vel impellendo, siue mouendo, ibi quoque ignem existere et vice versa, ubi in vniuersum ignis est, ibi quoque necessario erit attractio, impulsio, siue motus. Et sententia igitur Cl. IADELOTI ignis est illud mobile, et eius proprietates sunt vires mechanicae, quibus sustinetur atque mouetur totum Systema mundi. Hocce quidem principium igneum etiam penes plurimos veterum philosophorum in physica doctrina fuit receptum, nam quamplurimi inter eos sic de igne commentati sunt, ut ille solus naturam animare, vitam sustinere, atque sensum et motum vniuersis rebus concedere valeat; hancque ob causam solem esse id, cui totum vniuersum innititur, et quo nequaquam carere possit. Noster quoque physicus ob doctrinæ suae elegantiam ac ambitum ad autoritatem veterum philosophorum saepissime provocauit, eosque laudauit celebrauitque; quamquam nostrorum temporum ea sit ratio, ut quamplurimi prudentiores sapientioresque se esse iactent, ob charitatem illam quae aurorae ad instar nobis illuxit. Ille quoque concedit lubenter, LEIBNITIVM, CAR-
TESIVM, Comitem de BVFFON originem quamdam in planetis agnouisse. Sed ille originem illorum a sole deducit et satellites ipsius ex eruptionibus subi-

taneis et facilibus eiusdem, quales apud nos Vulca-
norum sunt, productos fuisse. Demonstrat quo-
que ex argumentis evidentissimis et cum perspicui-
tate propria et prorsus singulari propositis, dari ca-
lorem centralem eundemque perpetuum planetar-
um, et omnia phaenomena astronomica huic sen-
tentiae fauere ac patrocinari videntur, atque veri-
tati ipsi addunt pondus grauissimum. Praegnantes
quoque causas affert, ex quibus ingenue ac perspi-
cie existentiam fluidi aeriformis, quod circumdat
planetas explorare annititur, simulque indicat qua-
ratione per hocce fluidum Iouis et Saturni imagines
multo maiores compareant, ex qua analogia et de
reliquis recte iudicat. Veras autem et relativa
quoque distinctas magnitudines planetarum Cl. A.
quoad eorum distantiam esse determinandas arbitra-
tur. Explicationibus illis astronomicis praemissis
propius Noster accedit ad causam physicam diuersi
motus planetae eiusdemque satellitis declarandam,
in ut omnibus simul fiat fatis phaenomenis, et de-
inde sigillatim vniuerscuisque planetae systema ex-
plicat. Occurrunt hac occasione plurima phaeno-
mena ac experientiae, quae ipsi inferuiunt principiis
suis magis confirmandis, quorun spectat considera-
tio tonitru, fulminis, acus magneticae, ascensionis
liquoris in tubis capillaribus, arcus coelestis, tandem
finit suum tractatum nobis proponendo theoriam
terae. In qua potissimum de physicis eruptioni-
bus Vesuuui nos instruit, quo quidem in capite ma-
ximam ipsi fidem tribuere tenemur, quem Cl. 1A-
DETOT ipsum hunc famosum concenderit montem,
quem EMEDOCLES, PLINIVS, CARTESIVSQUE
olim concenderunt, et descendit quoque super la-
tas huius Vulcani eum in finem, ut rudera Hercula-
ni et Pompeiae conspiceret. Qua quidem oppor-
tunitate stupendos effectus huiusc Vulcani maio-
rem

rem in modum perspexit, et initia ipsa harum obseruationum nos minime dubitare sinunt, quin uerad C firmemus, omnia quae in rerum natura oculis nostris sese offerunt, tanquam viribus propriis instruenda, igni esse tribuenda, et nulla phaenomena majoris momenti vtilitatisque esse, atque quam maxime extraordinaria iis, quae ab eruptionibus Vulcanorum proficiscuntur. Quibus de phaenomenis Noster ita cogitauit, vt eorum ductu ad alia ducatur, et originem formationemque continentis montium explicare, eiusque coniunctiones magnas ab uno polo ad alterum exactius declarare possemus. Ex quibus deinceps simul sumtis rationem redditum incrustatis ac petrefactis, hinc et illinc obuiis, et de fossilibus, quorum utique descriptio et minus habet vtilitatem, atque veritate inconcussabilis est. In vniuersum autem hicce liber rebus nouis, quibus repletus est, nos mouet atque cogit profiteri Cl. A. esse scrutatorem ac interpretem naturae optimum, qui scrutando eius arcana penetrare, detegere atque illustrare potest.

XL

Voyage au Cap de bonne Esperance, et autour de monde, avec le Capitaine COOK, et principalement dans le pay des Hottentots et des Caffres. Par ANDRE' SPARRMANN, Docteur en Médecine, de l'Academie des Sciences, et Directeur du Cabinet royal d'histoire naturelle de Stockholm. Traduit par Mr. TOURNEUR, à Paris chez Buisson et imprimé par Mr. Didot, jeune, trois Volumes in 8°, avec des cartes figures et planches en taille douce.

hoc

hoc est:

ad Caput Bonae Spei, et circa mundum universum et praeprimis in regiones Hottentotorum et Caffrorum, institutum cum centu-
nione COOK, descriptum ab ANDR. SPARR-
MANN, et in linguam Francogallicam trans-
latum a TOURNEUR.

Hoc itinerarium dupli forma prodit, nam pri-
mo tribus voluminibus octonis, et deinde bi-
quaternis, et externa sua facie sibi iam amicos
et socios conciliare videtur, siquidem typus est elegans, et
volumata nitida Aluerniensis, cui characteres nitide
impresso et in qua figurae belle descriptae sunt, li-
storum huncce admodum commendat; magis vero
copia ac praestantia efficit, ut saepius repeti-
tione etiamnum placeat. Rerum autem in il-
luminarum contentarum summam tradere superuacuum no-
videtur, quum nostris lectoribus aliunde illam
dubie cognitam esse auguramus. Inprimis
accessionibus elegantissimis ex eo historia na-
turalis ditanda locupletandaque est, varii siqui-
generis obseruationes copiosius ibi occurunt,
referentes ad atmosphaeram, coelique faciem, vicissi-
tudines anni temporum, soli naturam, indolem,
varioque prouentus ac climatis rationem. Abunde
CL SPARMANNO materiae utilissimae descriptae
sunt, quae augendae atque iuuandae rerum natura-
lium notitiae inferire et omnibus artibus usum pro-
ficiunt, afferre possunt; vnde ob haec commoda illud
itinerarium omnino praestantissimum nominandum
esse fatemur ingenue.

XII.

Dissertation sur le Quinquina, ses anecdotes, les différentes espèces, son analyse chimique, ses propriétés médicinales, les différentes plantes propres à le remplacer, et spécialement sur la nouvelle espèce de quinquina qu'on trouve dans les Isles Antilles. A Paris chez Mr. BUCHOZ, auteur de cette Dissertation 1787. in folio de 14 pages, avec figure colorée.

hoc est:

Dissertatio de Cinchona, eiusque anecdotis, diversis speciebus, etc. auct. Cl. BUCHOZ.

Saepius iam a Cl. auctore in dissertationibus argumentis botanica sunt proposita et ob continuam illorum laudibus sane celebrandus est, quum ob sumtuum inpendendorum copiam, neque laboriosarum disquisitionum molestias sese ab his curare studiis patiatur, sed potius erudiendo alios publicae saluti inseruire, et incrementa rei litterariae promouendo prodesse velit quamplurimis, eaque propter et nobilitatam propter corticem pretiosissimam in viueresa historia naturali arborem, qui vix vilis sibi habet parem, et qui ante 150 annos sub nomine Quinquinæ siue Corticis Peruviani innotuit, in hac dissertatione plenius describendam sibi sumit. Et quamquam magis copia quam inopia librorum commentationum, opuscularum, de hac materia ab eo tempore, quo virtus huius corticis detecta est, preminur, nihil tamen secius arbitramur huius dissertationis nouae lectionem oblectaturam atque emolumenta aliaturam esse nostris lectoribus.

Anto.

Antiquitatem usus corticis Cl. A. ex antiqua tra- p. 2.
 dotes, / cione Americanorum, cuius fidem neque infirma-
 nique, se neque confirmare audet, deducit, qua illi tanquam
 ntes plan- / quontores huius remedii obseruauere, leones, qui
 cialemen- / quorundam naturalis historiae amicorum opinio-
 na qu' o- / ne interdum quadam febrium intermittentium affli-
 aris che- / tur specie, ad hunc corticem confugere, et il-
 lermann- / um comedendo liberari protinus, vnde quoque ha-
 gure co- / um regionum incolae exemplo horum animalium
 gue co- / sedi eo remedio in febrium accessione usi, et sine
 rati sunt.

Subiungit autem Noster huic primae speciei p. 8.
 corticis alteram ex Insulis Camercanibus, *Cinchonam*
Caribaeam L. Coniectura haud infelici vnam ean-
 emque esse suspicatur A. cum *quinquina piton*, quae
 aliquot annos per negotiatores innotuit. Illa
 utem praeter virtutem febris fugam facultate vomiti-
 um de- / ciendi et purgandi pollet, et in febribus inter-
 que di- / intentibus ideo maximo cum fructu adhibetur; du-
 his am- / licia itaque modo conuenientissima est aegris, vide-
 alios pe- / ob copiosas deiectiones et ob febrium curam
 tterim- / leniarium. Binae hae proprietates illam de melio-
 , eaqua- / commendare videntur, aptissima enim per illas
 retiosum / additur maximis incommodis remouendis, quae ex
 ix vla- / ministre administrata Quinquina vulgari redundare
 b nom- / sicuti demunire solet corpus aduersus obstru-
 otuit, in- / tiones, hydropises, cachexias aliaque innumera mor-
 sumit. / urum genera.

Tertio loco describit *Cinchonam corymbiferam*, p. 13.
 tiae ex arbore decerpitur, quae sponte prouenit
 ecta ab tropicis in insulis maris pacifici. Quae autem
 uinsdi- / e his tribus speciebus, genus Cinchonae Botanico-
 ue emo- / om constituentibus, hucusque innotuerunt, nota-
 And- / digna sunt, et praecipuum usum habent, studio-
 collecta et proposita sunt in hac dissertatione.
 Tom. XXIX. Pars III.

Propter posteriores autem binas species decreuerunt
praefecti prouinciarum in Francogallia medicum
insulas Americas ablegare, qui inquireret in diversis
cinchonae species ibi prouenientes.

XIII.

Mémoire d'Agriculture, d'Economie rurale
et domestique publies par la société royale
d'agriculture de Paris, Anne 1786. Tome
stre d'hiver. A Paris chez Cuchet 1787.
in 8 de 192 pages. Anne 1786 trimestre
d'Eté, ib. e. de 128 pages avec figures.

hoc est :

Commentarius de re agraria, et oeconomia rurali
stica ac domestica, editus a societate regia
agrariae Parisina. Trimestre hibernum et
aestivum.

Trimestre hibernum incipit a relatione historica
eorum, quae in hac societate regia anno super
iori acta sunt. Etenim, supremus redditum regiae
collector die 26 Februarii 1786 impetravit pre
bus suis a potentissimo rege atque augustissima Re
gina, ut se se societas regia rei agrariae ipsis praefectis
re posset, quo facto ipsa Regi Christianissimo, totiq[ue]
stirpi regiae omnibusque eius ministris primum vo
lumen commentariorum summa reverentia tradidit
atque exhibuit. Regia maiestas illud reverentiae do
cumentum gratiose exceptit et aureo nummo societatis
dato tesseram gratiae prorsus singularis existare voluit.

Die 12 Ian. Cl. FOVGER QVX de BOVDAROY de
monstrauit, cariem, quae anno 1785 in vniuersitate
infestauit frumentum, nouam praebuuisse occasionem
cogoo-

creuerit agnoscendi, quinam sint intelligentes, ac periti
cum agricultoribus, quippe qui in praeparandis seminibus
diuersis varia ipsa adaptanda conuenienti modo versati-
tare, et principiis euidentibus ac certis fulti praepa-
rare, ne caries frumentum infestaret; deinde eo-
rum quoque sibi notitiam comparandi, qui negligi-
turae in talibus deprehensi sunt praeparationibus, aut
qui tales adhibuere, quae minime sufficere sunt
magnamque partem exinde messis suae perdide-

Cl. FOUGEROUX explicauit, quod grana, ex qua-
farina fieri debeat, et illa quae iam inquinata
carie deprehendantur, paulo curiosius sint mun-
tanda. Obiter hic quasdam methodos fini huic
continendo insufficientes atque ineptas recenset,
quidam tentarunt, et optimum praesidium in
esse docet, si in aqua pura lauentur, simulque dis-
pergantur de utili instituto prouinciarum septentriona-
lium, quo in conclavi proprio humida illa grana
venuo siccare soleant.

Die 26. Ian. lecta est commentatio Cl. de THOS-
SE Alsatii, qui est societati familiaris per litteras,
ne agit de vtilitate et producendi modo betam iu-
niperum albissimam, Germanorum *Dickrüben*, quam plan-
ta incognitam esse Botanicis Francogallicis Cl. Ab-
bas de COMMEREELL in *commentatione sur la ratine*
dissete, afferuit; verum falso, Cl. enim WILLE-
MUS, praestantissimus ille Botanicus ac Chymicus
Lotharingia, hanc plantam sub vero nomine de-
scripti. Praeterea Cl. de THOSSE declarauit illam
longo tempore quoad usum oeconomicum in
Germania fuisse notissimam, et Cl. de COMMEREELL
omnia sua de hac planta ab aliis mutuo accepisse.

Nono Martii, Cl. CHEVALIER, familiaris per lit-
teras Argentolinus, obseruationibus quibusdam
probare studuit, siccitatem verni temporis et plu-
rias versus finem aestatis effecisse, vt herbae minus

copiosae atque admodum humidae creuerint, maximopere pastus pecorum imminutus fuerit, porro difficultates magnae obortae sint in nutris saginandisque iunioribus animalibus, porci volatilibus. Rerum publicam autem administratas diuersas instructiones promulgarunt, quibus supeditantur modi multiplices defectum nutritionis dinariae animalium supplendi et procurandi, seruentur animalia.

Die 16 Martii Cl. Abbas CAVANILLE observationes super quasdam plantas e maluarum generis proposuit, et de subsidiis commentatus est, quorum opere ex quibusdam illarum fibris fila atque tela texenda. Constat autem ad hos usus optimas Sidam abutilon, maluam Peruuanam, maluam Marianam, et maluam crispam.

Die 30 Marti Celsiss. Dux de CHARORT, in publico confessu, in quo de COLONNES, supremus editum regis collector, praesens erat, commentationem legit de utilitate academiarum, et praecipue societatis rei agrariae commoda in praefecturas provinciarum Galliae redundantia adiecit, ac suorum laborum rationem exposuit. Eodem die Cl. BROTONSON ET, qui est societati a secretis perpetuo, emanatus, quae per annum 1787 acta fuere. Vir ille doctissimus et versatissimus in medicina, historia naturali, physica et re agraria, postquam elogium rei agrariae legerat, verba fecit de napis satiis, de lanio tuberoso, de zea mays, easque laudauit, egregium productum agrestem, simulque celebrem benignitatem praefectorum, qua in praefectura Parisina pauperibus agricolis vaccae liberaliter donata sunt. In fine orationis optima remedia, quae carnis frumenti opponenda sint, commendauit. Cl. DABENTON quoque commentationem legit de gregibus melioribus reddendis in praefectura Parisiensi.

s fuen- aliquisque Francogalliae prouinciis. Hoc scriptum
 n nutri- ssum in Francogallia meliorem theoriam intimius
 poros exigit cum experientiis certissimis, et rerum harum
 poros arbitri peritissimi etiam illud magnificiunt. Genero-
 ministrum Marchius de TURGOT in peculiari com-
 bus sup- ponit differuit de arboribus resinosis, vbi simul
 itionis arboribus ex semine, ex inoculatione, aliisque
 urandi artificiis in pluribus coniferis arboribus producendis
 agit. Alia commentatio omni attentione oecono-
 obser- torum forestalium digna est, de cultu arborum
 m gen- reginarum in solum diuersae naturae, et sterile
 , quomodo foecundum plantatarum. Animaduersiones hic
 e tela aguntur, quomodo solum inutile possit adaptari,
 tinas et quomodo peculiares arbores ibi sint nutriendae, et
 am Ma breuissime nos expediamus, haecce tractatio pe-
 les Parisinos magnam sibi comparauit auctoritatem,
 r, in parte apud exteros quoque laudibus condecoranda
 erous rem. Aliud scriptum concernit plantationem solani
 nentatio tuberosi, nomen Cl. PARMENTIER in fronte ge-
 raecipiens. A multis siquidem annis plurima et in Fran-
 ras prae cogallia de solano tuberoso a peritis viris dicta fuere,
 suorum nondum obseruationes, mutationes illius
 BROU concernentes instituta fuerant. Haec disquisitio
 enam Cl. PARMENTIERIO reseruata esse videbatur, qui pro-
 ille de cetera vberius de hoc argumento differuit. Ille siqui-
 a nam hanc esculentam seminauerat plantam, atque
 um non posse producerat species, si ita loqui licet, prorsus
 de le admirandas, vnde quaedam profert de modo fissan-
 t, et illi semina, de eorum praeparatione et seminatione,
 brant in fine dissertationis commoda inde redundantia
 reponit. Excipiunt hanc obseruationes de metho-
 do propria aspergendorum et humectandorum pra-
 torum in vallis planis Insulae Francogalliae ac
 prouinciarum proxime adiacentium, a Cl. DESMA-
 RATS, quibus adiecta est, de subsidiis, quibus in so-
 lo inutili minusque conuenienti, pratum bonae no-
 tae

tae possit adaptari, commentatio Cl. Abbatis
 SIER. Alia concernit culturam et utilitatem
 niae pseudoacaciae in officinis Americae septen-
 nalis venalis, auctore Cl. SAINT JEAN de CRES-
 COEUR. Illa arbor facile et in Francogallia
 ram propriam retinet, quasi in natali esset
 plantata, atque idcirco per aliquot annos agri-
 rum attentionem allexit, qui curiosus paulo de-
 cultura cogitarunt. Nam impetuofus saepe
 tus omnem spem fructuum prorsus irritat re-
 Propter hanc videlicet fragilitatem minus curat
 arbor, et fere eius cultura proscripta est, in hac
 commentarye traduntur emolumenta maximi
 admiratione digna. Agit enim A. de seminariis
 utilitatibus robiniae, quas exserit in consolidan-
 littoribus fluviorum, in fabricandis palis, que
 vites aliaeque arbores alligantur, in perticulis
 applicandis, in hortorum circulis ducendis, in
 pibus construendis; eius lignum quoque in
 struendis nauigiis et aedificandis pistinis eximia
 habet utilitatem, aliisque quoque visibus inserit,
 eam ob causam valde aestimatur ab Americani
 quorum pia vota hanc utilitatem concernentia
 ipsis concepta, digna esse videntur ut a nobis con-
 morentur. „Vellem hanc sortem aliquando experiri
 ut, si mihi e vita discedendum sit, meis infanthis
 possem relinquere quinquaginta agros probis
 eximiis acaciis obsitos, bene munitos et inde-
 nam mea domus flammis consumi potest, me-
 messes possunt destrui, omnes contractus mel-
 aduersam fortunam possunt aboleri, aut infringi
 decoctores, et omnes opes pluribus modis possu-
 dissipari et euerti: sed si ego ex omni parte
 meis desideriis satissimamente atque documenta illa
 amoris erga meos ipsis relinquere valeo, nequaquam
 timebo appropinquantem mortem, ornatique

Abbatis riam comitari solent; illi siquidem me mortuo translitatem videlicet viuere possunt, atque in hoc thesauro agricultae septentrionalium inuenient omnia adiumenta et praesidia necessaria, quibus comparare sibi possunt plantationes honorificas et suam felicitatem firmare. „ Ex floritali effet unus porro acaciae Americani syrupum eximum conseruant, qui et per aestatem conseruari potest, et ex paulo decolorato potionem facere solent, commiscendo cum magna quantitate aquae unum cochlear huius syrupi.

Cl. CREVECOEUR testimonium de eo perhibet, se usus saepe res curat, et in hac ratione saepius Europaeis peregrinantibus talem apponuisse potionem, qui cum voluptate de ea biberint. Ad calcem huius trimestris extant obseruationes de effectibus soli ex rubra terra constantis in pecuariam et in primis in verueces, auctore Cl. ROUGEROUX de BOUDAROY. Tale enim solum morbum sic dictum sanguinolentum, alias quoque morbum rubrum nuncupatum, producit. Subiunguntur hisce obseruationes Georgico-meteorologicæ, institutæ in Bolonia, conscriptæ a Gener. Comite de COURZET.

In altero quoque volumine continentur quæ Trim. per mensem Iulium et Augustum 1786 in consel. II. fibus acta sunt. Et primum commemoratur plurimos agricultorum adhibuisse arsenicum aliasque pernicioles res ad praeparanda semina, subinde autem multa symptomata fuisse orta, vnde praefectura censuit his malis mederi proscribendo tales praeparationes; hinc ex sententia consilii regii promulgata interdictatur, grana, quæ ad seminandum asservantur, ne quaquam ex eiusmodi formulis praeparare, in quibus species quaedam sanitati aduersae sunt prescriptæ, quorsum pertinet auripigmentum, arsenicum, cobaltum, viride aeris. Porro annonae cari-
tas et pabuli defectus, agricultas per aliquot tempus premiens, eos rededit eo, vt ad eiusmodi pabula confundantur.

gerent, quae rarissime his usibus sunt contentanea.
Cl. Abbas BRELVQVE, antistes sacrorum Dioeceseo-
 Besontinae ad societatem retulit, quem sucessore
 habuerit de farmentis pro pabulo animalibus dicti.
 Satis autem constat ramos ac folia vitis animalibus
 pabulum praebere valde acceptum: sed farmenta
 duritatem et siccitatem, qua vulgo parantur ad combi-
 rendum; emollienda, ascianda et in minutis particu-
 las ante diuidenda sunt, et tunc ad pabula cum fructu
 adhiberi possunt.

p. 5. *Cl. vero. D'USSIEUX*, societas
 proposuit, quos progressus in colendis agris Brieni-
 bus fecerit, quum enim sibi persuaserat admodum
 proficuum fore, si in agro quodam medicago sativa
 minaretur, qui ager noualis alias esset, necessaria
 plura animalia ex illa saginanda perspexit. Pro-
 fecto laudandam illam culturam esse, quum rarissi-
 ma sit, vltro quilibet perspiciet, qui reputauerit me-
 ses pabulorum abundantiores fieri hac ratione in lo-
 cis depresso, neque profundum habentibus solum.

p. 6. *Cl. Abbas DVQVEMARE*, familiaris per litteras, com-
 mentatus est de ratione, qua ope diuersarum sub-
 flantiarum marinorum agri sint stercorendi. Studi
 huius celeberrimi viri multa inuenta in historia na-
 turali animalium marinorum debemus, de quibus
 vestigia in omnibus prouinciis Francogalliae extant
 frequentissima. Examine itaque cum his viventi-
 bus creaturis instituto, perspexit eas quoque in su-
 principia si soluantur, foecundare posse terram. Er-
 amen quoque *Cl. PARMENTIER* instituit variarum

methodorum apud Indos receptarum ex *Zea Mais*
 praeparandi potionis fermentatas et non fermenta-
 tas; disquisitione autem facta detexit ex hisce gra-
 nis posse fieri potionem vinosam, etiam per quad-
 dam tempus asseruandam, quae omnia commoda
 pariat eiusmodi liquoribus propria, et quae a labo-
 ribus *Zythopoeorum* vulgo sunt expectanda. *Cl. TAP-*

SART

autem quamplurima remedia aduersus cariem
instrumenti proposuit. Cl. VILLARS contra exemplum p. 14.
alibi conspicendum praebuit, confecti e textu-
s bombycum educatorum Parisiis et locis adiacen-
tibus vna cum foliis mori nigri, atque mori albi.
exempla ob praestantiam et aequalitatem ser-
um Nanquinense superare visa sunt, et verosimile
alimenta ex moro nigro multum contulisse ad ta-
n producta. Per litteras ex Insula St. Catharinae p. 15.
litoribus Brasiliae haud longe dissita datas a Cl.
COLLIGNON hortulano, cum naui Cl. *de la pov-*
ovse allatas, ratio redditur de arboribus fructife-
ris, quas bene conseruatas in Francogalliam trans- p. 17.
portandas curauit. Examen instrumenti cuiusdam
dicti a Cl. PERRIN inuenti itidem institutum
et Cl. autem *le BRETON* obseruationem commu- p. 23.
nicavit factam cum frumento ter falce resecto, quod
aristas produxit. Cl. FOUGEROY *de BOVDE* p. 24.
de morsu viperae per alkali volatile sanato com-
mentatus est. Cl. PARMENTIER quasdam obserua- p. 25.
tiones suggessit de carbunculo Zeae mays, morbo
huius plantae probe noto. Cl. *summus tribunus* re- p. 27.
media apta et proficia de purgandis frumentis ca-
tie infectis proposuit. Cl. RIBAVCOVR exhibit
commentationem de cespite bituminoso,
prout a natura est et in cineres redacto, ad saginan-
da animalia adhibendo.

Indicandas iam sunt commentationes breuissi-
me huius voluminis. Primum locum occupat, com- p. 5.
mentatio Cl. CERE' de cultura oryzae in Insula
Francogalliae communicata per Seren. *Ducem de*
NOCHEROVCAVD. Postquam auctor diuersa fru-
menti genera in hisce regionibus crescentia allega-
uerat, proprius accessit ad oryzam, quae inter ali-
menta non insimum locum obtinet, quum maiori nu-
mero hominum nutriendae inferiat, quam frumen-

tum. Communissime illa in regionibus Insulae Franciae cogalliae, quas saepius pluuiia humectat, et quae pluviodes sunt, bene prouenit, praescipue vero amat terram leuem, fortem, aut agrum noualem; si autem solum aliis fit naturae stercorando compensari possunt hi defectus, et multo melius per aquam pluvialem.

- p. 14. 2) Cl. TILLET vero experimenta sua circa carni frumenti proposuit, quibus per triginta annos reportatis certior factus est, calcem lixiuio forti alcalina impraegnatam optimum aduersus cariem praesidium esse. 3) Proponitur historia erucarum, vineas Agenitalienses 1786 deuastantium, conscripta per CL. DANTIC, et communicata cum societate per CL. BROUSSONET. Illa eruca nondum descripta est hucusque a quodam scriptore historiae naturalis, quae viginti quinque dies apparenter mortua phalaenam quamdam sistit, quae genus Pyralis Fabricii et Tortrix *Linnaei* esse videtur. Descriptio huius insecti a Cl. DANTIC suppeditata accurata atque comparata est, ut nihil desideretur ad naturam ipsius insecti cognoscendam. 4) Commentatio de subdiis, quibus in certo quodam terrae tractu, et arborum, foliorum, fructuumque possit augeri copia auctore CL. D'AUBENTON. Copia foliorum pluribus usibus destinata esse videtur, aequa ac oblectationibus, sepibus enim viriditatem ac topiaris operibus conciliat, umbra eorum recreat arbores, atque frondibus calorem solis temperat, hortosque ut sanitatem nos inuitat, verum maiora quoque ex foliorum copia emergunt commoda, quum pabula praebeant animalibus, et nos cogant, ut de augenda illorum copia cogitemus sedulo. 5) Tentamen de vendidis volucribus migrantibus, in usum Provinciae conscriptum a Gen. Praefide de la TOURDAIGUES. Recreations quum omnibus hominibus sunt maxime necessariae ad sanitatem tuendam vitamque conservandam,

andam, et nullo modo reprehendenda, si limites non
 excedant sene naturae ipsius debemus demirari beni-
 tatem, qua Campaniae ciibus laboribus peractis
 indulgere atque procurare soleat. Ad quas iure
 meritoque referre debemus varia aucupia, quibus aues
 migrantes venari et capere ciues non sine voluptatis
 tentant. Omnibus etenim annis sub initium
 autumni multae aues in alias transire regiones solent,
 qualiam autem petant, nondum hucusque fuit com-
 pertum. Hodie autem certissime affirmare possu-
 mus Africam et in primis Aegyptum ab ipsis tunc
 frequentari. 6) De methodo zeam mais seminandi p. 48.
 et conseruandi, quomodo illa vsu recepta est in Amer-
 ica meridionali, auctore Cl. le BLOND. Quaecum-
 que aliquid conferre possunt ad culturam et usum
 oeconomicum huius frumenti hic congesta sunt,
 methodus seminandi proposita est, praeseruandi ab
 infectis aliisque animalibus aequa ac putredine, quum
 praecipue illa zea mais alimenti loco incolis huius
 climatis esse soleat. 7) De cypressis et emolumen- p. 59.
 ti ex cultu earum redundantibus, auctore Cl. FOU-
 GEROUX de BOUDAROY. Cypressus arboribus ac-
 tensenda est antiquissimis temporibus notissimis, cu-
 ius lignum nulli corruptioni obnoxium esse fertur,
 atque traditur, cimices exulare e lectis ex ligno cy-
 pressino tanquam ferali arbore confectis. 8) Super p. 89.
 educationem buccularum, auctore Cl. HADAN-
 COURT, Socio comitiorum rei agrariae in Pontisa-
 n, publicano et exactore BERVILLII LE COU-
 DRAY. 9) De cultura et usu plantae cuiusdam in p. 98.
 regionibus temperatis Americae septentrionalis, cu-
 ius nomen Quinoa est, auctore Cl. le BLOND. Illa
 autem videtur esse planta esculenta indigena in
 Americae meridionalis regionibus frigidis. Annua
 est ex familia Atriplicis et genere Chenopodii, cuius
 duas sunt varietates, quarum altera seminibus albis,
 altera

p. 123. altera rubris gaudet. 10) Excerpta obseruationum in diuersis tractibus praefecturae Parisinae per Iulium Augustum et Septembrem 1786, super diuersa oeconomiae ruralis capita institutarum a Cl. RAOVIN et BROUSSONET. Quae iam retulimus; de flore et auctoritate ac utilitate huius societatis luculentissima perhibent testimonia, cuius splendor et ornamenta maiorem in modum augentur ex sociis plenidissimis huic societati addictis, de quibus alio loco nobis dicendi erit opportunitas.

XIV.

A Dissertation on Milk, by SAMUEL FERRIS, M.D. Extraordinary Member and late President of the royal medical society, at Edinburgh. Printed by John Abraham, St. Swithin's Lane, Lombard - street and sold by T. Cadell, in the Strand, R. Faulder, New Bond street, and C. Elliot, Edinburgh. 1785.

hoc est:

Dissertatio de lacte, auctore Cl. SAM. FERRIS,
206. pagg. 8.

Societas Harueiana Edinburgensis celeberrima anno 1782 quaestionem proposuerat, de latte natura eiusdemque proprietatibus disquirendis, atque ex institutis experimentis declarandis; igitur Cl. FERRIS hoc argumentum sibi sumxit pertractandum, atque suam commentationem societati exhibuit, cui non tantum communis suffragio praemium decretum est, sed etiam praeterea splendida operum HARVEI editio ab ipsa Cl. Auctori dono data est, quia inter omnia scripta hanc materiam concernentia et ad societatem missa commentationi ipsius palma de iure conce-

concederetur. Suadentibus autem amicis eandem No-
ster publici iuris fecit, atque propterea utique laudi-
bus eum celebrandum esse arbitramur, simulque
probamus studium Cl. MICHAELIS, quo huncce li-
bellum ob prorsus singularem praestantiam in verna-
colam lingua transtulit*).

Accedamus ad librum ipsum, qui tractat pri-
mum de *vſu lattis naturali*. Lac vulgo generari pe-
nes sexum sequiorem, interdum vero penes vtrum-
que sexum in infantili aetate humorem lacti analo-
gum ex mammis educi posse, A. ostendit; quod et ra-
tione adulorum hominum et virginum obserua-
tiones videntur confirmare **), vnde non per omnia p. 4.
consentimus cum auctore afferenti, feminis tantum
inter homines natura duce lacte nutrire infantem
concessum esse, neque unquam ab hac lege aberras-
se naturam, quum quaestio illa, num lac virorum
et virginum nutriendo infanti inseruiat, ad quaestio-
nes

*) Titulus est: *Dr. SAMVEL FERRIS über die Milch,*
eine Harveyische gekrönte Preischrift der königli-
chen Gesellschaft der Aerzte zu Edinburg, aus dem
Englischen übersetzt und mit einigen Anmerkungen
begleitet von D. CHRISTI. FR. MICHAELIS, Arz-
te am Iohannis - Hospital zu Leipzig bey Fried.
Gottbold Jacobäer, 1787. 178 Seiten in 8. Ipsa
translatio, quantum ex collatione intelleximus, fida
est et accurata, annotationes vero subiunctae exi-
mie illustrant huncce libellum et indicant Cl. inter-
pretem sua doctrina studiisque prodeesse lectoribus
voluisse; quibus iam aliis scriptis doctrinam suam
qualemcumque ac diligentiam probauit satis proba-
bitque in posterum.

**) Vide POLYC. FR. SCHACHER prolus de lacte
virorum ac virginum, num illud nutriendo infantii
sufficiat? Lipl. 1742.

nes controuersas sit referenda. Pluribus de officiis
matrum alendi lacte infantem praecipit atque cun-
illas integras atque totas esse matres filiorum, ne
que eas dimidiatum ac imperfetum matris gen-
debere constituere, quod pepererit ac statim ab
se abiecerit; atque mala plurima ex huius officiis
intermissione recenset.

p. 13. Colligit porro lac maternum
optimum nutrimentum infantibus praebere, illud
vero a variis erroribus matrum alterari: exempli
eo prouocat ad lac vaccinum varium prouti pabula
ipsarum esse solent, atque eodem modo rem se ha-
bere penes femellas pluribus demonstrat, ac animi

p. 18. pathemata magnam quoque habere vim in lactis in-
dolem recte statuit, quibus adiectae sunt obserua-
tiones, declarantes vna cum lacte et ipsius animi cha-
racterem transplantari. Igitur, vt lac probum ge-

p. 24. neretur ac purum, suasor auctorque est, vt femelle
p. 29. diaetam accuratam ac animi tranquillitatem seruare
studeant.

p. 39. Propius vero ad propositam quaestionem per-
nit commentatio *de natura et proprietatibus lactis*
ex experimentis declaratis, euaporando enim saccha-
rum lactis A. obtinuit, varia acida diuersos effectus
produixerunt, atque de butyro confiendo qualidam
obseruationes subministravit. Dein chemice lac dis-
quisiuit *), atque de destillatione lactis vaccini, caei,
sacchari lactis, butyri, vberius tractauit, tandemque
ex institutis experimentis legitimas conclusiones
practicas deduxit.

p. 67. Pinitis his tentaminibus A. perceperat ex Cl.
WEBSTERO, qui societati est a Secretis, gratum fore
et acceptum societati, si quoque experimenta ana-

logiam

*) Conf. FLOR. IAC. VOLTELEN *de lacte hum. eiusque*
cum asinino et ouillo comparatione obseruat. chem.
Lips. 1779. quae veritatem obseruationum Cl. A. pro-
bant, ac multa hoc spectantia continent.

giam inter lac ac sanguinem declarantia adiice-
ntur, huic etiam consilio suis experimentis satis-
ficiuntur, ne
tum ab eo reliquis hunc seruauit ordinem, vt in altera co-
lumna experimenta cum lacte, et in altera colum-
na libri experimenta cum sanguine sibi inuicem ex-
pposito collocarentur, quo melius a lectoribus pos-
et institui comparatio. *Nouem experimenta quae* p. 294.

sequuntur partes lac et sanguinem componentes con-
cernunt, praeprimis vero illa pertinent ad buty-
rum et placentam sanguineam sive rubram crassio- p. 102.
rem sanguinis partem. *Sex experimenta* adhibita sunt
ad explicationem casei et lymphae coagulabilis. *Vnde* p. 106.
am experimenta versantur circa serum lactis et serum
sanguinis. Igitur in vniuersum triginta tribus expe-
rimentis vniuersa res est expedita, et obseruationes p. 112.
quedam partes explicantes, ex quibus lac conflatum
et subnexae sunt. Porro disquiritur, *vnde oriatur* p. 123.

tu sue ex quonam fonte deriuandum sit? Quidam
pro chylo venditant ex canali intestinorum ad
thoracem deducto, alii magnam inter lac et sangu-
inem intercedere differentiam, quum lac facile ace-
sat, sanguis vero putrescat, priori sententiae minus
fuerit A. et posteriori subscribere videtur. Abun-
de his expositis vires salutares lactis disquiruntur.
Quamplurimi quidem nimium lacti in persanandis p. 141.
tribuerunt morbis, media igitur via tutissime ibimus,
atque ipsi cum A. tribuimus vim nutriendi, diluen-
di, emolliendi, alexipharmacam, antiscorbuticam,
antisepticam, antihecticam, antiphlogisticam, anti-
dysentericam, anticolicam, antipodagricam, et ean-
dem virtutem etiam sero lactis inesse pluribus docere
Noster satagit. Neque clysmata et iniectiones ex la-
cte parata improbat. Deinde *proprietates et effe-* p. 183.
tus sacchari lactis exponit, et in eius originem
inqui-

p. 193. Inquit. Ad calcem additamenta sunt adiecta
brum Cl. WHITE de historia naturali vaccarum, quae
lac ipsius usui humano sit dicatum, spectantia.

XV.

Noua physico-medica.

Desideriis quorundam cupientium in nostris con-
mentariis nomina sociorum Academiarum, so-
cietatum litteriarum, atque professorum medici-
num, qui iam eas ornant, legere; prout olim hoc
cere consueuimus, eo libentius satissimacere studie-
mus, atque successivae societates litterarias recen-
dimus; quo magis certi sumus talem innotitiam fu-
tilissimam. Prodeat igitur

Descriptio nominum Collegii regii medicorum
Nanceianorum.

Fundatum est hoc collegium sub auspiciis Po-
tentissimi Regis Poloniarum, Dux Lotharingie
Bar, STANISLAI I. edito publice proposito die
15 Maii 1742, anno sequenti cum ipsi coniuncta
facultas medica Nanceiana et 1776. societas accedit
medica regia Parisina. Propriis legibus gaudet, in
bus et quinquaginta articulis comprehensis, et
bibliotheca et per pulcher hortus botanicus illius in
bus inseruiunt. In unaquaque hebdomade die Sa-
turni per duas horas aegri paupertate pressi ex-
ibe et pagis ad collegium accedere illudque gratis
consulere possunt, quibus et hoc beneficium pro-
fus singulare tribuitur, ut pharmocopoei Nancei-
ni teneantur ipsis gratis ex formulis praescriptis
medicorum remedia exhibere. Episcopus quoque
et Tribunus summus urbanus constituerunt, ut le-
ctiones super artem obstetriciam in gratiam obste-
tricum ruralium haberentur, quarum initium fuit
die 15 Maii 1786. quo ipso die huius rei causa ora-
tio a Cl. LAMOUREUX, Professore Regio habita est.
Praefi-

Praefides et socii ordinarii.

LALLEMAND, Director horti Regii Botanici,
medicus militaris.

DESVILLERS, Decanus, Praeses senior, medi-
cus stipendiarius urbis et nosocomii St. Iuliani.

GUILLEMAIN, Professor Botanices, medicus sti-
pendiarus et consiliarius.

CHATILLON, medicus stipendiarius in gratiam
superum.

GORMAND, Conf. secret. perp. et stipend.

JADELOT, Professor, medicus nosocomii St. Ca-
poli, socius plurimarum academiarum et societatum
litterarum.

MULNIER.

BLAISE.

WILLEMET, iunior, medicus militaris.

WILLEMET, senior, Demonstrator botanices et
chymiae ac perplurimarum Academiarum et socie-
tum litteriarum socius.

Socii ordinarii absentes.

BUCHOZ, Consiliarius, archiater defuncti Regis
coloniarum, fratriss Regis, socius plurimarum Acad.
soc. litt. Parisiis.

MAURY, consiliarius, archiater defuncti Regis
coloniarum. Sexauniae in Bria.

KENEUS, Consiliarius, archiater def. Reg. Polon.
medicus princeps scholae regiae militaris. Parisiis.

MARTIN, medicus princeps nosocomii militaris
Theodosis villa.

MARTIN, medicus stipendiarius, in Sarguminjo,
Facultas medica vniuersitatis Nanceianae, associata

Collegio medico regio.

IOH. ANDR. TOURNAY, Decanus, Professor me-
dicinae pract.

NIC. JADELOT, Prof. anat. et physiol.

NIC. GUILLEMIN, Prof. mater. med. et Botan.

PETR. FRANC. NICOLAS, Prof. Chymiae.

Membra honoraria.

DE LA SONE, Consiliarius in rebus publicis, medicus primarius regius. In aula.

RONNOW, medicus primarius defuncti regis Poloniae, Eques stellae polaris, Praeses academiae scientiarum Holmiensis. Holmiae.

PINARD, Consil. med. regis Prof. reg. Botan. Soc. coll. med Rothom. Rothomagi.

BERCHER, med. prim. Ducis Parmae.

VERDIER, D. Med. et Aduocat. supremi regis Galliae Senatus. Parisiis.

THIERRI, med. consult. Régis, Doct. reg. Paris.

JEANROI, Doct. reg. facult. med. Paris.

MISSA, Doct. reg. facult. med. Paris.

DE SAINT MARTIN, Vicecomes de BRIOU
Doct. Med.

DE NECKER, Historiographus et Botanicus electorialis Palat. acad Manhemenf. Manhemii.

RICHARD de HAUTE-SIERCKE, Eques ordinis regii, Med. inspector primarius nosocomiorum militarium. Parisiis.

COSTE, medic. prim. consultans campestris exercituum regis, cui commissa est epistolarum curiosorum nosocomiorum militarium, et soc. plurimarum academicarum et societ. litt. Versaliis.

TRIBOLET de la LANCE, Doct. med. nosocomiorum medicus et societati oecon. Bernensis a secretis perpetuo. Bernae.

LUDOUICUS, Doct. Chirurgiae in Hallensi litterarum universitate, Academiae R. chirurg. Parisiis secretis perpetuo. Parisiis.

VICQ. d'AZIR, Doct. reg. fac. med. Par., acad. reg. scient. soc. et societati medicae Par. a secretis perpetuo, Parisiis.

DURANDÉ, Med. D. Collegii med. Diuisionis

soc.

*Soc. Inspector nosocomiorum Burgundicorum,
licis, membrum académiae Diuionensis.*

*SANVEL FOART SIMMONS, Praeses collegii
regis medicorum Londinensium, regiae medicae societa-
tiae Parisiæ socius, aequo ac Londinensis, auctor
Botan. diarii medici Anglii Londinensis.*

*THOUVENEL, Director aquarum mineralium
Francogalliae, et Inspector pharmaciae in Alsatia.
Parilius.*

*MURRAY, Eques ordinis de Wasa, Regis Ma-
g. Pa-
ni regi-
nnae Britanniæ medicus, Professor botanices et horti
botanicis Inspector, quamplurimarum academ. et soc.
itt. sodalis. Gottingae.*

*FRANZIVS, Doctor et Prof. Med. Lips. quam-
plurimarum Academiar. soc. Lipsiae.*

*De la Poterie, Doct. reg. fac. med. Par. prima-
tus rei maritimæ med. Brestiae.*

*GRUNER, Consiliarius, D. et P. M. Ienensis,
quamplurimarum Acad. soc. Ienae.*

Familiares per litteras.

OLIUIER, Prof. adiunctus collegii Lugdunensis.

GERARD, Senior, stipendiarius. Remberuillæ.

ROUGEMAITRE, stipendiarius. Marsaliae.

*GARNIER, consiliarius, archiater defuncti Re-
gis Polon. stipendiarius. In Comitatu Neocomensi.*

*CLOVET, Consiliarius regius, et medicus nosoco-
morum Viriduni.*

*De ST. MIHIEL Medicus et Inspector insula-
rum Burboniensium Francogalliae in coloniis.*

De MONGIN, Medicus stipendiarius. Lignii

HENRICVS, Iunior, stipendiarius. Lunæ villæ.

KRAUTTE, stipendiarius St. Apoldi.

*BROCK, medicus et parochus Episcopatus Spi-
zenfis.*

*BAZOILLE, Consiliarius, archiater defuncti Reg.
Pol. stipendiarius. In Castro salinarum.*

- LOTTINGER**, stipendiarius. Sarburgi.
GODOT, stipendiarius. Viceliaci.
PIERROT, stipendiarius. Espinalii.
D'AMANCE, stipendiarius. Barre ducum.
GREGOIRE, Doctor Medicinae.
BADOR, stipendiarius. Bouzonvillae.
FRANCE, Consiliarius, archiater defundi regi.
 Pol. medicus morborum epidem. Comitatus Bugeundensis, Prof. in vniuersitate Chrysopolitana.
TOUSSAINT, stipendiarius cum spe succedend
penes aquas minerales Bainenses.
FINIELS, Director aquarum mineralium Bussanens.
COURTOIS, Medicus Castris Romericis, et Director aquarum mineralium Bussanens.
GERARD, Iunior, stipendiarius Etaniensis.
THOURETTIN, stipendiarius Castelli ad Mo
fellam.
MAUGRAT, stipendiarius Mussipontanus, medi
cus nosocomiorum.
POMA, medicus primarius nosocomii militari
Nancéiani, soc. reg. Par. med. sodal.
LAVRENTIVS, stipendiarius senior Burnon
Montis.
AUBRY, medicus Mercurii Curtis.
SCHNEIDER, stipendiarius Vilensis.
HUuetVS, stipendiarius Comerciacus.
DU BOSCQ de la ROBERDIERE, medicus Vin
nus in Normannia.
TRECOURT, medicus nosocomii militari Regiae.
GRVNWALD, medic. Bulliomii, auctor Ephemer
dum sanitatis (*Gazette salut.*)
GUERARD, Medicus Dusseldorpii.
GOULIN, socius quamplurimarum academiarum
med. Parisinus.
LOEUENBRUCK, stipendiarius Boulayanus.

- SALMON, Doctor med. chirurgus maior nosocomii militaris.
 READ, medicus secundus nosocomii regii militaris Diuodunensis.
 GOSSEAU M^E, Prof. Botanic. soc. acad. reg. scient. art. et eleg. litt. Rothomag.
 TERRY, stipendiarius Burnonis Montis.
 BEAUVAIS de PREAUX, Soc. coll. med. Aurelianensis. Parisis.
De LOURDES senior stipendiarius Thiacourt.
 Bourdegalae.
 DUFRENOY Director horti botanici Valencia, familiaris per litteras soc. reg. med. Par. socius, Prof. anat. Valencian.
 RÜPPERIG, stipendiarius Saralbienfis.
 HENRICVS, stipendiarius Lunae villa.
 MARTINVS, stipendiarius Brugerensis.
 DROVEL, stipendiarius Decempagi.
 DAUSSE, medicus Lunae villa.
 CHAMPION, Doctor medicinae Nanceianus.
 ALBERT, stipendiarius Briei.
 NEVEUX, stipendiarius Thiocurti.
 SAMOLOWITZ, medicus primarius Chersonii, professor Collegii S. M. I. vniuersae Russiae, Societatis, cui pessis auertendae commissa est cura, sodalis.
 BURTIN, medicus defuncti principis Caroli Lorraine, socius Academiae Imperialis. Bruxellis.
 MENGIN, medicus supernumerarius nosocomii regi et militaris Argentoratensis, stipendiarius Nonnelli.
 BACHER, Doctor regens facultatis medicae Parisiae, director Diarii medici Paris.
 MARTINET, medicus Parisinus.
 ROBERT HICKMANN, Medicus ad St. Huberti, in Arduenna sylua.
 MIQVETVS, stipendiarius ad St. Nicolaum.

LALLEMENT, familiaris per litteras societatis regiae medicae Parisinae, senior stipendiarius Medicus militaris.

LALLEUET, Medicus S. A. Principis regnante de Salm, in Senonensi agro.

GEROME, stipendiarius Blamontii.

SALLE, stipendiarius Viceliaci.

BROCARD DE BREVANNE stipendiarius Charnesii.

GALLOT, medicus Ducis Aurelianensis, familiaris per litteras societatis medicae Parisinae, Praeceptus aquarum mineralium Barii Paitou.

LAFLITZE, chirurgiae magister, stipendiarius Bouquenomii.

COURCIER, stipendiarius Mercurii Curtis.

CUSSON, Professor Botanices Ludouicei Montpelliensis pessulani.

MAGOT, Medicus Barii Ducis

GRANIER, stipendiarius Rosariae.

STARCK, medicus et Professor Ienensis.

Praeter commemoratos socios Collegium regum medicum ex classe duodecim membrorum honorariorum constat, videlicet ex Archiepiscopo, Episcopo, Praefecto, cui oppidum tuendum electum, summo tribuno urbano, Principibus, Nobilibusque splendidissimis.

Facultas medica regiae vniuersitatis litterarum Nanceianae.

Carolus III. Dux et Purpuratus Lotharingius primum hanc litterarum vniuersitatem fundauit M. sponti 1572, edicto autem die 3 Augusti 1763 promulgato illa Nanceium translata est. Viri celeberrimi facultatem medicam constituentes supremati sunt, quibus addendi:

IOH. BAPT. LAMOUREUX, Chirurgus, prosector et Demonstrator anatomiae.

REM. WILLEMET, Demonstrator Chemiae.

Collegium Regium Chirurgiae Nanceianum editum regis publice promulgatis die 29 Jun. 1770 et
Nouembris 1771. confirmatum.

Vicem gerens primarii chirurgi regis.

DOMINICVS LA FLIZE, socius regnicola Academiae regiae Chirurgicae Parisinae, princeps chirurgorum nosocomiorum charitatis, Professor regius morborum et operationum chirurgicarum, Doctor medicinae.

Praefecti, qui hac dignitate a 1787 gauisi sunt.

LVD. BRUANT, senior chirurgus maior, Professor regius osteologiae et morborum ossium.

CLAVDIVS ANTONIVS, Prof. reg. Anatomiae diunctus cum spe succedendi, D. M. et medic. militaris.

Socii ordinarii.

PAVL. ROBERT, Denticularius et fasciarius, Decanus.

IOH. BAPT. LAFFITRE, Prof. Anat. stipendiarius et Doct. Med.

IOH. BAPT. LAMOURREUX Prof. reg. artis obstetriciae, Chirurg. maior infantum expositorum, stipendiarius vrbis. Chirurgus prosector et demonstrator anatomiae penes facultatem medicam.

IOH. BAPT. SIMONIN Prof. elementorum chirurgiae, chirurgus iuratus relationum causa.

RICH. ANT. DVRANDE, Chirurgus regius ad sicciam regiam *Renfermerie*.

PET. AVGUSTIN LAFLIZE, Iunior, Professor regius morborum et operationum chirurg. adiunctus cum spe succedendi, Baccal. med. et amanuensis chirurgi primarii regii.

Magistri chirurgiae honorarii.

ELOPH PARMENTIER.

NIC. BAILLAS DE LA LANCE.

PETR. GAROSSE, ad Nosocom. Dei.
CLAVD. THOM. BERTIER.

Membra honoraria.

SAVCIEROTTE, socius regnicola acad. reg. Chir. Paris. magister chir. grad. Chirurg. ordin. d. reg. Polon. Prof. et Demonstrator reg. artis obstetric. lithotomus Ducis Lotharingiae et Bari, Chirurg. maior equitatus, vicem gerens chirurgi primarii reg. Lunae villae.

LOMBARD, socius regnicola acad. reg. Chir. Paris. Chirurg. maior exercitus Normannici, chirurg. maior primarius nosocomii reg. militaris Argentini reg. chirurgus aulicus Ducis Schleswico Holsteinio - Limburgici. Argentorati.

Familiares per litteras.

TRECOURT, Chir. maior nosocomii militaris et syndicus ciuitatis Rupis Regiae, familiaris per litteras Acad. reg. chir. Par. D. Med.

DIDELOT, Chirurg. Princip. de Salm-Salm, senior vicem gerens chirurgi primarii regis, Professor artis obstetriciae Castrorum Romerici, familiaris per litteras Acad. R. chir. Par.

CHABROL, Chirurgus senior, princeps opifex militum et exercitus Regis, Chirurgus maior militum, corpus ingeniosum constituentium (du corps de génie) Maceriae.

COUTURIER, chirurgiae magister in vrbe Commerciali, chirurgus senior, princeps opifex militum et exercitus regis, chirurgus maior nosocomii Vallis Coloris.

SALMON, Doct. med. senior med. milit. nosocomii Melodunensis, senior chirurgus maior legionis equitum desultiorum Rupis Fucaldi, chirurgus maior nosocomii militaris Nanceiani.

BASTIDE, chir. maior regiae legionis equitum desultiorum.

PELLIER, senior, magister chirurgiae, ocularius medicus stipendiarius Barre-Ducum et Diuioduni.

CHAYROU, chirurgus maior Neustriae.

ORIOL, chirurgus maior legionis pedestris regiae, Doct. med.

LAFLIZE, vicem gerens chirurgi primarii regis, curatus relationum gratia Sarqueminii, graduat. medicus stipendiarius Bouquenomii.

BERNARD DE ST. STEPHANO, Chirurgus maior legionis Reg. equitum in Campania.

THOMASSIN, familiaris per litteras Académiae reg. chir. Parif. Socius Acad. scient. artt. et litter. elegant. Vesontinae et chir. mai. nosocomii milit. Neo-Brisacensis.

Expectantes.

PELLIER, Iunior, medicus ocularius.

Medici ocularii.

FALLOIS ET LA FORGUE, alternatiue Nanceii, et Argentorati.

BISSON ET LA FORGUE, iunior, alternatiue Nanceii et Argentorati.

LE ROI DE LA FAUDIGNERE, alternatiue Nanceii et Diuoduni.

MALLIER.

Collegium pharmaceuticum Nanceianum.

REM. WILLEMET, Decanus, Demonstrator Chymiae et Botanices collegii regii et facultatis medicæ, Acad. reg. scient. art. et eleg. litt. Lugdun. Dijonensis, Rothomagensis, Aurelianensis, Atrebatenensis, Holmiensis ac Gottingensis, societ. med. reg. Parif. et rei agrariae in eadem vrbe, patrioticæ et oeconomicae Gothenburgensis, Burghausenae, Bernensis etc. Socius.

CAROLVS MATTHIEV.

FRANCISCVS MANDEL, Baccalaur. medic.

ROMOALDV S GRAVX.

NICOLAVS LE BRUN.

Hoc collegium pharmaceuticum recipit et constituit omnes pharmacopoliorum magistros in principibus Lotharingiae ciuitatibus.

Academia regia scientiarum et litterarum elegantiorum Nanceiana praemium extraordinarium proposuit de 25 monetis aureis Ludouici imagine signitis, die 8 Maii 1788. commentationi decernendum, in qua quaestiones infra commemorandae optime declarabuntur atque soluentur. Videlicet Cl. DE LA PORTE Praefectus Provinciae Academiae Nanceianam sollicitauit; vt inuitaret eruditos viri ad disquisitionem, qua de praesidiis ageretur, quibus in Lotharingia materia ad usus oeconomie loco ligni ad comburendum apta substitui posset. Nam hucusque in Lotharingia syluae (forets) in vniuersum damna grauissima sunt passae; unde quotidie caritas ligni increscit, ita vt demum plenarius defectus illius ad vitae commoda timendus sit. Causa huius mali in luxu nimio est quaerenda, quo fit vt ob multiplicatas officinas ferrarias, vitreorum elibanarias officinas, vasorum Fayancorum et saluum cocturam etc. magna lignorum copia consumatur, siluaeque hoc necessario penu priuentur. Auctoritate igitur patriae amantissimi praefecti, has quaestiones proposuit Academia 1) Quaenam sunt signa certissima existere sub terra cryptam cespitum undiuosorum, sive terreorum carbonum, (mine de Houille, ou Charbon de terre) aut terrae cuiuscunque combustioni inservientia? 2) in quibus regionibus Lotharingiae tales sunt loca de quibus suspicari possumus, ibi tales cryptas esse reconditas 3) Quaenam est methodus facillima ac minus sumptuosa, qua eius detectio dilucide proponenda est. Ut autem omnis ambiguitas in declarandis his quaestionibus vitetur, quaedam indicanda sunt illas concernentia. Videlicet illae quaestiones non pertinent

ad carbones minerales, ex terra argillacea n
cipit et con
tros in pr
rum elegan
narium pro
imagine in
i decernet
emorandu
unt ad carbones minerales, ex terra argillacea n
et foliata compositos, neque ad schistum calca
num, bituminosum et inflammabilem, ubique fere
in Letharingia obuium. Neque accipiendae sunt,
lignis in mineras conuersis, aut bituminosis, qua
reperiuntur in regionibus Mercurio Corti et Mus
ponto adiacentibus et forte in aliis. Illa substantia
mineralis proprio charactere dignoscitur et distin
atur, a cespitibus vnguiculosis aut carbonibus terrae

Videlion
Academus
ditos viro
retur, qui
conomico
tui posse
forets) in
vnde quo
plenarius
ndus si
nda, quo
treorum
et sallum
sumatur,
ctoritate
aestiones
ertiſſime
um, ſu
arbon d
uientis?
unt lai
effe re
e minar
nda eff
s quae
is con
perfitt
hent
Houilles ou charbons de terre) quibuscum non
confundenda, quippe quae characterem vege
tabilem praefert, ex fibris lignorum constat, quae
condum penitus sunt obliterate. Lignum fossile
autem, si diffingitur, nitorem ad instar gagatis con
piciendum praebet, atque desiccando et exfoliando
la leuius, accenditur cum flamma, dissipatque for
tem odorem bituminosum, atque demum in cineres
redigitur. Character vero cespitis vnguiculosi, proprius
siquidem organisationi vegetabilium accedit, et ma
teriam bituminosam continet, quae ut videtur, re
liquas offert ligni fossili, et mutati ope acidorum.
Quidam naturae curiosorum arbitrati sunt talem ma
teriam in mari quoque generari ex materiis oleosis
et pinguibus animalium marinorum ibi depositis ac
alteratis. Quidquid interim sit, de iis omnibus nihil
in commentationibus commemorandum est. Cespis
ille vnguiculosis admodum friabilis est et e tela squa
mola compositus, minusque puritatis habet quam
lignum fossile, et nihil perdit de grauitate sua aeri
erpositus, emollitur per ignem, et flamnam incen
sus emittit, et remanent particulae quaedam magis
aut minus copiosiores ac compactiores. Lignum
bituminosum hinc et illinc in terris calcareis argil
licis varii coloris reperitur. Sed cespis vnguiculosis,
ex venis aut filis compositus est, quorum directio
maiori vel minori modo est inclinata; communissime
valde

valde duro schisto bituminoso et aluminoso obdura-
bus est, cui vegetabilia impressa immixta sunt. His
monitis sese accommodare tenentur praemium cu-
pientes. Omnes commentationes ante Calend. Febr.
1788. ad Cl. DE LA PORTE sunt mittenda, et om-
nes erudit viri ex omnibus regionibus symbolo-
suam conferre possunt, quod reliquum est, condi-
tiones ab aliis praescriptae academiis, et hic su-
feruandae.

Societati physicae, historiae naturalis et artis
liberalium Aurelianensi edicto regio d. 27. In
1787. promulgato iura Academiae sunt concessa
eique nomen *Academiae regiae scientiarum, artium
ac litterarum elegantiorum impositum est.* Haec
Academia d. 12. Jun. 1787. confessum publicum ce-
lebrauit, in quo Cl. BRIGNON DE BONVALET, vicem
praefidis gerens societati fausta quaevis precatus est
ob nouos honores in ipsam clementissime collatos
et ob felicem successum scientiarum et incrementu-
arium, de quibus sibi gratulari posset. Cl. MAR-
CANDIER director legit litteras, in quibus summa
tribunus urbanus societatem reddidit certiore da-
edicto regis nouos honores in ipsam collatos con-
cernente. Cl. HUET DE FROBERVILLE, qui per-
petuo Academiae a secretis est, in oratione recita
explicauit commoda et prosperos successus in uni-
uersum in litterarum studia, et praeprimis ad Au-
reliam ipsam redundantia, ex nouis illis honoribus
atque orationis elegantia rerumque copia omnium
sibi animos conciliauit, et laudum encomiis conde-
coratus est. Postea tradidit breuiter quinam labo-
res ab Academia per superiora duo semestria sunt
suscepti. Cl. PROZET horti botanici praeses com-
mentatus est super formationem montium. Cl.
FROBERVILLE Elogium Cl. MARIGUES Chirurgi
maioris nosocomii regii Versaliensis etc. legit. Cl.
Abbas

oso obd
 abbas PATAUD legit loco Cl. Abbatis de TALSY com-
 sunt. H
 maum cu
 end. Feb
 e, et om
 symbols
 est, cond
 hie su
 27. In
 conce
 , arti
 . Hac
 icum a
 r, vicem
 eatus ei
 collato
 remen
 l. MAR
 summa
 rem da
 os con
 qui pe
 recitat
 in vi
 ad Au
 oribus
 nnum
 conde
 labo
 ia fin
 com
 Cl.
 Cl.
 Abbas

ponentationem super bornbycum educationem in
 ere liberiori, et quidem tantum primam partem,
 venuria siquidem temporis praeclusus alteram alii
 temporis reseruauit. Cl. FROBERVILLE proposuit
 per quaestione: Quale genus culturae et industrie
 Solonia Aurelianensi adhibendum sit, quo eius solum
 viciari et prouentus ipsius augeri posset? tantum
 nam commentationem ad societatem esse missam,
 et artiu
 cuius auctor suum nomen in schedula adiuncta non
 professus sit, quum autem ipsa quaestio ex sententia
 societatis non sit soluta, praemium ad aliam quaestio-
 nem soluendam Academia reseruare constituit. Pro-
 posuit tandem nouas quaestiones et praemium 400
 librarum Francogallicarum post Festum St. Martini
 1787 distribuendarum. Quaest. 1. Cuinam cause
 paucus ille sapor tribuendus fit quem vina ex dolis
 sumunt, et qui vulgo sapor dolorum (goût de fût)
 appellatur? 2. Communicaturne ille sapor ligno post
 detruncationem, aut succo ligni quim adhuc in
 matio est? 3. Ex quibus signis est colligendum arbo-
 rum succum ita alteratum fuisse, vt eiusmodi vitium
 prognatum sit? 4. Quibus remedii tale vinum est
 corrigidum, aut procurandum, vt talis sapor quo
 si instrutum, remoueat? Aliud praemium 400
 librarum pro anno 1788. aeque post festum Martini
 solutioni huius quaestioneis est propositum: Qualis
 fuit conditio artium et commercii a primis Monarchiae
 temporibus usque ad Henrici IV. imperium? Quaenam
 sunt causae eorumdem incrementorum aut decremento-
 rum ab illis temporibus, usque ad nostram aetatem, et
 quibus remedii illa possunt magis magisque promoueri
 et legitimo modo perfici? Praemium aliud 1788. ad
 indicandum auctori, qui ex experimentis accuratis ac
 certis explicaturus est: Num aqua sit substantia com-
 posita, aut materia quaedam simplex, aut elementaris?

num illa, quae obtinetur ope combustionis gas inflammans cepitur cum aere vitali, sit producta actu eodem huius combustionis, aut num illa nihil aliud sit, quam aqua soluta hoc est: num reuera illa producatur ex combinatione atmosphaerae vitalis aut saltem basis eiusdem cum aere inflammans, aut num ille aer vitalis, et omnia fluida clausa in aliud sint, quam modificationes operantes per combustionem suam cum materia ignis, luminis et calorius? Argumenti grauitatem academia 400 libras adiudas decreuit, ideoque 800 librae coronabunt operam commentationem. Omnes qui non sunt Academicci praesentes, possunt suam operam huic questioni impendere, et commentationes vel francogallice vel latine sunt exaranda et ante cal. Iun. 1788. quoad primum praemium, quoad alterum vel ante cal. Iun. 1788. vel ad tribunum summum, vel ad secretarium perpetuum vesticigibus solutis, obseruatis simul omnibus reliquis rebus pro more recepto, mittendae.

Societas medica Edimburgensis praemium aureorum Anglorum quaestioni soluenda propulit: Quot genera sunt aeris? Quaenam est ratione indoles, et quales effectus medicos producere valent? Commentationes in lingua Anglicana, Francogallica, aut Latina conscribendae, et ad IOH. BRUNO, Med. D. aut ANDR. FYFE, Med. D. qui sunt societatis secretis ante mensem Iun. 1789. obseruatis omnibus pro more consueto conditionibus transmittendae sunt.

Praefectura Roboretana circuli Imperii ex autoritate publica duo praemia iis distribuit, qui in circa educandarum apum praeprimis specimina egregia edidere. Primum Comiti VIGILIO de THURN, alterum IOH. GARZETTAE datum est.

Societas physicae et historiae naturalis Lausannensis, quae ut plurimum ab Ill. Comite de RASUMOWSKY sus

cepit primordia, Cl. MERK consiliarium Darmsta-
tum inter socios recepit.

Holmienis Regia scientiarum Academia Cl. J. J.
H. H. KEMMER, qui est societati meteorologicae Manhei-
mensi a secretis, Cl. GAUSSSEN Sen. Soc. Montispess.
socius et soc. et J. C. SCHREBER, Conf. et Prof. Erlan-
sens. sociis extraneis adnumerandos censuit.

LUDOVICO XV. regnante in vniuersitate littera-
dium Nanceiana, Praefide D. LAILEMAND Aphoris-
tum Hippocratis sectionis primae sextum pro so-
ciis annui in regia medicorum collegii cooptatione, ora-
tione publica die Iouis 8 februarii hora post meri-
diem tertiam, 1787. in aula maiori aedium collegii,
aplicauit D. PETRVS REMIGIVS FRANC. DE PAU-
LA WILLEMET, Doctor medicus Nanceianus, e nu-
mero medicorum nosocomii militaris Argentinensis.

Societas regia scient. Gottingens. Cl. IOH.
GOTL. HAASIVM, Pr. Anat. O. et Fac. med. assesto-
rem Lips. socius suis adscripsit.

Academia scientiarum artium et litterarum ele-
gantiorum Divionensis Cl. I. G. F. FRANZIVM P.
M. Lips. suis sociis exteris (*Academicien non resi-*
ent), adiunxit et Academia regia Scient. et litt. eleg.
Aurelianensis, vt et Academia regia medicorum Par-
isina familiarem litterarum commerciis eundem legit.

Lugduni Batavorum a curatoribus Academias
nosocomium practicis in arte medica institutionibus
et exercitiis dicatum, et Cll. PP. OOSTERDIK et
PARADYS huius instituti inspectores sunt creati.

Cl. D. CHRISTI. AVG. FRID. HELLFELD, P.
Med. extraord. Ienensis consiliarii camerae Ducalis
Meinungensis honoribus ornatus est.

comes Provinciarum Hassiaco-Casellanus sereniss.
Cl. THEOD. GVIL. SCHROEDER Med. D. et Prof.
med. in Collegio Carolino, medicum fontium Geis-
mariensium esse iussit.

Cl.

CL. CHRO. LVD. HOFFMANN, hucusque Coloniensis consiliarius et archiater, ac Director collegi medici Hassiaco-Casellani et Monasteriensis, consiliarius aulicus Moguntiacus et collegii medici Moguntiaci director constitutus est.

Halaes Saxonum CL. GOLDHAGEN consiliarius metallicarum fodinarum renunciatus et CL. IVNGHANS, Prof. extraord. Botanices factus est.

CL. de la METHERIE, Doct. Med. qui summam laude Diarii physici Parasini editionem curavit, alio quoque scripta edidit, declarantia illum in doctrina medica, philosophia et chymia praeclare versatum esse, itaque paucis illa indicabimus spe certa freti, tales commemorationem et medicis et historiae litterarum amicis fore gratissimam. I. edidit, *Essai sur les principes de la philosophie naturelle deux parties*, à la Haye, chez Rey, 1778. 12. Declarare nititur in his elementis, quomodo orientur penes nos perceptio-nes, quomodo omnia entia organica gradu differant, quaenam varietates in productionibus naturalibus sint, quaenam discrimina, et quaenam in vniuersum ex philosophia de rebus nos circumdantibus statuere teneamus. Exempla paulo clarius omnibus nobis illustrabunt rem. In explicatione v. c. sententiarum prouocat ad exemplum militis, qui in furor congressus cum hoste, minime sentit plagam, membro cuidam inflectam. Haereticus aequa-
nihil percipit de malis, quae illum propter opinio-nes suas perpeti oportet. Possidonus dolores nostros podograe nequaquam timet. Amans cuius am-
muis nisi teneros amores spirat, ab omnibus rebus aliis minime afficitur. Sic quoque sapiens firmiter persuasus esse videtur, omnia quae ab ipso per-
aguntur, salutis publicae causa fieri, atque illa etiam omnibus in vniuersum hominibus esse debere gaudi-
accepta atque utilia. Omniaque igitur ab ipso agi
salutis

que Colloquitis publicae causa, omnia perferri ab ipso propter
 colliguntur et existimat: eadem quoque ratione de ortu me-
 nis, confundit, quae medicinae differit. Censet siquidem, si quis senserit vari-
 os morbos, quibus calor paulo intensior factus sit
 in corpore humano, eundem ad plantas refrigeran-
 tes configuisse iisdemque comestis feso leuatum sen-
 sile, et sic v. v. Tali instinctui etiam reliqua anima-
 tis morem gessere. Auctis autem intensioribusque
 morbis factis etiam plura remediorum genera esse
 reperta, et ex animali, vegetabili ac minerali regno.
 omnia in hoc libro natura duce ac ex principiis phi-
 losophiae verae traduntur, ita, ut ingenium philoso-
 phi acuti, et physici egregii inde appareat. Sed
 summa est huius libri in Francogallia raritas, sum-
 ma apud alias nationes, vnde de eo lubentius pau-
 ptae pefari nobis placuit. II. *Vues physiologiques sur*
l'organisation animale et vegetale, Amstelodami et Pa-
 ris apud Didot. 1780. 12. Amplissimum doctri-
 ne apparatus auctoris ille liber continet, atque in
 modo modeste et humanissime omnia proposita sunt,
 cuiusque philosophia amore et admiratione summa
 rebus tractandis digna est. In primis analysis san-
 cuinis accurate, acute atque ingeniose instituta est;
 III. *Essai analytique sur lair pur et les differentes*
sortes d'air, à Paris, 1785. 8. Hoc argumentum
 recipue attentione accuratiore dignum est. Tra-
 dit enim primum de diuersis aeris speciebus, quae
 nostris temporibus per chemiam nobis innotuere.
 Sigillatum vero omnes aeris species orbem terrarum
 circumdantes dilucidius explicat atque curatius ex-
 minat. Tandem accedit ad principia, ignem et ma-
 teriem caloris concernentia: de igne autem censet
 illum esse eiusmodi substantiam, qualem exhibet
 fluidum luminis, penetrantem omnia, fountem
 atque ingredientem corpora maxime porosa. Ca-
 lorem autem tanquam substantiam propriam consi-
 derat,

derat, quae dupli modo expendenda est, primu
tanquam fluidum immensum, totum globum tem
penetrans, aequē ac vniuersam atmosphaeram, cu
que varios caloris gradus, deinde in nexus cum co
poribus. Theoriae autem SCHEELII suffragan
atque arbitratur aerem purum constituere igne
materiam luminis ac producere calorem. Igne
ex hoc capite aerem purum, inflammabilem, fum
phlogisticatum, nitrosum, fluidum electricum, a
rem acido marinum, acido-nitrosum, acido spuma
ceum, acido-vegetabilem, acidum animalem, al
linum, ex vapore aethereo, ex combustione, fa
mentatione vinosa et acetosa, putrida, ex vegeta
ne, respiratione, calce calcarea, calcibus metallicis
atque acidis et alcalinis prōductum ita explicit,
appareat omnia argumenta ipsius ex vera saniori
physica petita esse. In *Diario autem physico com
mentationes optime elaboratas exhibuit, quoniam
pertinent 1) Observations super elementa 1781.
epistola de arena ferruginea mixta cum platina 1781
4) epistola de partibus metallicis contentis in am
bus vegetabilium 1783. 5) observations super aqua
quam obtinuit ex combustione aeris inflammabilis
aeris dephlogisticati 1784. 6) Epistola super substan
tias metallicas, et in primis super aerem inflammabili
1784. 7) Epistola super productionem liquoris
combinationem aeris puri et gas nitrosum 1785. 8) Com
mentatio de phosphoro ex minera plumbi viridi
Hoffsgrund eliciti 1785. 9) Observations super aqua
nem ignis vehementioris in crystallum rupestrem 1785
10) Epistola de crystallo rupestri, eaque nequaque
fusibili 1786. 11) Problema et quaestiones de legi
motus fluidorum 1786. 12) Observations speciales
ad decompositionem aquae 1786. 13) Observations
super substantiam carbonaceam et phlogisticam 1786
14) Observations super principia nitri 1786.*

a est, primus
globum terra
phaeram, cu
suffragatu
ituere igne
rem. Igne
abilem, fin
electricum, a
ex vegeta
us metallici
a explicit
ra saniori
physico co
nit, quoque
enta 1781.
platina 1782.
ntis in am
super aqua
flammabili
super suffici
nflammabilis
liquoru
85. 8) Co
bi viria
s super ab
estrem 1783
ne nequaquam
nes de legib
es speciantur
Obseruatione
ficam 1786.
i. 1786. 15)
De

calcinatione metallorum in aere puro 1786. 16)
mentatio de taberna fusoria et furno fusorio regio
resolvens non longe distante a monte Ceniso in Bur
dia, in quo funditur ferrum, et fusum ope carboni
terae perficitur, per machinas illas, et super oper
tus tabernas crystallis in usum reginae inservienti
rem. Igne preparandis, ad eundem locum translatus. 1787.
Epistolae quamplurima capita physicae et chemiae
pertinentes 1787. 18) Continuatio experimentorum
in carbonibus institutorum. Ex quo tempore vide
et mense Julio 1785. ipsi cura diarii physici est
missa, omni studio id egit, ut incrementa phy
sice, historiae naturalis atque chymiae suis studiis,
coribusque quam maxime adiuuaret, et nouis in
tatis prodesset, vnum tantummodo commemora
ticeat, docuit siquidem ceram artificiosam praespa
re, miscuit enim ac dum nitrosum debilitatum
in oleo oliuantum et exposuit hanc mixturam ca
ignis in balneo arenae, et sic egregiam produ
ceram. Praeterea vero in illo diario omnia tria
natura illustrare eleganter solet, et sane pro
doctrinæ vertatem ac accurationem principi
flammbili
os nostris seculi sapientiae professoribus est accen
super suffici
ndus.

Mortui sunt:

Die VI Martii huius, quo viuimus, anni Parisis
HYACINTHVS THEODORVS BARO, medicus
imarius castrensis exercitus regis Francogalliae in
Germania et Italia decanus senior facultatis medi
ca Parisiæ, et medicus nosocomii Dei. Parisis
natus, et anno 1750 decani honoribus insignitus,
doctrina et scriptis clarus, et posteritati est commen
dandus. Edidit autem: *Quæfitionem medicam, in qua
aliquiritur, an ad medicos cura luis venereae perti
cat?* Per. 1735. 4. 2) Codicem Parisinum 1748, 4.
Ritus, usus, et laudabiles facultatis medicae Per.

consuetudines 1751. 12. 4) Quæfitionum media seriem chronologicam 1753. 4. continet quæsi thesesque in scholis medicorum Paris. ventilatas Formulas remediorum in usum nosocomiorum usum. 1758. 12. 6) Formulas in usum nosocomi Parisin. Gall. et Lat. 1767. 12.

Die XXIV. Mart. Würgwitzii Cl. SCHVB VON KLEEFELD, Consiliarius in rebus secris bus Duc. Saxo - Meinungus, oeconomus, qui se oeconomicis inclaruit.

Die XIX. Maii Guelpherbyti LUDOV. C MÜMLER Med. D. et physicus prouincialis. Versionem Germanicam commentationum physician medicarum Academiae reg. scient. Berolin. in Volum. et Academ. scient. Petropol. in II Volumi annos 34. natus.

Medio Iunii Hanouiae IOH. FRID. CLOSS D. Natus Marbacii in Ducatu Wurtembergie aliquot annos Hagae Comitum munere Bibliothecarii Aurausoniensis functus est, simulque artificiis medicain, ante quinque annos stipendio nuo 1000 imperialium a Marchisia de chat exilaratus, et plurimum temporis Hanouiae moratus est. Scriptis nouam variolis medendam, cum specimine obseruationum miscellaneam medicam illustrantium, Trai. ad Rhen. 1766. gonorrhœa virulenta, Tubing. 1764. 4. specimen uatt. criticarum ad Corn. Celsum. Trai. ad Rh. 4. Carmen de tortice Peruuiano remedio variolæ prophylactico valde limitando L. B. 1765. 4.

XVII.

Continuatio Indicis librorum physico-medicorum, qui anno 1783 prodierunt.

A systeme of the practice of Medicine in Latin of Dr. HOFFMAN. in two Vols.

LEWIS M. B. F. R. S. revised and completed by
A DUNCAN, D. 8.

ANNIS NATANIELIS LIBERKÜHN Dissertationes quatuor. Cura et studio Ioannis Sheldon Anatomiae Praelectoris, 4.

AN LINNEI methodus muscorum illustrata, c. f
Vpfal. 8.

Mondl. über die Schädlichkeit der Insekten aus des
Ritters CARL VON LINNE Amoen. Academ. mit
Prof. BIWALDS Zusätzen. Aus d. m. Latein. mit
vielen Ann. übers. von --- L. VON --- L. 2tes Bänd
then. Salzburg. 8.

ELOGANS Versuch über die Gifte, Petersb. 8.

BONBARD dissertation sur l' utilite des euacuans dans
la cure des tumeurs, des plaies anciennes, des
vices; précédée d'un supplément à vne pre-
miere dissertation, sur l' importance des euacuans
dans la cure des plaies recentes, Strasb. 8.

lettera dell' Abate. MARKEŠ. LUCHESINI.

HR. PR. LUDWIG neuere wilde Baumzucht, Lips. 8.

FRANC. HERM. HEINR. LÜDERS botanisthe prakti-
sche Lustgärtnerey, 1 Band m. K. Leipz. 4.

radical essays upon continual and intermitting
severs, Dropfies, Diseases of the liver, and the
use of the bath Waters etc. by DANIEL LYSON.
the 2 edition. Oxford. 8.

lettera di D. G. M. a Sua Ecc. FRANC. MARINDONA
in difesa di alcuni punti della teoria della terra e
dell' epoche della natura del Cel. Sign. de BU-
FFON contro i Sign. AB. ROYON, Bar de MA-
BIVETZ, Romé de l' Isle, Walerio, Carra etc. Ve-
neza. 6.

Etats Philosophiques sur les moeurs de divers ani-
maux avec des observations relatives aux prin-
cipes et usages de plusieurs peuples ou Extrait des
Voyages de M *** en Asie. à Paris 8.

DU MACBRIDE introd. methodica in theoriam
praxin medicam, ex lingua Anglica in Latinam
vertit I. F. CLOSS, II Tomi, Bas. 8.
Manuel sur les propriétés de l'eau, particulièr-
ment dans l'art de guérir, par M. MACQUA-
Paris. 8.

Hrn. P. I. MACQUERS chymisches Wörterbuch. A-
dem Franz. übersf. etc. von Dr. I. G. LEONHARD
6ter u. letzter Theil. Leipzig. 8.

Discours de MARCEL MALPIGHY. 8.

MARAT, Entdeckung vom Lichte. Aus dem Fran-
zischen, von WEIGEL. Leipzig. 8.

Dissertation physiologique et chirurgicale sur la
mation et les differens vices du cal dans les
études, destinée à servir de base à l'examen publi-
que, sous la présidence de M. ANDRE MAN-
GUES, auteur de cette dissert. subira Bern-
Courtez. de BIGOURRE pour sa reception
maîtrise en Chirurgie de Versailles. à Paris. 8.

Nouveau Voyage à la mer du Sud, commencé sur
les ordres de M. MARION, Capitaine de Brûlon
et achevé après la mort de cet officier sous ceux
de M. le Chevalier DUCLESMEUR, Garde de la
Marine. Cette relation a été rédigée d'après le
plane et journeaux de M. CROZET. On a joint
à ce voyage un extrait de celui de M. de SA-
VILLE, dans les mêmes parâges. à Paris. 8.

The history of Sumatra, containing an Account of
the Government, laws, Manners, and Customs of
the native Inhabitants, with a Description of the
natural Productions, and a Relation of ancient pol-
itical State of that Island. By WILL. MARSDEN
Lond. 4.

Dissertatio inauguralis Chirurgica de amputatione
per infisionem, auct. Cl. H. MARTIENSSEN
Strasburg.

Observation medico-chymique sur le cancer. Po-

Mr. MARTINET, à Paris 8. nouvelle édition.
MASARS de CAZELLES à mém sur l'électricité mé-
dicale et histoire de vingt malades traitez par
l'Electricité, à Par. 8.

Physique du monde par M. le Bar. de MARIVETZ
et par M. GOUFFIER. Tome 3. Paris. 4.

MASQUE, chirurgische Novellen. Wien. 8.

Observations on hepatic diseases incidental to Europeans in the East-Indies. By STEPH. MATHEWS.
Lond. 8.

Von den Seepolyphen, a.d. Franz. des Herrn I. E. RO-
QUES de MAUMONT. Zelle m. K. 8.

Theorie et nouveau procédés pour la fermentation
et l'amélioration de tous les vins blancs et des ci-
des, pour toutes les années, et particulièrement
pour les années froides et tardives avec une nou-
velle Instruction tendante à économiser la plus
grande partie des raisins bouillans dans la mani-
pulation des vins rouges et un Essai sur l'introduc-
tion de la vigne dans les provinces de France
qui ne la cultivent point, joints aux principales
brevues des vignerons et à l'avis et leçon aux labou-
reurs. Par M. MAUPIN. A Paris.

W.G. MAYERS Beschreibung des ganzen menschl. Kör-
pers etc. 1 u. 2ter Band. Berlin u. Leipzig. 8.

WEND. Anatom. Kupfertafeln nebst den dazu gehöri-
gen Erklärungen. 1tes Heft. Berlin u. Leipzig. 4.

Ahang zu meinen Beiträgen u. Abhandlungen zur
Aufnahme der Haus- u. Landwirthschaft. Von I.

FR. MAYER. Franf. am M. 8.

NEDERER Syntagma de Rabie canina. Friburg. 8.

Botanische Beobachtungen vom I. 1782. 2tes Heft.

von FR. C. MEDICVS. Mannheim. 8.

MELART diss. de tempore exhibendi emetica in fe-
bris intermittentibus maxime opportuno diss.
Gott. 4.

I. D. METZGERS *Grundriß der Physiologie* 2 Au
Königsb. 8.

S. TH. de MEZA *compendium medicum practicum*
per fasciculos distributum. Vol. III. tres ultimi
fasciculos sc. VII. de tumoribus et viceribus, VIII.
de vulneribus, IX. de venenis continens. Ha
niae. 8.

ANTON. MICHELITZ, *Disquisitio physiologica cau
rum respirationis*. Pragae. 8

I. P. MICHELL, *de Synchondrotomia pubis Com
mentarius*. Amsterd. 8.

Experiments and observations in Electricity. By THO
MAS MILNER. 8.

Beyträge zur Geschichte der Wissenschaften in der Mar
Brandenburg von den ältesten Zeiten an bis zu Ende
des 16ten Jahrh., herausgegeben von D. I. E. V.
MOEHSSEN. Berlin u. Leipzig. 4.

EIVSD. Leben BERNHARD THURNHEISER ZUM
THURN, ein Beytrag zur Geschichte der Alchymie,
Berl. 4.

HARMAND DE MONTGARNY nouveau traitement
des maladies dysenteriques à l'usage du peuple
indigent, à Verdun. 4.

The works of ALEX. MONRO. M. D. to which is
prefixed the life of the Author. Lond. 4.

MONRO's Observations on the structure and fun
ctions of the nervous System, illustrated with
(47) tables. Edinburgh and Lond. Fol.

Lettre de M. le Comte MOROZZO à M. MACQUER
sur la décomposition du gaz méphitique et du
gaz nitreux, Turin. 4.

Des maladies des Femmes, par M. CHAMBON DE
MONTAUX, Paris. 8.

O. F. MÜLLER *Zoologia Danica*, Tom. I Dessaу.

I. HEINE.

2 Aug HEINR. MÜNCH, Diss. inaug. sistens obseruationes
pract. circa vsum belladonnae in melancholia,
mania et epilepsia, Gotting. 4.
ultimo uvsn. Kurze Anleitung, wie die Belladonna, sowohl
bey Menschen als bey Thieren, im tollen Hundesbiß
anzuwenden ist, mit der Anweisung, wie die Pflan-
zen auch im Garten anzuziehen und zu warten, wie
ihre Wurzel und Blätter zu wirksamen Gebrauche
müssen zubereitet werden, Göttingen. 8.
causa Pictures of the heart. By JOHN MURDOCH,
s Com 2 Vols.

y THO A. MURRAY Arzneyvorrath oder Anleitung zur
Kenntniß der Heilmittel, II. Band. Braunschw. 8.
r Mat DOLPH. MURRAY diss. in gangraenam scroti obser-
ratio, animaduerisonibus nonnullis illustrata.
E. W. Reip. Ios. Gust. Pipping, Vpsal. 4.
ZUM uvsd. descriptio arteriarum c. h. in tabulas redacta.
chymie Pars 4ta et ultima. Vpsalae. 4.
Medicinisch-chirurgische Beobachtungen von CHR.
LUDW. MURSINNA, 2te Sammlung. Berlin. 8.
lement Radical thoughts on Amputations etc. By R. MY-
NORS. Surgeon small. 8.

NATALIS JOSEPH DE NECKER Traité sur la myei-
tologie, ou discours historique sur les champi-
gnons en général, dans lequel on demonstre leur
véritable origine et leur generation, d'où dépend
les effets pernicieux et funestes de ceux, que
l'on mange avec le moyen de les éviter. à Par. 8.
An Essay on the Principles and manners of the
medical Profession; with some remarks on the
use and abuse of medecines. By J. WHITAKER
NEWMANN, Member of the Corporation of Sur-
geons. London. 8.

SIMON NEVBVRG, Diss. inaug. de acrimonia vrino-
sa in corpore humano retenta.

NICOLAI, *Sammlung von Beobachtungen und Kurzten etc.* Iena. 8.

C. F. NÜRNBERGER diss. super pertussi quasdam animaduersiones continens. Resp. I. E. Keil, Vtembergae. 4.

Onomatologia medico-practica, I. Band. Nürnberg. 8.
GVST. ORROEI, memorabilia pestis, quae a. 1770
in Iassaya et 1771 in Moscua grassata est, Petro
poli. 8.

Oryctographia Carniolica, 3ter Theil, Wien. 4.

An Essay on laborious Parturition, in whith the Division of the Syphylis Pubis is particularly considered. By WILLIAM OSBORN, M.D. Lond.
PAPONS Reise durch die Provence. Aus dem Franz. nebst einigen Anmerkungen und Zusätzen des Übersetzers, mit 2 Landkarten, Leipzig. 8.

ADR. PAPPENDORF von der angebohrnen Verschließung des Hintern bey Kindern, aus dem Lat. Lipp. 8. m. K.

Observations on such nutritive Vegetables as may be substituted in the Place of ordinary Food Extracted from the French of M. PARMENTIER. 8.

Recueil de Mémoires et d'Observations tant sur les Maladies qui attaquent l'oeil et les parties qui l'environnent, que sur les moyens de les guérir. Par M. G. PELLIER DE GUENGSY fils. à Paris Montpellier. 8.

PENNANT'S Tour in Wales MDCCCLXX. Vol. II. London.

EIVSO. Brittische Thiergeschichte, I. II. Abth. m. I. Augsb. Imperialfolio.

Dissertation anatomico-acoustique, par M. PERROUX, à Paris.

Praktische Anweisung alle Stahlarten zu kennen etc.

nach der gekrönten Preisschrift des Hrn. PERETS, von I. S. HALLE, Berlin. 8.

Précis théorique et pratique sur le Vian la maladie d'Amboine et le Thermonthe considérablement augmenté, revu et publié par B. PEYRILHE, Paris. 8.

J. A. PEZOLD diss. inaug. de apoplexia ex inanitione vasorum cerebri. Gotting. 4.

Diss. anatomico - physiologica de structura nervorum, auct. I. PFEFFINGER, Strasburg. 4.

WINGSTENS deutsches Dispensatorium, oder allgemeines Apothekerbuch, nach den neuesten und besten Lateinischen Dispensatorien und Pharmacopöen, zum gemeinnützlichen Gebrauch nach alphabet. Ordnung eingerichtet. Frankf. und Leipzig. 4.

UVSD. Magazin für Pharmazie, Botanik und Maternia medica. 2ter Band. Halle.

Pharmacopoea collegii reg. med. Edinburg. aucta A BALDINGER, Brem. 8.

Pharmacopoea naualis Russica, Petropoli. 8.

Pharmacopoea Suecica ad exemplar Holmiense, Lips.

HIL. IUIEL. PIDERIT Unterricht, was Eltern und Krankenwärter bey den Kinderblattern zu beobachten haben, Cassel. 8.

Memoria mineralogica sulla montagna et sui contorni di S. Gottardo, di ERM. PINI, Milano. 8.

Cométographie, ou traité historique et théorique des Comètes, par M. PINGRE', Tom. I. Paris. 4.

I. ZACH. PLATNERI institut. chirurg. c. not. KRAV-
SII, Lips. 8.

Method of constructing Vapor Baths, so as to render them of small Expence and commodious use, in private families; with a design and Descript. of a convenient not Water Bath, by I. PLAYFAIR.
8 Lond.

A. G. PLAZ progr. priscam et recentiorem medicinam commendans. Lips. 4.

IOS. de PLENICZ acta et obseruata medica. Pragae et Viennae. 8.

JOH. IAC. PLENK doctrina de morbis cutaneis, ed. 2da. Viennae. 8.

EIVSDEM doctrina de morbis oculorum, Viennae. 8.

EIVSD. Bromatologia, s. doctrina de esculentis et potulentis. Viennae. 8.

Voyage de RICHARD POOCOCKE, en Orient dans l'Egypte, l'Arabie, la Palestine, la Syrie, la Grèce, la Thrace etc. traduit de l'Anglois d'après la 2 Edit. 7 vols. à Paris. 8.

PH. POISSONIER abrégé d'anatomie à l'usage des eleves en chirurgie dans les ecoles royales de la marine ainsi que de tout, qui cultivent cette science, à Paris 8. eodem quoque modo omnes reliquas doctrinas medicas tractare promisit.

Account of a new method of treating Joints of the Knee and Elbow. In a letter to Mr. POTT. Lond. 8.

PERCIVAL POTT, remarques sur cette espèce de paralysie des extremités inferieures, que l'on trouve souvent accompagnée de la courbure de l'épine du dos, qui est supposée en être la cause, avec la methode de la guérir suivie de la plusieurs observations sur la nécessité et les avantages de l'amputation dans certaines circonstances traduites de l'Anglois avec des observations et des additions par M. BEERENBROEK, à Paris. 8.

POUPARTS theoretische und praktische Abhandlung von den Flechten. Aus dem Franz. durch I. CONRAD, Straib. 8.

Oeuvres posthumes de M. POUTEAU, Doct. en Med. III. Vol. à Paris et Nancy 8. Inter eius manu exaratas chartas post ipsius obitum multæ elegantes obseruationes inuentæ sunt, quas publi-

ci juris fecit Cl. COLOMBIER. Primo volumine disquirit cancerosa vlcera, quibus aquam frigidam proficuum fuisse declarat, agit de proprietatibus pororum absorbentium et circumspecto vsu remediiorum externorum, phtisique pulmonalem, rachitidem et gibbositatem describit. Vol. II. tractat de ankylosibus falsis. Vol. III. Causam physicam dolorum partus disquirit et de foetu prae-maturo et retardato legitimo differit. Simil de effectibus salutaribus olei oliuarum aduersus viperarum morsus, addit quoque suas meditationes de quibusdam operationibus chirurgicis, de faba quadam in calculo vesicae vrinariae reperta, de lithotomia, de incontinentia vrinæ, cui adnexae sunt obseruationes practicae de applicandis vesicatoriis in diuerfis morbis.

L'empirisme devoile, ou réfutation des principes théoriques et pratiques d'un ouvrage, qui a pour titre: medecine simplifiée, ou Manuel de médecine et de chirurgie pratique, par I. J. DEFRENNE etc. Par P. J. B. PRÉVINAIRE. Amsterdam. 12. Divers Versuche mit Quecksilber, Silber und Gold, Dessaу. 8.

Six discourses delivered, by Sir JOHN PRINGLE, when President of the Royal Society on occasion of six annual Assignments of Sir GODFREY Copleys Medal. To which is prefixed the life of the Author. By ANDREW NUPPIS. 8. (Continetur 1) de variis speciebus aeris, 2) de torpedine, 3) de attractione montium, 4) de methodis recentioribus praeseruandi sanitatem nauigantium, 5) de inuentione et correctione reflectentium telescopiorum, 6) de theoria artis sclopetariae (gunnery).

JOH. THÉODOR PYL, *Aufsätze und Beobachtungen der gerichtlichen Arzneikunst.* 1 Th. Berlin.

BERNH. RAMAZZINI *Abhandl. von Krankheiten der Künstler und Handwerker, von D. ACKERMANN vermehrt, 2 Th. Stendal.* 8.

P. GREGORII RAUCH *synopsis philosophiae corporum. Neoburgi ad Danub.* 8.

Histoire de l' Elephantiasis, contenant aussi l' origine du scorbut, du feu S. Antoine etc. avec un précis de l' histoire physique des tems. Par M. RAYMOND, Doct. à Montpellier. 8.

P. I. E. REICHMEYERS *Beobachtungen über die Er-schütterung der Berge in der Gegend von Schwabbelweis am 18. May, Regensburg.* 8.

An Essay on the Nature and Cure of the Phtisis pul-monalis, or Consumption of the Lungs. By T. REID, M.D. May. Febr. 8.

J. C. REIL, *tractatus de polycholia, Pars I, Habs Sax.* 8. *et fragmenta metaschematismi poly-choliae. P. II.*

A. J. RETZII *prolegomena in pharmacologiam re-gni vegetabilis, Lipsiae.* 8.

EIVSD. *fasciculus obseruationum botanicarum tertius, cum figg. aen. Lipsiae. fol.*

D. CHR. FR. REUSS, *prima lineæ encyclopaedie et methodologye vniuersae scientiae medicæ etc. Tubingae.* 8.

EIVSD. *Neue praktische Versuche über die mit beson-dern Arzneykräften angesthwängerte Geiss oder Ziegenmilch etc. von D. REVSS Leipzig.* 8.

RETZ *meteorologie appliquée à la médecine et l' agriculture, ouvrage que a remporté le prix au jugement de l' academie imperiale et royale des sciences et belles lettres de Bruxelle le 12 Octb. 1778. sur le sujet propose en ces termes: décrire la température la plus ordinaire de saison aux pays bas, et en indiquer les influences, tant sur l' économie animale, que végétale: marquer les suites*

suites facheuses que peuvent avoir des changemens notables dans cette température avec les moyens d'y obvier; on y a joint le traité du nouvel hygromètre comparable du même Auteur qui n'avoit pas encore été publié avec figures, à Paris 8.

Analysé de l'eau minérale de Fruges, par M. P. de RIBAUCOURT, Abbeville. 8.

De Tympanitide, specimen inaugurale medicum, auct. M. G. RICHTER, Strasburg. 4.

An essay on the use of the red Peruvian Bark in the Cure of Intermittents. By EDWARD RIGBY, Lond. 8.

Doctrines and Practice of Hippocrates in Surgery and Physic; with occasional Remarks. By FR. NIOLAY, M. B. London. 8.

Observations on the Tail Hospital or Ship Fever. By R. ROBERTSON, M. D. 8.

Recherches sur la nature et le traitement de la fièvre puerpérale, ou inflammation d'entrailles des femmes en couche, par Mr. de la ROCHE, à Paris. 12.

Recueil de mémoires sur la mécanique et la physique, par M. l'abbé ROCHON, 8. cum fig.

10. G. ROEDERER et CAR. G. WAGLERI Tractatus de morbo mucoso, denuo recusus annexaque præfatione de Trichuridibus nouo vermium genere, editus ab H. A. WRISBERG, cum tabb. aen. Gottingae. 8.

Dissertatio inauguralis anatomico-physiologica de differentiis inter foetum et adultum. auct. M. A. ROESSELEIN, Strasburg. 4.

Reliqua proxime.

Contenta in hac parte.

- I. Acta academiae scientiarum Imperialis Petropolitanae, Tom. I. et II p. 33
- II. MAXIMIL. STOLL Ratio medendi in nosocomio Vindobonenfi 47
- III. Magazin für die höhere Naturwissenschaft und Chymie, I. II. Theil 458
- IV. Precis de matière médicale par Mr. VENEL, augmenté de notes, additions et observations, par Mr. CARRERE 490
- V. Nouveau traité physique et économique par forme des dissertations, de toutes les plantes, qui croissent sur la surface de la terre, par Mr. BUCHOZ, T.I 497
- VI. Osservazioni pratiche intorno alla lue venerea del dott. DOMENICO CIRILLO 500
- VII. Remede du Sr. QUIRET pour guerir la maladie de la Gale 508
- VIII. Abrégé des Transactions philosophiques de la Société royale de Londres. Ouvrage traduit de l'Anglois et redigé par Mr. GIBELIN, T. I et II 511
- IX. La nature considerée sous ses différens aspects, T. I. par M. l'abbé BERTHOLON et M. BOYER 521
- X. Mechanisme de la nature; ou système du monde fondé sur les forces du feu, par Mr. JADELOT 522
- XI. Voyage au Cap de bonne Esperance et autour de monde, avec le Capitaine COOK par Mr. ANDR SPARRMANN 526
- XII. Dissertation sur le Quinquina, ses anecdotes, ses différentes especes, etc. par Mr. BUCHOZ 528
- XIII. Mémoire d'agriculture, d'économie rurale et domestique publiés par la société royale d'agriculture de Paris, Trimestre d'hiver et d'été 539
- XIV. A dissertation on Milk by SAMUEL FERRIS 540
- XV. Noua physico-medica 544
- XVI. Continuatio Indicis librorum physico-medico-rum, qui anno 1783 prodierunt 564